

а температурата на водата трябва да бъде по-висока. Видът е установен в ЗЗ „Река Огоста“, както по проекта за картиране от 2013 г., така и през 2021 г. при проучванията за изготвянето на специфичните и подробни природозащитни цели за него.

От представената по-горе информация е видно, че от 14-те вида риби предмет на опазване в ЗЗ BG 0000614 „Река Огоста“ в нея са установени само половината (7). Очакваното въздействие върху техните параметри в ЗЗ е аналогично като това за бисерната мида и ивичестия теодоксус, предвид че реализацията на ИП не влиза в контакт с речното течение, което протича на около 90 м от най-близката точка от контура на проектната концесионна площ и на около 150 м от външната граница на най-близкия блок подлежащ на изземване, като между тях се разполага достатъчно висока дига. Добивната дейност не предполага въздействия върху водния обект, тъй като не е свързана с водовземане от повърхностни или подземни водни тела. Потенциалните замърсявания от аварии свързани с разливи на ГСМ са ограничени в обхвата на концесионната площ. Не се очакват нито преки, нито индиректни въздействия, както върху количествените, така и върху качествените характеристики на р. Огоста, поради което и компонентите на целевите видове риби няма да бъдат повлияни от разработването на находището, като степента на въздействие върху тях може да се обобщи, както следва:

Таблица № 5.14

РИБИ от Приложение II на Директива 92/43/ЕЕС в ЗЗ BG0000614			
Вид		Оценка за степента на въздействие	
2522	Сабица (<i>Pelecus cultratus</i>)*	0	Дейността не оказва въздействие
1146	Балкански щипок (<i>Sabanejewia aurata</i>)	0	Дейността не оказва въздействие
5339	Европейска горчивка (<i>Rhodeus amarus</i>)	0	Дейността не оказва въздействие
1145	Виюн (<i>Misgurnus fossilis</i>)*	0	Дейността не оказва въздействие
1138	Черна мряна (<i>Barbus meridionalis</i>)	0	Дейността не оказва въздействие
1130	Распер (<i>Aspius aspius</i>)	0	Дейността не оказва въздействие
1159	Голяма вретенарка (<i>Zingel zingel</i>)*	0	Дейността не оказва въздействие
2555	Високотел бибан (<i>Gymnocephalus baloni</i>)*	0	Дейността не оказва въздействие
1160	Малка вретенарка (<i>Zingel streber</i>)*	0	Дейността не оказва въздействие
1149	Обикновен щипок (<i>Cobitis taenia</i>)	0	Дейността не оказва въздействие
4125	Карагъоз (<i>Alosa immaculata</i>)	0	Дейността не оказва въздействие
5329	Белопера кротушка (<i>Romanogobio vladykovi</i>)*	0	Дейността не оказва въздействие
1157	Ивичест бибан (<i>Gymnocephalus schraetzer</i>)*	0	Дейността не оказва въздействие
2533	Голям щипок (<i>Cobitis elongata</i>)	0	Дейността не оказва въздействие

Забележка: с * са отбелязани видовете, които не са установени в ЗЗ „Река Огоста“ съгласно наличните източници на информация.

5.1.2.3 ОЧАКВАНИ ВЛИЯНИЯ И СТЕПЕН НА ВЪЗДЕЙСТВИЕ ВЪРХУ ХЕРПЕТОФАУНАТА ПРЕДМЕТ НА ОПАЗВАНЕ В ЗЗ „РЕКА ОГОСТА“.

КЛАС ЗЕМНОВОДНИ (AMPHIBIA):

Предмет на опазване в защитена зона BG 0000614 „Река Огоста“ са 4 вида земноводни включени в Приложение 2 на ЗБР и Приложение II на Директива 92/43. Това са:

- 1) **1171. Голям гребенест тритон (*Triturus karelinii*)**. Големия (южен) гребенест тритон се среща в почти цялата страна, като в планините се среща спорадично. Не е намиран в северозападните части на страната, крайните североизточни части, прилежащите на р. Дунав части, обширни райони в Западните Родопи и други планински вериги. Обитава блата, езера, микроязовири, крайречни водоеми, канали, оризища, корита на чешми, локви, бавно течащи участъци на реки и др. Такива обекти с постоянни или по-дълго задържащи се водни количества в контура на находище „Даневата воденица“ не са представени – при теренните посещения не са установени. Така или иначе, както вече беше посочено, *Triturus karelinii* не се среща в северозападната част на България, а най-близките до ЗЗ „Река Огоста“ известни находища на вида се намират на около 60 км на юг-югозапад (при с. Зверино - виж Naumov et al. 2016), на около 50 км на югоизток (при с. Карлуково - виж Tzankov & Stojanov 2008) и на около 65 км на изток- югоизток (при гр. Плевен, по Наумов 2012). В района отсъстват и картирани местообитания по проекта за проучване на Натура 2000 от 2013 г. Предвид това е ясно, че видът не присъства в ЗЗ „Река Огоста“, а фактът че фигурира в стандартния формуляр на зоната, може да се обясни с недостатъчната проученост на таксономията и разпространението на видовете от род *Triturus* към 2007 г., когато зоната е предложена за приемане като SCI. Това е отчетено и при изготвянето на специфичните и подробни природозащитни цели на защитена зона „Река Огоста“, като в документа с тях е препоръчано видът да бъде изключен от Стандартния формуляр с данни (СФД) на зоната. Съответно и определянето на степен на въздействие от реализацията на ИП върху вида е безпредметно.
- 2) **Добруджански тритон (*Triturus dobrogicus*)**. Разпространението на вида в България е силно ограничено, като почти всички известни находища се намират в непосредствена близост до р. Дунав (Naumov & Biserkov 2013; Popgeorgiev et al. 2019), която протича на 14,5 км северно от находище „Даневата воденица“. Видът обитава различни типове водоеми, като езера, блата, изкуствени канали, реки с бавно течение и разливите им и др. (Stojanov et al. 2011). Такива обекти с постоянни или по-дълго задържащи се водни количества в контура на находище „Даневата воденица“ не са представени – при теренните посещения не са установени. В района най-подходящи за вида са водоемите северно от с. Софрониево на повече от 1,5 км източно от външния концесионен контур и извън ЗЗ BG0000614, както и тези в близост до с. Крива бара на над 1 км от концесионния контур и от другата страна на реката. Начинът на живот на *Triturus dobrogicus* в България е много слабо проучен. Няма конкретни данни нито за продължителността на размножителния период, нито

за хранителния спектър на вида. Изяснено е само, че масовото напускане на водните местообитания става през октомври-ноември, а хибернацията протича на сушата (Stojanov et al. 2011). В научната литература няма данни за находища на вида в разглежданата защитена зона. Единствено в работата на Wielstra et al. (2013) е посочено едно находище, което се намира на около 100 м от границите на зоната в района на с. Хърлец, което отстои на около 9 км северно по права линия от проекната баластриера. В доклада за вида изготвен по проекта за картиране на Натура 2000 от 2013 г. няма данни за числеността на вида, а дадената обща площ на потенциалните местообитания (изчислена на база индуктивно моделиране) е 622,59 ха, от които 359,35 ха (27,35% от територията на зоната) са категоризирани като слабо пригодни, 169,07 ха (12,87%) - като пригодни и 94,17 ха (7,17%) - като оптимални. В участъка на зоната откъм находището са картирани и трите категории местообитания. Схема с местоположението им е представена в *Приложение 3.4*. Както е видно от нея, най-близко са разположени предимно слабо пригодни местообитания. Оптималните са концентрирани от другата страна на реката откъм с. Бутан. Във всички случаи картираните местообитанията в самата зона остават извън обхвата на възможните преки въздействия от реализацията на ИП, тъй като отстоят минимум на около 80 м от най-близкия добивен участък и от другата страна на речната дига, поради което няма как да бъдат нарушени. Предвид това изискването на заложената специфична цел за поддържане на площта на пригодните и оптимални местообитания на вида в зоната в размер от най-малко 263 ха ще се спази. Не се очаква и влошаване на качеството им в резултат на непреки въздействия върху тях в 33, тъй като добивната дейност не е свързана с водовземане от повърхностни или подземни водни тела и не предполага въздействия върху количествените и качествените характеристики на р. Огоста.

Таблица № 5.15.

Оценка на степента на въздействие на ИП върху <i>Triturus dobrogicus</i>					
Въздействие (степен)	Компоненти				
	<i>Обща площ на местооб.</i>	<i>Структура и функции на местооб.</i>	<i>Популация</i>	<i>Б.перспективи</i>	<i>Спец. цели</i>
Нулева алтернатива	0	0	0	0	0
ИП	0	0	0	0	0

- 3) **1193. Жълтокоремна бумка (*Bombina variegata*).** Видът е широко разпространен в предпланинските и планинските райони на България (до около 1500 м н.в., а на места и по-високо) с изключение на Странджа и най-източните части на Стара планина. Не се среща в равнинните части на страната, но са известни няколко изолирани находища в Дунавската равнина, вкл. непотвърдени данни за намиране на вида по самото крайбрежие на р. Дунав (Stojanov et al. 2011; Цанков и др. 2014; Popgeorgiev et al. 2019). *Bombina variegata* е активна от март до октомври. Обитава различни типове водоеми: планински потоци, блата, езера, разливи на реки, временни локви, наводнени канавки и коловози, корита на чешми и др. (Бешков и Нанев 2002; Stojanov et al. 2011). Такива обекти с постоянни или по-дълго задържащи се водни количества в контура на находище „Даневата воденица“ не са представени – при теренните

посещения не са установени. В района най-подходящи за вида са водоемите северно от с. Софрониево на повече от 1,5 км източно от външния концесионен контур и извън ЗЗ BG0000614, както и тези в близост до с. Крива бара на над 1 км от концесионния контур и от другата страна на реката. Въпреки това в научната литература няма данни за находища на вида в защитената зона. В доклада за вида изготвен по проекта за картиране на Натура 2000 от 2013 г. няма данни за числеността на вида, а дадената обща площ на потенциалните местообитания (изчислена на база индуктивно моделиране) е 0,11 ха (0,01% от територията на зоната) и те са категоризирани изцяло като слабо пригодни. Видът не е регистриран и при проучването през 2021 г. за изготвянето на специфични и подробни природозащитни цели, както и при посещението във връзка с настоящата оценка. Защитена зона „Река Огоста“ се намира далеч извън основния ареал на *Bombina variegata*, видът никога не е намиран в нея, а площта на потенциалните му местообитания е нищожна, като освен това са категоризирани като слабо пригодни. Поради тези обстоятелства присъствието на жълтокоремната бумка в зоната е малко вероятно. Това е отчетено и в обяснителната записка за нея в документа с природозащитните цели на ЗЗ, като в последния е препоръчано да бъде променена оценката в СФД по популация на D („незначителна популация“) и е посочено, че определянето на специфични цели за вида би било безсмислено. Съответно и определянето на степен на въздействие от реализацията на разглежданото ИП е безпредметно.

- 4) **1188. Червенокоремна бумка (*Bombina bombina*).** Видът е разпространен само в низинните райони на България (под 400 м н.в.), в т.ч.: Дунавската равнина (и частично в Предбалкана), Тракийската низина и спорадично по Черноморското крайбрежие. Обитава както стоящи водоеми, така и такива със слабо течение: блата, езера, микроязовири, реки, изкуствени канали, разливи, временни локви и др.; Предпочита водоеми с обилна растителност (Бешков и Нанев 2002; Stojanov et al. 2011). Предвид това в района най-подходящи за вида са водоемите северно от с. Софрониево на повече от 1,5 км източно от външния концесионен контур и извън ЗЗ BG0000614, както и тези в близост до с. Крива бара на над 1 км от концесионния контур и от другата страна на реката. В контура на находище „Даневата воденица“ при теренното проучване за целите на оценката не бяха установени водни обекти, в т.ч. изкуствени канали запълнени с вода. *Bombina bombina* е активна от март до началото на ноември. Размножителният период е през април и май, но може да продължи и по-дълго. Активността е предимно дневна и сумрачна, но през размножителния период животните са активни и нощем. Хибернацията се осъществява на сушата. В доклада за вида изготвен по проекта за картиране на Натура 2000 от 2013 г. е посочено, че видът е установен в два квадрата от гريد 1x1 км, като същите са дадени и от Popgeorgiev et al. (2019), а средната стойност на относителната численост на вида в находищата е определена на 2,63 индивида на 1000 м. Едно от находищата в единия квадрат се разполага в уширението на защитената зона от другата страна на р. Огоста и от другата страна на двете речни диги спрямо площ „Даневата воденица“, откъм страната на с. Бутан (вж. Приложение 3.5), като най-близката регистрация е на разстояние малко под 300 м от северния край на източния

блок със запаси подлежащи на изземване и на 240 м от контура на проектната концесионна площ. Предвид това регистрираното находище остава извън обхвата на потенциалните въздействия от добивните дейности. Освен това по време на теренните изследвания през 2021 г. за изготвянето на специфичните му и подробни природозащитни цели видът въобще не е регистриран в защитената зона. За целите на настоящата оценка мястото с регистрации също е посетено, но условия за бумката не са установени – не са отчетени водни стоежи, теренът към момента е зает с рядка храстова растителност и между нея преизпасана тревна покривка с ливаден характер, като само на няколко места са представени неголеми преовлажнени площи обрасли с тръстика. Територията вероятно с течение на времето е загубила режима си на оводняване вследствие допълнително удълбаване на речното корито при с. Бутан с цел увеличаване проводимостта на р. Огоста за защита от наводнения. Съгласно картирането (2013) общата площ на потенциалните местообитания (изчислена на база индуктивно моделиране) на вида в 33 BG0000614 е 865,56 ха, от които 286,55 ха (21,81% от територията на зоната) са категоризирани като слабо пригодни, 297,89 ха (22,67%) - като пригодни и 281,11 ха (21,39%) - като оптимални. Схема с местоположението им спрямо „Даневата воденица“ е представена в Приложение 3.5. Както е видно от нея, в участъка на зоната откъм проектния концесионен контур се разполагат, както пригодни, така и оптимални. Във всички случаи картираните местообитанията в самата зона остават извън обхвата на възможните преки въздействия от реализацията на ИП, тъй като отстоят минимум на около 80 м от най-близкия добивен участък от другата страна на речната дига, поради което няма как да бъдат засегнати. Предвид това изискването на заложената специфична цел за поддържане на площта на пригодните и оптимални местообитания на вида в зоната в размер от най-малко 579 ха ще се спазва. Не се очаква и влошаване на качеството им, както и увреждане на биокоридорните им функции в резултат на непреки въздействия върху тях в 33, тъй като добивната дейност не е свързана с водовземане от повърхностни или подземни водни тела и не предполага въздействия върху количествените и качествените характеристики на р. Огоста. Червенокоремната бумка е чувствителна към безпокойство най-вече при човешко присъствие в непосредствена близост, каквото реализацията на ИП не предполага от другата страна на речната дига. Предвид горните обстоятелства очакваната степен на въздействие върху параметрите на вида в 33 е представена в долната таблица.

Таблица № 5.16.

Оценка на степента на въздействие на ИП върху <i>Vombina vombina</i>					
Въздействие (степен)	Компоненти				
	<i>Обща площ на местооб.</i>	<i>Структура и функции на местооб.</i>	<i>Популация</i>	<i>Б.перспективи</i>	<i>Спец. цели</i>
Нулева алтернатива	0	0	0	0	0
ИП	0	0	0	0	0

КЛАС ВЛЕЧУГИ (REPTILIA):

Предмет на опазване в защитена зона BG 0000614 „Река Огоста“ са три вида влечуги включени в Приложение 2 на ЗБР и Приложение II на Директива 92/43. Това са:

- 1) **Обикновена блатна костенурка (*Emys orbicularis*)**. Видът е повсеместно разпространен в България с изключение на средните и високите части на планините, но повечето от известните находища се намират под 500 м н.в. (Stojanov et al., 2011; Kornilev et al., 2017). По отношение на местообитанията видът е изключително пластичен и може да бъде наблюдаван във всевъзможни типове водоеми: реки, потоци, канали, блата, езера, язовири и микроязовири, рибарници, разливни зони, наводнени кариери, бракични води и лимани по морския бряг и др. Подобни в обхвата на проектната концесионна площ отсъстват. Видът проявява много висока толерантност към замърсяване на обитаваните водоеми. Най-предпочитани са бавно течащите реки с тинесто дъно, отводнителните канали и стоящите водоеми с обилна растителност, като в такива местообитания често се наблюдават големи струпвания на индивиди, припичащи се на слънце върху дънери, корени, камъни и др. (Stojanov et al., 2011; Цанков и др., 2014). Предвид това в района най-подходящи за вида са водоемите северно от с. Софрониево на повече от 1,5 км източно от външния концесионен контур и извън 33 BG0000614, както и тези в близост до с. Крива бара на над 1 км от концесионния контур и от другата страна на реката. Местата за яйцеснасяне представляват специфична част от местообитанията на вида. Те могат да се намират както в непосредствена близост до обитавания водоем, така и далеч от него, като понякога в търсене на подходящо място за снасяне женските се отдалечават на стотици метра, а като изключение и до 4 км, от обитавания водоем (Бешков и Нанев 2002; Jablonski & Jablonska 1998). В случая територията на находището не е подходяща за тази цел, тъй като е заета основно от обработваеми селскостопански площи (80%) предназначени за едногодишни култури. Съгласно картирането от 2013 г. и утвърдения документ със специфични и подробни природозащитни цели на 33 „Река Огоста“, *Emys orbicularis* в нея е установен общо в 9 квадрата (UTM грид 1x1 км) с различен брой регистрации в тях (поне 20), които са разсредоточени по цялото течение на реката. Това фактически показва, че цялото ѝ водно тяло е подходящо за вида (средната стойност на относителната му численост е 1,09 индивида на 1000 м). Едно от находищата в единия квадрат се разполага в уширението на защитената зона от другата страна на река Огоста и от другата страна на двете речни диги спрямо площ „Даневата воденица“, откъм страната на с. Бутан (вж. Приложение 3.6), като най-близката регистрация е на разстояние малко под 300 м по права линия от северния край на източния блок със запаси подлежащи на изземване и на 240 м от контура на проектната концесионна площ. Предвид наличието на данни за червенокоремната бумка на същото място, това предполага че тук някога е имало водна площ (вероятно заблатяване), каквато при теренното проучване за настоящата оценка не беше установена – не са отчетени водни стоежи, теренът към момента е зает с рядка храстова растителност и между нея преизпасана

тревна покривка с ливаден характер, като само на няколко места са представени неголеми преовлажнени площи обрасли с тръстика. Територията вероятно с течение на времето е загубила режима си на оводняване вследствие допълнително удълбаване на речното корито при с. Бутан с цел увеличаване проводимостта на р. Огоста за защита от наводнения, като към момента е слабо пригодна за вида. Съгласно картирането (2013) общата площ на потенциалните местообитания в 33 (изчислена на база индуктивно моделиране) е 734,06 ха, от които 271,25 ха (20,64% от територията на зоната) са категоризирани като слабо пригодни, 265,60 ха (20,21%) - като пригодни и 197,21 ха (15,01%) - като оптимални. Схема с местоположението им спрямо „Даневата воденица“ е представена в Приложение 3.6. Във всички случаи картираните местообитанията в самата зона остават извън обхвата на възможните преки въздействия от реализацията на ИП, тъй като отстоят минимум на около 80 м от най-близкия добивен участък и от другата страна на речната дига, поради което няма как да бъдат нарушени. Предвид това изискването на заложената специфична цел за поддържане на площта на пригодните и оптимални местообитания на вида в зоната в размер от най-малко 463 ха ще се спазва. Не се очаква и влошаване на качеството им, както и увреждане на биокоридорните им функции в резултат на непреки въздействия върху тях в 33, тъй като добивната дейност не е свързана с водовземане от повърхностни или подземни водни тела и не предполага въздействия върху количествените и качествените характеристики на р. Огоста. Обикновената блатна костенурка е чувствителна към безпокойство най-вече при човешко присъствие в близост, каквото реализацията на ИП не предполага от другата страна на речната дига. Предвид горните обстоятелства очакваната степен на въздействие върху параметрите на вида в 33 е представена в долната таблица.

Таблица № 5.17.

Оценка на степента на въздействие на ИП върху <i>Emys orbicularis</i>					
Въздействие (степен)	Компоненти				
	<i>Обща площ на местооб.</i>	<i>Структура и функции на местооб.</i>	<i>Популация</i>	<i>Б.перспективи</i>	<i>Спец. цели</i>
Нулева алтернатива	0	0	0	0	0
ИП	0	0	0	0	0

- 2) **5194. Пъстър смок (*Elaphe sauromates*).** Видът обитава равнините и по-ниските части на планините в югоизточната част на страната, източните части на Предбалкана, Черноморието, Добруджа и Дунавската равнина. В тези райони е широко разпространен в гори и ливади, храсталаци, области със степна растителност, като предпочита котловини, дерета и др. Понякога се среща в редки гори, скалисти склонове и по бреговете на различни водоеми. Навлиза и в краищата на блата, докато търси гнезда на птици (Stojanov et al. 2011; Telenchev et al. 2017). Видът обитава и урбанизирани райони в Югоизточна България (Naumov and Natchev 2016). Вертикалната граница на разпространение е до 400 м н.в. (ЧК на Р. България, Том 2, София, 2011). В района на ИП като подходящи местообитания могат да се приемат горскостопанските площи северно от проектния концесионен контур, една част от

които навлизат и в него (около 5 ха), също бреговата част на р. Огоста откъм контура, където има картирани такива. За *Elaphe sauromates* в ЧК на България като отрицателно действащи фактори са посочени създаването на големи монокултурни блокове във втората половина на ХХ в. (и вследствие на това - премахване на синорите, горичките, храстите във валозите и др.). Във връзка с това е необходимо да се отчете, че територията на находището (а и основната част от прилежащите му терени) е заета най-вече от обработваеми селскостопански площи (80%) предназначени за едногодишни култури. Към момента в наличните литературни източници няма данни за находища на *Elaphe sauromates* в ЗЗ BG0000614. Видът не е регистриран и по време на теренните изследвания през 2021 г. за изготвянето на специфичните му и подробни природозащитни цели, както и при посещението във връзка с настоящата разработка. Съгласно картирането (2013) общата площ на потенциалните местообитания в зоната (изчислена на база индуктивно моделиране) е 1034,41 ха, от които 639,15 ха (48,64% от територията на зоната) са категоризирани като слабо пригодни, 219,39 ха (16,70%) - като пригодни и 175,88 ха (13,38%) - като оптимални. Схема с местоположението им спрямо „Даневата воденица“ е представена в Приложение 3.7. Както е видно от нея, в участъка на зоната откъм проектния концесионен контур се разполагат предимно пригодни, а зад тях оптимални. Във всички случаи картираните местообитанията в самата зона остават извън обхвата на възможните преки въздействия от реализацията на ИП, тъй като отстоят минимум на около 80 м от най-близкия добивен участък и от другата страна на речната дига, поради което няма как да бъдат нарушени. Предвид това изискването на заложената специфична цел за поддържане на площта на пригодните и оптимални местообитания на вида в зоната в размер от най-малко 395 ха ще се спазва. Не се очаква и влошаване на качеството им в резултат на непреки въздействия върху тях в ЗЗ, тъй като добивната дейност не е свързана с водовземане от повърхностни или подземни водни тела и не предполага въздействия върху количествените и качествените характеристики на р. Огоста, а евентуално по-значимо запрашаване от добива ще е локализирано в обхвата на концесионната площ. Предвид горните обстоятелства и липсата на данни за популация, очакваната степен на въздействие върху параметрите на вида в ЗЗ е представена в долната таблица.

Таблица № 5.18.

Оценка на степента на въздействие на ИП върху <i>Elaphe sauromates</i>					
Въздействие (степен)	Компоненти				
	<i>Обща площ на местооб.</i>	<i>Структура и функции на местооб.</i>	<i>Популация</i>	<i>Б.перспективи</i>	<i>Спец. цели</i>
Нулева алтернатива	0	0	0	0	0
ИП	0	0	0	0	0

- 3) **1217. Шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*).** Шипоопашатата сухоземна костенурка се среща в цялата страна от морското равнище до около 1400-1450 м надм.

в. (в Малешевска планина и Огражден), с изключение на високите затворени полета в Западна България (Stoianov et al. 2011). Предпочита нископланински и хълмисти райони, обрасли с храстова и тревиста растителност. Видът е пряко свързан и с разредени дъбови гори, каквито при находище „Даневата воденица“ отсъстват. Среща се и в иглолистни гори при наличие на тревиста растителност. Живее и в близост до населени места, градини, лозя. Популацията в Южна България е с най-голяма плътност (Beshkov and Nanev, 2002; Biserkov et al. 2007; Stoianov et al. 2011). Територията на находището (а и основната част от прилежащите му терени) е заета най-вече от обработваеми селскостопански площи (80%) предназначени за едногодишни култури, поради което като цяло е неподходяща за вида. **Към момента в наличните литературни източници няма данни за находища на *Testudo hermanni* в ЗЗ BG0000614. Видът не е регистриран и по време на теренните изследвания през 2021 г. за изготвянето на специфичните му и подробни природозащитни цели, както и при посещението във връзка с настоящата разработка.** Съгласно картирането от 2013 г. общата площ на потенциалните местообитания (изчислена на база индуктивно моделиране) в зоната е 159,27 ха (12,12% от нейната територията) и **те са категоризирани изцяло като слабо пригодни.** Разпокъсани и малки площи с такъв характер са картирани и в участъка на зоната откъм проектния концесионен контур (Приложение 3.8.1), като те не се засягат от добивната дейност. **Съгласно плана за действие за опазване на двата вида сухоземни костенурки в България за периода 2022-2031 г. при теренните проучвания по различни проекти шипоопашатата костенурка въобще не е регистрирана в тази част на страната (Приложение 3.8.2).** Предвид изложените обстоятелства очакваната степен на въздействие върху параметрите на вида в ЗЗ е представена в долната таблица.

Таблица № 5.19.

Въздействие (степен)	Оценка на степента на въздействие на ИП върху <i>Testudo hermanni</i>				
	Компоненти				
	<i>Обща площ на местооб.</i>	<i>Структура и функции на местооб.</i>	<i>Популация</i>	<i>Б.перспективи</i>	<i>Спец. цели</i>
Нулева алтернатива	0	0	0	0	0
ИП	0	0	0	0	0

5.1.2.4 ОЧАКВАНИ ВЛИЯНИЯ И СТЕПЕН НА ВЪЗДЕЙСТВИЕ ВЪРХУ БОЗАЙНИЦИТЕ ПРЕДМЕТ НА ОПАЗВАНЕ В ЗЗ „РЕКА ОГОСТА“.

Предмет на опазване съгласно заповедта за обявяване на ЗЗ BG0000614 „Река Огоста“ са 3 вида бозайници включени в Приложение 2 на ЗБР и Приложение II на Директива 92/43. Това са:

- 1) **1335. Лалугер (*Spermophilus citellus*)**. Гризач от семейство катерицови, който е свързан с открити необработваеми места, покрити с ниска тревна растителност

(ливади, пасища, сухи степи, покрайнините на обработваемите полета, покрай пътища и др). Поради това района на находище „Даневата воденица“ не е подходящ за този вид, предвид че територията му (80%) и основната част от прилежащите терени са заети от обработваеми селскостопански площи предназначени за едногодишни култури. Видът живее на колонии под земята, като прави много резервни входи. Местообитанията му лесно се определят по множеството дупки, каквито при теренното проучване в района на находището за целите на настоящата оценка не са установени. Най-общо включват открити тревисти и неразоравани терени, вкл. неразоравани ивици край пътища, в селскостопански площи и малки оврази. Предпочита ниска растителност, макар че съществуват колонии и в ливади с висока трева, пасища с рядко разхвърляни храсти (вкл. хвойна) и дървета. Също така се наблюдават заселвания на изоставени в течение на няколко години орни площи и люцернови ниви (т.е. посеви с многогодишни култури). В равнинната част на страната, лалугерът се среща преимуществено по селските мери, като съседството на човека не му оказва негативно влияние. Не са редки наблюденията на колонии лалугери около населените места, непосредствено до крайните къщи на селата, овчарници и краварници. Основните заплахи за вида в тази част на страната са свързани с изоставянето на пасища, екстензивната паша, преобразуване на пасища и ливади в земеделска земя и тяхното последващо разораване, също залесяване и създаване на трайни насаждения, пожари (в т.ч. опожаряване на стърнища) и някои други. Съгласно плана за действие за опазването на лалугера (2018-2027) основните области (core areas) на разпространението му в Северна България са Плевен, Никопол, Русе, Разград и Силистра, като ИП не попада в нито една от тях. При полеовото изследване на целевия вид по проекта за картиране от 2013 г. са идентифицирани 7 потенциални местообитания. В 1 от тях е установено находище (лалугерова колония) – при с. Сараево на 12,5 км по права линия от проектния концесионен контур в северна посока. По време на полеовото проучване през 2021 г. като част от проекта за определяне на целите за опазване на вида в защитената зона са проучени 9 местообитания, в които са открити 5 лалугерови колонии при средното обилие в тях от 6,2 лалугерови дупки на 100 метров трансект (n=56). Отделно съгласно информационната система SmartBirds на БДЗП има данни за още две по-нови регистрации, едната от 14.04.2023 г. на около 1 км северно от с. Софрониево (3,5 км от находището) на територията на зоната, а другата от 15.04.2023 в най-долната част на зоната (откъм р. Дунав). Карта с местоположението на всички известни регистрации е представена на *Приложение 3.9.1.* Както се вижда, най-близката спрямо находище „Даневата воденица“ е разположена непосредствено до югозападния край на с. Бутан, от другата страна на р. Огоста и двете речни диги извън потенциалните влияния от добивните дейности (0,9 км от проектната баластриера). Освен това не попада в границите на защитената зона. Съгласно картирането (2013) общата площ на потенциалните местообитания в зоната (изчислена на база индуктивно моделиране) е 1100 ха, от които 173,7 ха (12,5% от нейната територия) са категоризирани като оптимални, а 926,4 ха (66,5%) - като субоптимални. В случая по-голям интерес представляват оптималните. Такива съгласно проекта за картиране от 2013 г. в участъка на зоната откъм проектния концесионен контур се разполагат в няколко полигона, най-близкия от

които е на 270 м от другата страна на реката (откъм с. Бутан и регистрацията на вида при селото). Освен това реката и двете диги успоредно на нея се явяват допълнителни препятствия срещу потенциално разпространение на вредности от добивните дейности към полигона. Другия най-близък полигон картиран като оптимално местообитание е още по-отдалечен - на около 400 м западно в най-близкия си край, като освен това представлява обработваема земеделска земя (обработваема площ с горскостопански характер по лесоустройствения проект на ДГС Оряхово, което отговаря и на начина му на ползване към момента). Схема с местоположението на оптималните потенциални местообитания на вида в ЗЗ спрямо „Даневата воденица“ е представена в Приложение 3.9.2. Във всички случаи картираните местообитанията на вида в самата зона остават извън обхвата на възможните преки въздействия от реализацията на ИП, тъй като са достатъчно отдалечени и са от другата страна на речната дига, която тук съвпада с южната граница на зоната, поради което няма как да бъдат пряко засегнати и увредени. Предвид това изискването на заложената специфична цел за поддържане на площта на потенциалните оптимални (173,7 ха) и субоптимални (926,4 ха) местообитания на вида в зоната ще се спазва, като това се отнася и за заетите от вида оптимални и субоптимални местообитания. Необходимо е да се посочи също, че с ИП не се засягат терени включени актуалния слой „Постоянно затревени площи“ на МЗХГ (одобрен със Заповед № РД 09-200 от 01.03.2024 на министъра на земеделието), които са най-подходящи за лалугера (вж. Приложение № 3.2.2). В съответствие с изложените до тук обстоятелства, очакваната степен на въздействие върху параметрите му в ЗЗ е представена в долната таблица.

Таблица № 5.20.

Оценка на степента на въздействие на ИП върху <i>Spermophilus citellus</i>					
Въздействие (степен)	Компоненти				
	<i>Обща площ на местооб.</i>	<i>Структура и функции на местооб.</i>	<i>Популация</i>	<i>Б.перспективи</i>	<i>Спец. цели</i>
Нулева алтернатива	0	0	0	0	0
ИП	0	0	0	0	0

- 2) **1355. Видра (*Lutra lutra*).** Начина на живот на този бозайник е изключително свързан с наличието на водни обекти. Води земноводен начин на живот и е силно привързана към водоемите. Обитава естествени речни течения и затворени водоеми с дължина поне 15-20 км, със старици и изобилна крайбрежна растителност – лонгози, елшаки и тръстики (ниски брегове), разнообразна и обилна рибна фауна (минимум 40 кг/ха), изобилие от раци, жаби, гръбначни, мекотели. Бърлогите са в корените на крайбрежни дървета. В самия териториален обхват на находище „Даневата воденица“ подходящи условия за вида отсъстват, но са налични в близкия участък на река Огоста и по-точно в пространството между двете речни диги. В района също подходящи за вида са водоемите северно от с. Софрониево на повече от 1,5 км източно от външния концесионен контур и извън ЗЗ ВГ0000614, както и тези в близост до с. Крива бара на над 1 км от концесионния контур и от другата

страна на реката. Реките пресичащи Дунавската равнина и вливащи се в р. Дунав за основни биокоридори и местообитания за видрата за тази част от страната. В този смисъл защитената зона има важно значение за кохерентността на националната екологична мрежа и опазването на вида. Той е регистриран през 2013 г. по време на проекта за картиране на Натура 2000, като изчислената популация в зоната е 5 индивида (Петров 2013; Петров, Попов 2013). При полевото проучване през 2021 г. за нуждите на проекта за определяне на специфичните и подробни цели съгласно утвърдената методика (Кошев и др. 2013, НСМСБР) са проучени 4 трансекта, в 3 от които са регистрирани следи от присъствие на вида. В резултат е определена видовоспецифична цел за подобряване на размера на популацията в оптимална численост за защитената зона от най-малко 4 възрастни индивида. Териториален вид. Всяка полово зряла видра има индивидуален участък, който маркира и брани. При освобождаване на участъка, той веднага бива зает от скитащ индивид (най-често млад). Участъкът на мъжкия може да припокрива този на 1 или повече женски при средна дължина на индивидуалната речна територия от 5 до 15 км. В тази връзка р. Огоста по цялата дължина е картирана, както като потенциално местообитание на вида, така и като ефективно заето, което е отразено в Приложение 3.10. Общата дължина на речните участъци, подходящи за обитаване от вида е изчислена на 30,77 км, а подходящата площ на бреговете им на 588,82 ха. Като една от заплахите за потенциалните местообитания на вида в защитената зона е посочено изземването на инертни маси и засипването на бреговете с инертни маси като в специфичните цели и предвидено прекратяване на тези практики в нея. В случая откривните, добивните и насипищни дейности на разглежданото ИП за изземване на пясъци и чакъли в находище „Даневата воденица“ са предвидено изцяло извън обхвата на ЗЗ BG0000614 и речното корито, в т.ч. и бреговата част между дигите на реката, т.е. извън обхвата на пригодните местообитания за вида. Находището се разполага в южната речна тераса покрита с речни наслаги, най-горната част на които (около 50 см) към настоящия момент основно се разоравя и обработва, а една част представлява горски фонд зает от акациевии съобщества. Във всички случаи картираните местообитанията в самата зона остават извън обхвата на възможните преки въздействия от реализацията на ИП, тъй като отстоят минимум на 100 м от най-близкия добивен участък и от другата страна на речната дига, поради което няма как да бъдат нарушени и увредени, в т.ч. и по отношение на биокоридорните им функции. Предвид това изискванията на заложените специфични цели за поддържане на площта на потенциалните местообитания на вида в границите на защитената зона и за поддържане на общата дължина на речните участъци, подходящи за обитаване от вида и на подходящата площ на бреговете им, ще се спазят. Не се очаква и влошаване на качеството им, тъй като добивната дейност не е свързана с водовземане от повърхностни или подземни водни тела и не предполага въздействия върху количествените и качествените характеристики на р. Огоста. Съгласно списъка със заплахи на стр. 190 в документа с природозащитни цели за ЗЗ, като цяло значимостта на фактор безпокойство за този вид е ниска, като повече данни за очакваните въздействия в това отношение са представени по-долу в подточка 5.2.1.4 – „Безпокойство на животински видове“. За това свидетелства и

най-близката регистрация на вида спрямо находището съгласно SmartBirds – непосредствено до западната граница на гр. Мизия (на около 10 км от ИП в 33 „Река Скът“). В съответствие с изложените до тук обстоятелства, очакваната степен на въздействие върху параметрите на вида в 33 е представена в долната таблица.

Таблица № 5.21.

Оценка на степента на въздействие на ИП върху <i>Lutra lutra</i>					
Въздействие (степен)	Компоненти				
	<i>Обща площ на местооб.</i>	<i>Структура и функции на местооб.</i>	<i>Популация</i>	<i>Б.перспективи</i>	<i>Спец. цели</i>
Нулева алтернатива	0	0	0	0	0
ИП	0	0	0	0	0

- 3) **2609. Добруджански (среден) хомяк (*Mesocricetus newtoni*).** Обитава територии със смесено ползване (земеделски земи с малки парцели и разнообразни култури, земеделски земи със значителен дял на естествената растителност), целини, люцернови и житни площи в територии с дълбоки почви (над 50–100 см) и ниско ниво на подпочвените води (Цингарска 2009, Попов 2012, Simeonovska- Nikolova, Dekov 2013). В конкретния случай 80% (около 570 дка) от територията на находище „Даневата воденица“ е заета от бороботваеми земеделски площи предназначени за едногодишни култури, като в най-северната част навлиза и горски фонд зает от акациевеи съобщества. Отделно при геоложките проучвания на находището е установено и сравнително високо ниво на подпочвените води (на дълбочина 3,5-4,5 м), което предполага и овлажняване и на по-горните почвени слоеве при високи нива на р. Огоста. Предвид това може да се приеме, че в района отсъстват благоприятни условия за вида. Последния е с петнисто разпространение и много ниска численост, и неговото установяване в природната среда е много трудно (Кошев 2013, Nedyalkov 2015, Simeonovska-Nikolova, Dekov 2013). При интензивни проучвания извършени в периода 2019-2020 г. (Simeonovska-Nikolova *et al.*, 2020) не е регистриран нито един добруджански хомяк в България. Най-близкото находище, за което съществуват литературни данни е на левия бряг на р. Огоста при с. Михайлово, Монтанско (М. Лангуров, устно съобщ., Пешев и др. 2004), което е нагоре по течението на реката извън защитената зона (над 12 км по права линия от „Даневата воденица“). Nedyalkov *et al.* (2015) съобщават за няколко находища на вида в близост до границите на защитената зона, има и стари исторически данни за регистрацията на вида от околностите на гр. Оряхово, но не са потвърждаване повече от век. При проведеното теренно проучване по проекта за картиране на Натура 2000 (2013) видът не е установен в границите на 33 BG0000614. По време на полевото проучване през 2021 г. във връзка с определяне на целите за опазване на вида в зоната съгласно утвърдената методика (Кошев 2013, НСМСБР) видът, както и доказателства за неговото присъствие не са установени. Видът не е регистриран и при теренното посещения за целите на настоящата оценка. Всички картирани площи с негови потенциални местообитания в защитената зона са в нейната долна широка част откъм р. Дунав, като най-близкото е на малко повече от 10 км от концесионния

контур. Предвид изложените до тук факти, очакваната степен на въздействие върху параметрите на вида в ЗЗ, е както следва:

Таблица № 5.22.

Оценка на степента на въздействие на ИП върху <i>Mesocricetus newtoni</i>					
Въздействие (степен)	Компоненти				
	<i>Обща площ на местооб.</i>	<i>Структура и функции на местооб.</i>	<i>Популация</i>	<i>Б.перспективи</i>	<i>Спец. цели</i>
Нулева алтернатива	0	0	0	0	0
ИП	0	0	0	0	0

5.1.2.5 ОЧАКВАНИ ВЛИЯНИЯ И СТЕПЕН НА ВЪЗДЕЙСТВИЕ ВЪРХУ ПТИЦИТЕ ПРЕДМЕТ НА ОПАЗВАНЕ В ЗЗ „ЗЛАТИЯТА“.

Проектната концесионна площ на находище „Даневата воденица“ навлиза само частично в обхвата на защитена зона BG0002009 „Златията“ за опазване на дивите птици. Припокриването обхваща територии в най-западната част на концесионната площ и известно пространство от Блок-1 (със запаси подлежащи на изземване), както и сравнително малък участък в най-северната част на концесионната площ (тук няма навлизане в някой от блоковете със запаси). При прецизиране на точния обхват с програмния продукт QGIS 3.34.2 общата площ на припокриване от проектната концесионна площ спрямо ЗЗ е изчислена на 50,8 дка, от които:

- **46,8 дка в най-западната част на концесионната площ** – обхваща изцяло само обработваеми земи;
- **4 дка в северната част на концесионната площ** – обхваща изцяло терен зает с дървесно-храстова растителност;

Общата площ на припокриване от Блок-1 със ЗЗ „Златията“ възлиза на 21 дка (2,1 ха), които са заети изцяло с обработваема земя предназначена за едногодишни култури. Тази площ ще бъде пряко засегната от добива в резултат на откритни и изкопни работи. Останалите 29,8 дка от концесионната площ, които се припокриват с територията на зоната остават извън обхвата на двата блока със запаси, като има риск да бъдат пряко засегнати най-вече в резултат на прокарването на вътрешно-транспортни пътища. Предвид това в тази част може да се очакват предимно непреки въздействия (запрашаване, шум и др.).

В съответствие със заповедите за обявяване на зоната (№ РД-548/05.09.2008 г. и Заповед № РД-1039/03.11.2022) в нея като предмет на опазване са вписани общо 65 целеви вида птици, от които 44 вида от Приложение 2 на ЗБР и Приложение I на Директива 2009/147ЕО са включени с цел опазване и при необходимост възстановяване на техните местообитания, а 21 вида извън Приложение № 2 на ЗБР (повечето в Приложение № 3, а някои в Приложение № 4) са включени с цел опазване и при необходимост възстановяване на територии, в които по време на размножаване, линеене, зимуване или миграция се струпват значителни количества птици от посочените видове.

В Таблица № 4.8 към подточка 4.2 по горе са представени и основните популационни параметри и значението на зоната за опазваните в нея видове.

Находище „Даневата воденица“ попада в квадрат UTM GP23 (10x10 км) съгласно поддържаната от БДЗП уеб базирана версия на „Атлас на птиците в България“ (<https://atlas.bspb.org/>), в който в периода 2016-2023 година през размножителния сезон (15 април-15 юли) и през зимата (1 декември-28 февруари) са установени общо 89 вида птици. В съседство е също и до квадрат UTM GP13, в който са установени 122 вида птици.

5.1.2.5.1 ОЧАКВАНИ ВЛИЯНИЯ И СТЕПЕН НА ВЪЗДЕЙСТВИЕ ВЪРХУ ПТИЦИТЕ ВКЛЮЧЕНИ В ПРЕДМЕТА НА ОПАЗВАНЕ НА ЗЗ „ЗЛАТИЯТА“ ПО ЧЛ.6, АЛ.1, Т.3 ОТ ЗБР.

1) **A021. Голям воден бик (*Botaurus stellaris*).** В България големият воден бик е гнездящ, прелетен, преминаващ и зимуващ вид. По-голямата част от гнездящата популация през зимата мигрира на юг и напуска страната. Голяма част от българската популация, както и птиците от северните части на ареала зимуват в България (Симеонов и др. 1990). Долита през март и отлита през септември-октомври. Големият воден бик у нас гнезди в разнообразни влажни зони, обрасли в една или друга степен с масиви от висша водна растителност (тръстика, папур, камъш), от морското равнище до 860 м н.в. (в миналото – до около 1100 м н.в.). Това са най-често блата, езера, рибарници, язовири, вкл. микроязовири, бавни речни участъци. Най-голям дял от находищата (39%) са в естествени блата и езера. В най-голям брой от находищата (50%), гнездовото местообитание са обширните масиви от тръстика (Шурулинков, 2014). У нас повечето от установените гнездови находища са в Горнотракийската низина, Тунджанската низина и по р. Дунав, но най-висока е плътността на вида в Драгоманското и Алдомировското блата в Софийско. Предпочитаните природни местообитания (в т.ч. при хранене) са тези с кодове 1130,1150, 3130 и 3150 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2009). На територията на ИП и в съседство с нея такива не са представени. Най-близките с характер на 3150 по картирането от 2013 г. са водоемите северно от с. Софрониево на повече от 1,5 км източно от външния концесионен контур и извън ЗЗ BG00002009, както и тези в близост до с. Крива бара (в зоната) на над 1 км от концесионния контур и от другата страна на р. Огоста. Реализацията на ИП не е свързана с водоземане от повърхностни или подземни водни тела, както и заустване на отпадъчни води в такива, поради което и не предполага въздействия върху количествените и качествените характеристики на реката. Предвид тези обстоятелства преки и косвени въздействия върху местообитанията на вида в защитената зона в резултат на добива не се очаква да настъпят. При теренните проучвания през 2011 г. във връзка с изготвянето на „План за действие за опазване на големия воден бик (*Botaurus stellaris*) в България (2014–2023 г.)“, видът не е установен като гнездящ в ЗЗ „Златията“ или яз. Шишманов вал и реките Цибрица и Огоста. Видът не е установен и при теренните проучвания през 2021 г. за изготвяне на специфични и подробни цели на опазване на зоната, както и при настоящото проучване. Не е наблюдаван и в квадрат UTM GP23 и съседния квадрат UTM GP13 съгласно Атласа на птиците в България. Предвид горните обстоятелства очакваната цялостна степен на въздействие върху

параметрите на вида в СФД и определените за него специфични цели на опазване в ЗЗ съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- 2) **A022. Малък воден бик (*Ixobrychus minutus*)**. В България малкият воден бик е гнездящ и прелетен вид. С широко и сравнително плътно разпространение по Дунавското поречие, в Дунавската равнина, Тракийската низина, по Черноморското крайбрежие и някои котловинни полета в Западна България, на места в Добруджа и по долините на реките Арда, Струма и Места (Янков, отг. ред. 2007). Пролетната миграция е от март до средата на май, а есенният прелет е от края на август до октомври. Обитава блата и езера, разливи на реки, микроязовири, язовири, канали на напоителни системи, рибарници и оризища, обрали с предимно с тръстика (Симеонов и др. 1990). По Дунавското крайбрежие видът е широко разпространен, като гнезди дори и в малки влажни зони, канали с водна растителност и др. Среща се също в изолирани малки водоеми с достатъчно тръстика, където да се крие. Изгражда гнездова платформа от тръстика, често издигната над водното ниво, закрепена за тръстиката или ниски храсти. Предпочитаните местообитания (в т.ч. при хранене) са тези с кодове 1130, 1150, 3130 и 3150 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2009). На територията на ИП и в съседство с нея такива не са представени. Най-близките с характер на 3150 по картирането от 2013 г. са водоемите северно от с. Софрониево на повече от 1,5 км източно от външния концесионен контур и извън ЗЗ BG00002009, както и тези в близост до с. Крива бара (в зоната) на над 1 км от концесионния контур и от другата страна на р. Огоста. Съгласно стандартния формуляр за данни СФ на зоната вида е гнездящ. Гнездящата популация се оценява на 0 - 5 двойки. Видът не е установен при теренните проучвания през 2021 г. (м. април и м. юни) за изготвяне на специфични и подробни цели на опазване на зоната, като съгласно документа със специфични цели е възможно нередовно да гнезди в нея, в яз. Шишманов вал. Не е установен и при настоящото проучване. Съгласно Атласа на гнездящите птици в България в района е отчетен през гнездовия период в квадрат УТМ GR23 – вероятно във водоемите северно от с. Софрониево, най-близкия от които е на повече от 1,5 км източно от външния контур на проектната концесионна площ, поради което е извън обхвата на потенциалните преки и непреки въздействия от реализацията на ИП. Именно в тези водоеми в публичните данни на SmartBirds фигурират три регистрации на вида – от 25.06.2017 г., 24.06.2020 г. и от 2.07.2021. Реализацията на ИП не е свързана с водовземане от повърхностни или подземни водни тела, както и заустване на отпадъчни води в такива, поради което и не предполага въздействия върху количествените и качествените характеристики, както на споменатите водоеми, така и на р. Огоста. Предвид тези обстоятелства очакваната цялостна степен на въздействие върху параметрите на вида в СФД и определените за него специфични цели на опазване в ЗЗ съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- 3) **A026. Малка бяла чапла (*Egretta garzetta*)**. Гнездящо-прелетен вид в България (Симеонов и др. 1990). С разпръснато и групово разпространение по Дунавското крайбрежие, Горнотракийската низина, Бургаските влажни зони и по р. Арда. Пролетната миграция е от средата на март до май, а есенната - от края на август до октомври. Обитава блата, езера, разливи на реки, микроязовири, язовири, канали на

напоителни системи, рибарници, оризища, както и заливни гори и равнинни дъбови гори. Храни се с малки рибки, жаби и попови лъжички, водни насекоми, земноводни, малки гризачи и др., често в рехави ята от по няколко индивида. Размножителният период започва от средата на април и продължава до началото на август. Образува различни по големина смесени колонии с други видове чапли, корморани, ибиси и лопатарки. Познати са три типа гнездови колонии: в тръстикови масиви, в заливни гори и в равнинни дъбови гори. Предпочитаните местообитания са тези с кодове 1130, 1150, 1160, 3130, 3150, 91D0, 91E0 и 91F0 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2009). От тях в района на находище „Даневата воденица“ . На територията на ИП и в съседство с нея такива не са картирани по проекта от 2013 г. Най-близките са с характер на 3150 - водоемите северно от с. Софрониево на повече от 1,5 км източно от външния концесионен контур и извън 33 BG00002009, както и тези в близост до с. Крива бара (в зоната) на над 1 км от концесионния контур и от другата страна на р. Огоста. Съгласно стандартния формуляр за данни СФ на зоната вида е гнездящ и мигриращ, като гнездящата популация се оценява на **18 двойки, а мигриращата на до 8 индивида.** Съгласно документа със специфични цели на зоната няма литературни данни за гнездене на вида в нея, като при теренните наблюдения за изготвянето им през месеците април и юни 2021 г. в границите на зоната са наблюдавани неколкократно малки бели чапли (при стената на яз Шишманов вал, в р. Огоста при Хайредин, в ливади до р. Огоста при с. Крива бара, коритото на р. Цибрица), но всички са били неразмножаващи се птици. Не са установени гнездящи птици и колонии на малки бели чапли (в т.ч. и при настоящото проучване в района на находище „Даневата воденица“). Поради тези причини в документа със специфични цели е посочено, че защитената зона не е от значение за гнезденето на вида и е направено предложение оценката на гнездящата популация да бъде променена от „С“ на „D“. За видове с размер на популацията в защитената зона „D“ - незначителна популация, не се разработват специфични цели за вида в зоната. Това прави безпредметно и оценката на степента на въздействие по отношение на гнездовата популация в СФД. По отношение на мигриращата популация, съгласно документа с цели, птиците наблюдавани през пролетта на 2021 г. при теренните проучвания за неговото изготвяне са приети за мигриращи. Като такива могат да се приемат и наблюдаваните съгласно SmartBirds (24.06.2020, 20.08.2020) във водоемите северно от с. Софрониево (извън защитената зона), както и по течението на р. Огоста срещу с. Крива бара (13.05.2020, 7.08.2021 и 14.04.2023) – малко над 1,8 км от ИП. Видът при миграции се среща по поречието на реките Огоста и Цибрица и в яз. Шишманов вал. Реализацията на ИП не е свързана с водовземане от повърхностни или подземни водни тела, както и заустване на отпадъчни води в такива, поради което и не предполага въздействия върху количествените и качествените характеристики на водоеми в 33. Поради това не противоречи на заложените специфични цели за местообитанията на мигриращата популация. Локациите, в които вида е отчетен в района, както в 33 (реката при с. Крива бара), така и извън нея (водоемите при с. Софрониево) са достатъчно отдалечени, за да бъдат повлияни от прахови емисии, шум и др. вредни физични фактори (съгласно т.

1.6.8.5 се очаква звуковия комфорт в района да бъде нарушен по-чувствително на разстояние 300-350 метра от участъка, в който се води основната добивна дейност като в случая не е отчетена бариерната роля на дигите покрай р. Огоста). Предвид горните обстоятелства очакваната цялостна степен на въздействие върху параметрите на мигриращата популация на вида и определените за него специфични цели на опазване в ЗЗ съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- 4) **A029. Ръждива чапла (Ardea purpurea).** Гнездящо-прелетен и преминаващ вид в България. Пролетната миграция е от края на март до април, а есенната - от август до началото на ноември. Обитава сладководни езера, блата, разливи на реки с тръстикови масиви или заливни гори. Храни се с риба, земноводни, влечуги, гризачи, водни безгръбначни и др. Размножителният период е от средата на април до средата на юли. Гнезди в малобройни и разредени самостоятелни колонии, или по периферията на големите смесени колонии от други видове чапли, корморани, блестящи ибиси и лопатарки. Единично гнездящите двойки са изключение (Симеонов и др. 1990). Гнездото е сред тръстика или на дърво. Предпочитаните местообитания са тези с кодове 1130, 1150, 1160, 3130, 3150, 91D0, 91E0 и 91F0 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2009). На територията на ИП и в съседство с нея такива не са картирани по проекта от 2013 г. Най-близките са с характер на 3150 - водоемите северно от с. Софрониево на повече от 1,5 км източно от външния концесионен контур и извън ЗЗ BG00002009, както и тези в близост до с. Крива бара (в зоната) на над 1 км от концесионния контур и от другата страна на р. Огоста. Съгласно СФД на зоната вида е гнездящ и мигриращ, като гнездящата популация се оценява макс. на 1 двойки, а мигриращата между 1- 5 индивида. Съгласно документа със специфични цели на зоната, при теренните наблюдения за изготвянето им през месец април 2021 г. видът е наблюдаван само в опашката на яз. Шишманов вал, като е предположено, че е възможно нередовно да се размножава в тръстиковите масиви към опашката на язовира (над 15 км по права линия от ИП). Съгласно Атласа на гнездящите птици в България в района е отчетен през гнездовия период в квадрат UTM GP23 – вероятно във водоемите северно от селото извън зоната, най-близкия от които е на повече от 1,5 км източно от външния контур на проектната концесионна площ, поради което е извън обхвата на потенциалните преки и непреки въздействия от реализацията на ИП. Според SmartBirds в тези водоеми има няколко регистрации на единични индивиди (21.08.2020-1 инд. и 08.05.2021 по 1 инд. в различни локации). Има и 1 регистрация в р. Огоста срещу с. Крива бара от 07.08.2021 г., т.е. в ЗЗ, но малко над 1,8 км от външната граница на находище „Даневата воденица“. Тъй като реализацията на ИП не е свързана с водоземане от повърхностни или подземни водни тела, както и заустване на отпадъчни води в такива, не могат да се очакват въздействия върху количествените и качествените характеристики на водоеми, както в ЗЗ, така и извън нея. Локациите, в които вида е отчетен в района, както в ЗЗ (реката при с. Крива бара), така и извън нея (водоемите при с. Софрониево), са достатъчно отдалечени, за да бъдат повлияни непряко - от прахови емисии, шум и др. вредни физични фактори. Предвид така разгледаните обстоятелства, очакваната цялостна степен на въздействие върху параметрите на

гнездящата и мигриращата популация на вида и определените за него специфични цели на опазване в ЗЗ съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- 5) **A773. Голяма бяла чапла (*Egretta alba*)**. Голямата бяла чапла е гнездящо-прелетен, преминаващ и зимуващ вид в България. Пролетната миграция е от март до средата на април, а есенната - от началото на септември до края на октомври (Симеонов и др. 1990). Частичен мигрант, зимува в Южна Европа, включително и в България, когато е по-често срещана. Обитава блата и езера с обширни тръстикови масиви, крайбрежия на големи реки с изобилна растителност. Храни се предимно с риба, понякога със земноводни, влечуги, големи водни насекоми и птици (Симеонов и др. 1990). По време на миграция и през зимата е широко разпространена в ниските части на страната, особено в открити райони в близост до по-големи реки и други влажни зони, както и в язовири, микроязовири, рибарници, напоителни и др. Размножителният период започва от началото на март и продължава до началото на юли. Най-често образува малки самостоятелни колонии, по-рядко гнезди по периферията на големите колонии от чапли, кormорани, блестящи ибиси и лопатарки. Гнездата са разположени в труднодостъпни тръстикови масиви, или високо по дърветата на заливните гори (Симеонов и др. 1990). Предпочитаните местообитания са тези с кодове 1130, 1150, 1160, 3130, 3150, 91D0, 91E0 и 91F0 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2009). На територията на ИП и в съседство с нея такива не са картирани по проекта от 2013 г. Най-близките са с характер на 3150 - водоемите северно от с. Софрониево на повече от 1,5 км източно от външния концесионен контур и извън ЗЗ BG00002009, както и тези в близост до с. Крива бара (в зоната) на над 1 км от концесионния контур и от другата страна на р. Огоста. Много рядък и малоброен гнездящ вид. Гнезди поединично или на неголеми колонии. През периода 2013 - 2018 г. е установена да се размножава по поречието на река Дунав, в Бургаските влажни зони, в езеро Дуранкулак, в Драгоманското блато и в два локалитета в Горнотракийската низина. На повечето места гнезди нередовно. Единствените места, където гнезди ежегодно от 2007 г. насам са Драгоманското блато и ез. Сребърна. Респективно съгласно СФД на зоната вида е зимуващ, като **зимуващата популация се оценява на до 7 индивида.** Съгласно Атласа на гнездящите птици в България в района е отчетен през гнездовия период в квадрат УТМ GR23 – вероятно във водоемите северно от селото извън зоната, най-близкия от които е на повече от 1,5 км източно от външния контур на проектната концесионна площ, поради което е извън обхвата на потенциалните преки и непреки въздействия от реализацията на ИП. Според SmartBirds именно в тези водоеми има множество регистрации в периода 2020-2023 основно през зимата (м. януари), също в средата на есента, което показва, че видът зимува редовно в тях. Общо 6 регистрации през 2018, 2020 и в периода 2022-2024 има и в речния участък откъм северната граница на концесионния контур, най-близката от които е на 230 м от западната площ със запаси (Блок-1) предназначени за изземване. Всички те са в границите на ЗЗ „Златията“, като са направени през м. януари (т.е. става въпрос за зимуващи индивиди). Една търсеца храна двойка е регистрирана в реката тук и при посещението на място през м. април 2024 г. Тъй като реализацията на ИП не е свързана с водовземане от повърхностни или подземни водни тела, както и със заустване на отпадъчни води в

такива, не могат да се очакват въздействия върху количествените и качествените характеристики на р. Огоста и останалите водоеми в района, в които вида зимува. От една страна те са достатъчно отдалечени, за да бъдат повлияни от прахови емисии, шум и др. вредни физични фактори генерирани при реализацията на ИП, а от друга добивните дейности през зимата ще са с доста намален капацитет, тъй като зимния период е извън активния строителен сезон, а и метеорологичните условия не са подходящи за открит добив, като при ниски отрицателни температури, при наличие на по-значима снежна покривка и други неблагоприятни явления въобще ще се преустановява. Барьерна/ограничаваща роля по отношение потенциалното разпространение на вредности спрямо р. Огоста има и дигата покрай реката, както и дървесно-храстовата растителност в площите между находището и нея. Предвид изложените обстоятелства, очакваната цялостна степен на въздействие върху параметрите на зимуващата популация на вида и определените за него специфични цели на опазване в ЗЗ съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- б) **Малка белочела гъска (*Anser erythropus*)**. Мигриращ и зимуващ вид, който не се размножава в България. Есенният прелет е през втората половина на ноември. Пролетната миграция е от втората половина на февруари до края на март (Нанкинов и др., 1997). У нас малката белочела гъска е установявана предимно в Добруджа, по Черноморското и Дунавското крайбрежие, рядко във вътрешността на страната (яз. "Пясъчник"). Най- големи концентрации се образуват около Дуранкулак и Шабла. Съгласно документа със специфични и подробни цели на ЗЗ предпочитаните местообитания от вида са тези с кодове 1130, 1150, 1160, 3130, 3140 и 3150 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2009). На територията на ИП и в съседство с нея такива не са картирани по проекта от 2013 г. Най-близките са с характер на 3150 - водоемите северно от с. Софрониево на повече от 1,5 км източно от външния концесионен контур и извън ЗЗ BG00002009, както и тези в близост до с. Крива бара (в зоната) на над 1 км от концесионния контур и от другата страна на р. Огоста, като те няма как да бъдат засегнати от добивните дейности. В СФД на зоната, както за мигриращата, така и за зимуващата популация са вписани от 1 до 5 индивида. Съгласно картата с разпространението на зимуващите видове по квадрати от Атласа на гнездящите птици в България (в т.ч. SmartBirds) видът след 2016 г. не е регистриран в защитената зона и въобще в тази част на страната. В защитената зона подходящите му хранителни местообитания са обширните зърнени култури на територията на зоната – клас N12 в СФД на обща площ от 39 149 ха. Съгласно специфичните цели за малката белочела гъска е заложено поддържане на подходящите хранителни местообитания най-малко на 20 000 ха. В случая реализацията на ИП не противоречи на тази цел, тъй като проектната концесионна площ обхваща едва 4,7 ха от този тип местообитание, като пряко засяганата от откритни и добивни дейности площ е още по-малка – 2,1 ха, т.е. във всички случаи местообитанието ще се запази много над 20 000 ха (в т.ч. след отчитане и на кумулативния ефект от останалите ИП в него). Освен това ИП засяга местообитанието в най-източната пригранична периферна част на зоната без да го фрагментира, докато най-подходящите територии за хранене на вида са по-навътре в

нея (в т.ч. около яз. Шишманов вал). Въздействието е с временен и обратим характер, тъй като отработените пространства подлежат на поетапна биологична рекултивация. Предвид така изложените обстоятелства, очакваната степен на въздействие върху параметрите на мигриращата и зимуващата популация на вида и определените за него специфични цели на опазване в ЗЗ съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1), е както следва:

Таблица № 5.23.

Оценка на степента на въздействие на ИП върху <i>Anser erythropus</i>				
Въздействие (степен)	Компоненти			
	Обща площ на хр. местооб.	Мигр. популация	Зим. популация	Спец. цели
Нулева алтернатива	0	0	0	0
ИП	0	0	0	0

- 7) **A038. Поен лебед (*Cygnus cygnus*).** у нас е зимуващ и мигриращ вид. През зимата големи ята от този вид долитат от север и се концентрират главно по Черноморското крайбрежие, р. Дунав и някои от по-големите вътрешни водоеми. Пролетната миграция е от средата на февруари до началото на април. Есенната миграция е през ноември и декември. По време на миграция и зимуване се среща и в солени, бракични и сладководни стоящи водоеми от всякакъв характер, в средни течения на реки, в плитководни участъци на р. Дунав, както и в морето. Най-често избира средни по размер или големи влажни зони в близост до посеви със зимна пшеница, където през деня се храни. Предпочита по-плитки водоеми или по-плитките части на язовирите под 1200 м.н.в. Много рядък в дълбоки язовири. Най-значителните зимни концентрации в страната са по брега на Черно море - в районите на езерата Шабленско и Дуранкулашко и в района на Бургаските езера, и особено около яз. Мандра. Ята, най- често от 5 до 35 екз. зимуват и във редица вътрешни язовири като Жребчево, Горни Дъбник, Пясъчник, Малко Шарково, Пет могили, Церковски и др. както и по река Дунав. **По-рядък в Северозападна България и по вътрешните реки.** Най-близките подходящи местообитания за вида в района са водоемите северно от с. Софрониево на повече от 1,5 км източно от външния концесионен контур и извън ЗЗ BG00002009, както и тези в близост до с. Крива бара (в зоната) на над 1 км от концесионния контур и от другата страна на р. Огоста, като те няма как да бъдат засегнати от добивните дейности. Съгласно СФД на зоната зимуващата популация в нея е оценена на до 1 индивид. Съгласно картата с разпространението на зимуващите видове по квадрати от Атласа на гнездящите птици в България (в т.ч. SmartBirds) видът след 2016 г. не е регистриран в защитената зона и въобще в тази част на страната. Съгласно специфичните цели за вида подходящите му местообитания в ЗЗ са поречието на р. Огоста, р. Цибрица и яз. Шишманов Вал. Най-близо от тях е р. Огоста, която протича на 90 м северно от най-близката точка на контура на проектната концесионна площ и на около 150 м от външната граница на най-близкия блок подлежащ на изземване, като между нея и находището се разполага

и речна дига. Тъй като реализацията на ИП не е свързана с водовземане от повърхностни или подземни водни тела, както и със заустване на отпадъчни води в такива, не могат да се очакват въздействия върху количествените и качествените характеристики на реката. Предвид изложените обстоятелства, очакваната цялостна степен на въздействие върху параметрите на зимуващата популация на вида и определените за него специфични цели на опазване в ЗЗ съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- 8) **A127. Сив жерав (*Grus grus*).** В миналото постоянен, преминаващ и рядко зимуващ вид. **Понастоящем само преминаващ.** През последните години е почти изчезнал като есенен мигрант (Т. Мичев - лично съобщ.). Зимувал е редовно в Пазарджишко и отчасти в Пловдивско (Големански отг. ред., 2011). Пролетната миграция по Черноморското крайбрежие от края на февруари до началото на април, а есенната от края на септември до края на октомври. Характерното му местообитание включва обширни равнини в близост до водоеми, блата в предпланини и планини, ливади, мочурища. По време на прелет - по ливади, угари, ниви, оризища, речни разливи, горски поляни и др. Консервативен относно местата за стационариране при прелет (Големански отг. ред., 2011). Всеяден вид. В СФД на зоната мигриращата популация е оценена от 2 до 10 индивида. Съгласно картата с разпространението на зимуващите видове по квадрати от Атласа на гнездящите птици в България (в т.ч. SmartBirds) видът след 2016 г. не е регистриран в защитената зона и въобще в този район на страната. Съгласно специфичните цели за сивия жерав е заложено поддържане на подходящите хранителни местообитания най-малко на 41 323 ха, които включват % от общата сухоземна площ на останалите класове местообитания в ЗЗ след изключване от нейния териториалния обхват на откритите водни площи (клас N06 в СФД) и широколистните листопадни гори (клас N16 в СФД). След изключване на тези два типа местообитания от общата площ на зоната, в нея остават общо 42 628,7 ха (класове N09, N12, N21 и N23). Предвид това реализацията на ИП не противоречи на горната цел, тъй като проектната концесионна площ обхваща едва 4,7 ха от останалите сухоземни местообитания на вида, като пряко засяганата от открити и добивни дейности площ е още по-малка – 2,1 ха. Във всички случаи сухоземната площ на класовете местообитания в ЗЗ подходящи за вида ще се запази над 41 323 ха, в т.ч. и след отчитане на кумулативния ефект свързан с максимално възможно усвояване на 230 дка (при отчитане на целите концесионни площи в ЗЗ на двете находища). Въздействието е с временен и обратим характер, тъй като отработените пространства подлежат на поетапна биологична рекултивация. Предвид така изложените обстоятелства, очакваната степен на въздействие върху параметрите на мигриращата популация на вида и определените за него специфични цели на опазване в ЗЗ съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1), е както следва:

Таблица № 5.24.

Оценка на степента на въздействие на ИП върху <i>Grus grus</i>			
Въздействие (степен)	Компоненти		
	<i>Обща площ на хр. местооб.</i>	<i>Мигр. популация</i>	<i>Спец. цели</i>
Нулева алтернатива	0	0	0
ИП (в т.ч. кум. е-т)	1	0	0

- 9) **A129. Дропла (*Otis tarda*).** У нас в миналото е бил постоянен, прелетен и зимуващ вид. Понастоящем рядко зимуващ и вероятно преминаващ вид. Последните наблюдения са на единични птици в района на Дуранкулашко езеро през 2012, 2015 и 2019 г. Пролетната миграция по Черноморското крайбрежие първата половина на февруари, а есенната започва при застудяване на времето към края на ноември (Симеонов и др., 1990). Гнезди в разнообразни степни станции - разорани полета с ръж, хълмисти безлесни коилни степи (черноземни и глинести). По отношение разпространението на вида на национално ниво в исторически план има данни за два изолирани района с открит ландшафт - Добруджа и западната част на Дунавската равнина. В Добруджа има сведения за наблюдавани нееднократно възрастни екземпляри при селата Бежаново (6 екз. в края на юни 2005 г.), Змеево, Дропла, Кремена, Дъбрава, Сенокос, Преспа, Белгун, Видинско, Добричко, както и други единични данни. В Дунавската равнина сведенията са от Златията (според фермери около 2000 г. там дори са улавяни нелетящи малки - Б. Бъров, непубл. данни) и от равнинния район между реките Скът и Искър (група мъжки и женски екз. в края на юни 2004-2005 г. до с. Ставерци, Плевенско (Янков отг. ред., 2007). Съгласно СФД на зоната зимуващата популация в нея е оценена на до 5 индивида. Последните наблюдения на зимуващи големи дропли в България са от 13.1.2017 г. - яз. Овчарица (Nikolai Kolev) и от януари - февруари 2020 - Дуранкулак (Emil Todorov, G. Gradev, Strahil Peev). Съгласно специфичните цели на ЗЗ „Златията“ за дроплата е заложено поддържане на подходящите хранителни местообитания най-малко на 40 888 ха, като тази площ представлява сбора от класовете на хабитати N09- „Сухи тревни съобщества, степи“ (1739,9 ха) и N12-„Екстензивни зърнени култури“ (39148,9 ха). Реализацията на ИП противоречи на тази цел в несъществена степен, тъй като проектната концесионна площ обхваща едва 4,7 ха от хранителните местообитания (или 0,011%), като пряко засяганата от откривни и добивни дейности площ е още по-малка – 2,1 ха (0,005%). Кумулативния ефект от взаимодействието с останалите ИП при отчитане на максимално възможното усвояване (230 дка) също не е свързан със съществено увеличаване на засегнатата площ (общо 0,056%). Както е видно, във всички случаи се засяга несъществен процент от подходящи за хранене местообитания на вида в ЗЗ, който скоро не е регистриран в нея. Оставашите хранителни територии са напълно достатъчни за поддържане на зимуваща популация на до 5 индивида в случаи на пребиваване на вида в зоната през студени зими. Освен това ИП засяга местообитанията в най-източната пригранична периферна част на ЗЗ

без да ги фрагментира, докато най-подходящите територии за хранене са по-навътре в нея, в т.ч. около с. Златията откъм западната страна, откъдето са и сведенията за вида в тази част на страната. При докладването по чл. 12 от 2019 г. като заплахи за вида са посочени F03 „Промяна на съществуващото земеползване на терени, представляващи естествени или полуестествени местообитания, вследствие на отреждането им за търговски или промишлени цели“, и A02 „Преминаване от един вид земеделско ползване към друг вид земеделско ползване (с изключение на отводняване и изгаряне)“, от които съгласно документа със специфични цели само първата заплаха може да оказва влияние върху зимуващата популация на вида в ЗЗ „Златията“. В случая с ИП не се засягат терени представляващи естествени или полуестествени местообитания, а само обработваеми земеделски площи. Като се вземат предвид така изложените обстоятелства, очакваната степен на въздействие върху параметрите на зимуващата популация на вида и определените за него специфични цели на опазване в ЗЗ съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1), е както следва:

Таблица № 5.25.

Въздействие (степен)	Оценка на степента на въздействие на ИП върху <i>Otis tarda</i>		
	Компоненти		
	<i>Обща площ на хр. местооб.</i>	<i>Зим. популация</i>	<i>Спец. цели (хр. местооб.)</i>
Нулева алтернатива	0	0	0
ИП	1	0	1
Алтернатива без добив в ЗЗ (455,5 дка – 21 дка)	0	0	0

Заклучение: Реализацията на ИП ще засегне нищожен процент от потенциалните хранителни местообитания на дроплата, който е без значение за поддържане на достатъчно хранителна база за вида при зимувания в ЗЗ „Златията“. Това въздействие може се избегне изцяло чрез прилагане на алтернатива насочена към изключване на добива от площта със запасите в Блок-1 на находище „Даневата воденица“, която попада в обхвата на защитената зона. Към момента няма достатъчно основания за прилагане на тази алтернатива, тъй като на база направения анализ по-горе считаме, че предложението в неговата цялост противоречи в несъществена степен на целта за поддържане на хранителните местообитания на *Otis tarda* в зоната на площ от 40 888 ха. При поэтапната рекултивация на отработените от добива пространства нарушените в ЗЗ площи ще бъдат възстановени преди изтичане на концесионния срок, т.е. въздействието ще е с временен и обратим характер.

10) A229. Земеродно рибарче (*Alcedo atthis*). Постоянен и скитащ за страната вид. Обитава отвесни глинести, пясъчливи и чакълести брегове. Течащи води, стоящи пресни води, стоящи бракични води, тесни морски заливи, естуари. През зимата напускат водоемите, които обитава през размножителния период, и се среща по не замръзващи части на реки, язовири, рибарници и топлици. Широко разпространен, но не многоброен по брегове, водоеми до около 1200 м надм. в. С групово и линейно

разпространение, свързано с речната мрежа (средните и долните течения) и с други водоеми в равнинните и хълмистите части на цялата страна. По-ясно групирано има покрай р. Дунав, Черноморското крайбрежие, Източните Родопи и значителни части от Дунавската равнина, Тракийската низина, Софийското поле и др. Разпространението се колебае силно на места според динамиката на речните брегове (Янков, отг. ред., 2007). Съгласно СФД на зоната вида в нея е гнездящ (постоянен) с популация, която се оценява на 2-6 двойки. В нея вида гнезди в земни лъсови стени, по крайбрежието на яз. Шишманов вал и по крайбрежието на р. Дунав и р. Огоста. На една двойка са и необходими между 1 и 2 км речно течение. Не е известна площта на подходящите местообитания за гнездене на вида в зоната. По речния бряг на р.Огоста откъм северната граница на нах. „Даневата воденица“ няма подходящи условия за гнездене на вида поради липсата на отвесни форми. Такива има само от другата страна на реката между с. Бутан и с. Крива бара на над 400 м от най-близкия блок със запаси, като пространствата между тези форми и речното течение са заети със обработваеми площи. Съгласно Атласа на гнездящите птици в България в района е отчетен през гнездовия период в квадрат UTM GP23 – вероятно във водоемите северно от селото извън зоната, най-близкия от които е на повече от 1,5 км източно от външния контур на проектната концесионна площ, поради което е извън обхвата на потенциалните преки и непреки въздействия от реализацията на ИП. Според SmartBirds в тези водоеми има малко над 10 регистрации в периода 2020-2023 само през зимата, което показва, че видът зимува редовно в тях. Общо 4 регистрации през м. януари 2021 и 2022 има и в речния участък откъм северната граница на концесионния контур, най-близката от които е на малко над 300 м от източната площ със запаси (Блок-2) предназначени за изземване. Те са в границите на ЗЗ „Златията“, като са направени през м. януари (т.е. не става въпрос за гнездене). Множество регистрации (в т.ч. 1 през м. април, 2022 г.) има и в речния участък покрай с. Крива бара (UTM GP13), най-близката от които на около 1,5 км от находището, също покрай с. Хайредин, което е още по-нагоре по течението. Тъй като реализацията на ИП не е свързана с водоземане от повърхностни или подземни водни тела, както и със заустване на отпадъчни води в такива, не могат да се очакват въздействия върху количествените и качествените характеристики на р. Огоста и останалите водоеми в района, покрай които вида е установен. В обхвата на находището и в приграничните му терени няма условия за него. В близкия участък на реката са установявани единични индивиди само през зимата, когато производствения капацитет на баластриерата ще е намален, а при неблагоприятни метеорологични условия ще се преустановява. Отделно като цяло е на достатъчно разстояние, за да бъдат повлиян от непреки въздействия свързани с прахови емисии, шум и др. Предвид изложените обстоятелства, очакваната цялостна степен на въздействие върху параметрите на гнездящата популация на земеродното рибарче и определените за него специфични цели на опазване в ЗЗ съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- 11) A019. Розов пеликан (*Pelecanus onocrotalus*). В миналото в страната е бил гнездящо-прелетен и преминаващ. Днес е преминаващ и по изключение зимуващ (Симеонов и др. 1990). У нас се среща ежегодно основно по време на миграция, когато между 15 000 и 23 000 птици са регистрирани по Черноморското крайбрежие, основно около

Бургас. През август хиляди розови пеликани се събират за почивка и хранене в Бургаското езеро (Вая). Пролетната миграция е от средата на март до средата на април, а есенната - от началото на август до началото на ноември (Симеонов и др. 1990). Обитава обширни блата и езера, обрасли с тръстика и папур, с открити водни огледала и богати на риба, рибарници, язовири и полусолени водоеми. Храни се с риба. Предпочитаните местообитания са тези с кодове 1130, 1150, 1160, 3130, 3140 и 3150 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2009). На територията на ИП и в съседство с нея такива не са картирани по проекта от 2013 г. Най-близките са с характер на 3150 - водоемите северно от с. Софрониево на повече от 1,5 км източно от проектния външен концесионен контур и извън ЗЗ BG00002009, както и тези в близост до с. Крива бара (в зоната) на над 1 км от концесионния контур и от другата страна на р. Огоста, като те няма как да бъдат засегнати от добивните дейности. Съгласно СФД на зоната видът тук е преминаващ, като мигриращата популация се оценява на до 70 индивида. Подходящи условия за пребиваване на вида в ЗЗ при прелети предоставя водното огледало на яз. Шишманов вал (над 15 км по права линия от ИП). Съгласно Атласа на гнездящите птици в България и SmartBirds след 2016 г. видът в района на защитената зона е регистриран само по поречието на р. Дунав (при гр. Козлодуй и с. Горни Цибър). Реализацията на ИП не е свързана с въздействия върху местообитания на вида представляващи водни обекти от клас N06, тъй като е извън такива и не е свързана с водовземане и заустване на отпадъчни води. Предвид тези обстоятелства, очакваната цялостна степен на въздействие върху параметрите на мигриращата популация на розовия пеликан и определените за него специфични цели на опазване в ЗЗ съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- 12) А020.Къдроглав пеликан (*Pelecanus crispus*).** Гнездящ, прелетен, преминаващ и зимуващ в нашата страна (Симеонов и др. 1990). У нас гнезди в езерото Сребърна, в блато Песчина и Мъртво блато на остров Персин, както и в Защитена местност „Калимок-Бръшлен“ (Чешмеджиев, непубл. данни, 2021). По време на миграция и през зимата се среща предимно по поречието на река Дунав, Черноморското крайбрежие и големите язовири в Южна България. Обитава обширни сладководни и полусолени блата и езера, обрасли с обширни тръстикови масиви, с открити водни огледала и богати на риба. По време на миграция и зимуване се среща и в разнородни влажни зони - язовири, рибарници, солници, утайници, пясъчни коси и др. Гнезди в самостоятелни колонии, разположени в труднодостъпни и изолирани тръстикови масиви по плаващи острови от тръстика, както и по изкуствени платформи. Храни се с риба. Зависим е от големи влажни зони, богати на риба. Предпочитаните местообитания са тези с кодове 1130, 1150, 1160, 3130, 3140 и 3150 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2009). На територията на ИП и в съседство с нея такива не са картирани по проекта от 2013 г. Най-близките са с характер на 3150 - водоемите северно от с. Софрониево на повече от 1,5 км източно от външния концесионен контур и извън ЗЗ BG00002009, както и тези в близост до с. Крива бара (в зоната) на над 1 км от концесионния контур и от другата страна на р. Огоста, като те няма как да бъдат засегнати от добивните дейности. Съгласно СФД на зоната видът тук е преминаващ, като мигриращата популация се оценява на 12-40 индивида. В съответствие с документа със специфични цели по време на миграция

голям брой пеликани се задържа по поречието на река Дунав, където се хранят, в т.ч. и в района на ЗЗ „Златията“ - 40 (2009 г.). Подходящи условия за пребиваване предоставя и водното огледало на яз. Шишманов вал (над 15 км по права линия от ИП). В района на находището отсъстват големи влажни зони, богати на риба. Реализацията на ИП не е свързана с въздействия върху местообитания на вида представляващи водни обекти от клас N06, тъй като е извън такива и не е свързана с водоземане и заустване на отпадъчни води. Предвид тези обстоятелства, очакваната цялостна степен на въздействие върху параметрите на мигриращата популация на къдроглавия пеликан и определените за него специфични цели за опазване в ЗЗ съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- 13) A031. Бял щъркел (*Ciconia ciconia*).** Широко разпространен гнездящ синантропен вид. Гнездящо-прелетен, преминаващ и по изключение зимуващ вид в България. Пролетната миграция е от началото на март до към средата на април, а есенната - от началото на август до края на септември (Симеонов и др. 1990). Гнезди в населени места почти в цялата страна с изключение на гъстите горски масиви и местата с надморска височина над 1270 м. Видът е най-многочислен и с най-висока плътност (29-61 двойки на 100 кв. км) в Софийското и Самоковското поле, по долините на река Марица и прилежащите хълмисти райони с много изкуствени водоеми, долното течение на реките Искър, Струма и Тунджа, на места край р. Дунав и около Бургаските езера. Обитава населени места в близост до влажни зони от естествен или изкуствен произход, в т.ч. влажни ливади, мочурища, блата, обработваеми площи, рибарници, микроязовири, язовири и др. водоеми. Храни се със земноводни, влечуги, риби, водни насекоми, личинки, червеи, скакалци, дребни гризачи, по изключение и дребни птици. (Симеонов и др. 1990). Съгласно СФД за зоната вида е гнездящ и мигриращ като гнездящата популация в нея се оценява на 4 двойки, а мигриращата на 866 - 7222 индивида. При теренните наблюдения през месец април и юни 2021 г. във връзка с изготвяне на специфичните цели на защитената зона са установени и картирани всички гнезда в нея. Три от установените 4 двойки гнездят в с. Крива бара, а една двойка гнезди между с. Разград и гр. Вълчедръм до животновъдна ферма в близост до р. Цибрица. Реализацията на ИП не е свързано с въздействия, както върху тези локации, така и върху останалите населени места в района извън ЗЗ. Съгласно SmartBirds в с. Крива бара са и наличните към момента данни за най-близки регистрации на вида спрямо находището в района като цяло. Съгласно специфичните цели на ЗЗ „Златията“ за белия щъркел е заложено поддържане на подходящите хранителни местообитания от около 41 000 ха, като за такива са възприети класовете земно покритие N06- „Водни площи във вътрешността“ (435 ха), N09- „Сухи тревни съобщества, степи“ (1739,9 ха) и N12- „Екстензивни зърнени култури“ (39148,9 ха) на обща площ от 41 324 ха. Реализацията на ИП не противоречи на тази цел, тъй като проектната концесионна площ обхваща едва 4,7 ха от хранителните местообитания (несъществени 0,011%), като пряко засяганата от откритни и добивни дейности площ е още по-малка – 2,1 ха (0,005%), т.е. площта на подходящите за вида местообитания в ЗЗ ще се запази над 41 000 ха, в т.ч. и след отчитане на кумулативния

ефект свързан с максимално възможно усвояване на 230 дка (при отчитане на целите концесионни площи в ЗЗ на двете находища). Оставащите територии за хранене са напълно достатъчни за поддържане на гнездящата и мигриращата популация, като следва да се отчете също, че се засягат само обработваеми земеделски площи, но не и водни обекти, плитките крайбрежни части на които са най-подходящи за хранителния спектър на този вид. При поетапната рекултивация на отработените от добива пространства нарушените в ЗЗ площи ще бъдат възстановени преди изтичане на концесионния срок, т.е. въздействието ще е с временен и обратим характер. Предвид изложените обстоятелства, очакваната цялостна степен на въздействие върху популационните параметри на белия щъркел и определените за него специфични цели на опазване в ЗЗ съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- 14) **A030. Черен щъркел (*Ciconia nigra*).** У нас е далечен мигрант. Пролетната миграция е от началото на март до средата на май. Есенната миграция е от втората половина на август до края на октомври. Късноесенните и зимните скитания са от началото на ноември до края на февруари. В оризищата северно от Пловдив няколко десетки птици редовно зимуват от 1978 г. насам, което е първото известно зимовище на вида в Западна Палеарктика (Големански ред. 2015). Отделни птици или малки групи зимуват нередовно и в други части на Горнотракийската низина. Гнезди в равнинни, полупланински и планински широколистни гори, скални комплекси, проломи на реки, ждрела. Най-често в дъбови и дъбово-липови гори, по-рядко габъррови и букови. Много рядък в иглолистни гори в планините, обикновено в борови. Храни се по реки, язовири, микроязовири, рибарници, оризища, влажни ливади, ниви и др. Съгласно СФД на зоната **вида в нея се опазва като мигриращ с популация оценена на 67 - 519 индивида.** При проучвания на мигриращите птици в района през 2008 г. са наблюдавани мигриращи черни щъркели през зона „Златията“ с численост 132 птици през пролетната миграция и 519 птици през есенната миграция (Т. Мичев непубл. данни). При теренните наблюдения през 2021 г. във връзка с изготвяне на специфичните цели на защитената зона са наблюдавани два черни щъркела на 3.06.2021 в северната част на зоната, близо до р. Дунав и при стената на яз. Шишманов вал. Съгласно Атласа на гнездящите птици в България видът не е регистриран в квадрата с ИП (UTM GP23) – най-близките регистрации по SmartBirds са при с. Хайредин (07.2022 и 06.2023). Видът не е отчетен при посещението за настоящата оценка. Съгласно специфичните цели на ЗЗ „Златията“ за черния щъркел е заложено поддържане на подходящите хранителни местообитания от около 41 000 ха, като за такива са възприети класовете земно покритие N06- „Водни площи във вътрешността“ (435 ха), N09- „Сухи тревни съобщества, степи“ (1739,9 ха) и N12- „Екстензивни зърнени култури“ (39148,9 ха) на обща площ от 41 324 ха. Реализацията на ИП не противоречи на тази цел, тъй като проектната концесионна площ обхваща едва 4,7 ха от хранителните местообитания (несъществените 0,011%), като пряко засяганата от откритни и добивни дейности площ е още по-малка – 2,1 ха (0,005%), т.е. площта на подходящите за вида местообитания в ЗЗ ще се запази над 41 000 ха в т.ч. и след отчитане на кумулативния ефект свързан с максимално възможно усвояване на 230 дка (при отчитане на целите концесионни площи в ЗЗ на

двете находища). Оставащите територии за хранене са напълно достатъчни за поддържане на мигриращата популация, като следва да се отчете също, че се засягат само обработваеми земеделски площи, но не и водни обекти, плитките крайбрежни части на които са най-подходящи за хранителния спектър на този вид. Освен това в документа със специфични цели е пояснено, че към момента на изготвянето му липсват данни за наблюдавани черни щъркели по време на миграция, които да кацат и да се хранят в зоната. Предвид тези обстоятелства, очакваната цялостна степен на въздействие върху параметрите на мигриращата популация на вида и определените за него специфични цели на опазване в ЗЗ съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- 15) A140. Златиста булка (*Pluvialis apricaria*).** В България е преминаващ и зимуващ вид. Среща през есенно-зимния период (октомври - февруари) по Черноморското крайбрежие и прилежащите влажни зони (Поморийско езеро, Атанасовско езеро и др.) и равнинните райони на северна България. През зимата обитава влажни ниви, ливади, обработваеми площи. Образува ята, често заедно с калугерици (*Vanellus vanellus*) (Нанкинов и др., 1997). Пребивава основно в сладководни влажни зони, влажни пасища, пасища, земеделски площи (напр. стърнища, есенни култури, орани или угарни полета) и високопланински степи, също се храни на приливни брегове и в плитките заливи и устия (BirdLife International, 2021). Подходящите местообитания включват богат набор от влажни зони: тези с кодове 1110, 1140, 2110, 2120, 3260 и 3270 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2009). В това отношение поречието на р. Огоста до гр. Монтана е картирано като местообитание с код 3260, т.е. реката в ЗЗ „Златията“ е пригодна за вида. Храни се предимно с насекоми и от части растителна храна (например плодове, семена и трева) (BirdLife International, 2021). Съгласно СФД на зоната видът в нея се опазва като преминаващ с мигриращата популация оценена на до 9 индивида, въпреки че липсват публикувани данни за концентрацията на вида в зоната, в т.ч. и в онлайн версията на Атласа на гнездящите птици в България и SmartBirds. Поради това в специфичните цели за нея е поставена междинна цел до 2025 г. да се проведе мониторинг, който да изясни числеността, тъй като и при проведеното теренно проучване в ЗЗ във връзка с изготвяне на документа с целите през април и юни 2021 г. видът не е установен. При тези проучвания като сериозна заплаха в зоната е установено разораването на пасища и мери около яз. Шишманов вал и превръщането им в обработваеми земи, както и вероятното ползване на пестициди в тях. Близко до язовира е констатирано и опожаряване на влажни ливади, които са предпочитано местообитание за вида. Съгласно специфичните цели на ЗЗ „Златията“ за златистата булка е заложено поддържане на подходящите хранителни местообитания най-малко на 500 ха - основно блата, езера, влажни ливади, пасища, земеделски площи (напр. стърнища, есенни култури, орани или угарни полета), крайбрежия на реки. Спрямо така изброените типове проектната концесионна площ обхваща едва 4,7 ха обработваеми земеделски площи (или 0,012% от общото покритие на хабитата от клас N12 в ЗЗ), като пряко засяганата от откривни и добивни дейности площ е още по-малка – 2,1 ха (0,005%), т.е. във всички случаи се засяга нищожен процент от част от подходящите

за хранене местообитания на вида в зоната, които се запазват многократно над 500 ха (в т.ч. и при отчитане на максимално възможния кумулативен ефект). Въздействието е временно и обратимо, предвид че усвоените при добива площи след изземване на запасите ще бъдат подложени на поетапна биологична рекултивация. Предвид изложените обстоятелства, очакваната цялостна степен на въздействие върху параметрите на мигриращата популация на златистата булка и определените за него специфични цели на опазване в ЗЗ съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- 16) **A081. Тръстикова блатар (*Circus aeruginosus*).** За България видът е гнездящо-прелетен, преминаващ и зимуващ. С петнисто и разпръснато разпространение в ниските части на по-голямата част от страната, по-концентрирано в централната част на Тракийската низина, поречието на р. Тунджа, Бургаската низина, на места по Черноморското и Дунавското крайбрежия и прилежащите им райони и в Софийското поле. В България гнезди в блата, в растителност по периферията на водоеми и крайречни и приизворни мочурища, а през последните години наблюдаван и в посеви и други (едногодишни) тревни култури. Установен да гнезди както в приморски, крайречни и вътрешни естествени влажни зони, така и в изкуствени водоеми, като рибарници, микроязовири и язовири. Гнездата си разполага предимно в тръстикови масиви. Гнездото е трудно достъпно, разположено ниско сред гъста блатна растителност (Мичев и др., в Червена книга на Р България, 2015). В близкия до находището участък на р. Огоста подобни условия отсъстват – в това отношение в района подходящи има във водоемите северно от с. Софрониево на повече от 1,5 км източно от проектния външен концесионен контур и извън ЗЗ BG00002009, както и в тези в близост до с. Крива бара (в зоната) на над 1 км от проектния концесионен контур и от другата страна на р. Огоста, като те са извън потенциалните влияния от добивните дейности. Видът се храни с водоплаващи и блатни птици (предпочитани са белочела водна кокошка, зимно бърне, зеленоглава патица, калугерица, малък червеноног водобегач), бозайници (воден плъх), земноводни и влечуги (водна жаба, обикновена водна змия). Съгласно СФД на зоната вида се опазва в нея като гнездящ (8 двойки), мигриращ (16-49 индивида) и зимуващ (1-3 индивида). Съгласно документа със специфични цели на ЗЗ гнезди основно в по-големите влажни зони по Дунавското крайбрежие, което е сравнително отдалечено от ИП. Липсват публикувани данни за концентрацията на вида в зоната, поради което в споменатия документ е поставяна междинна цел до 2025 г. да се проведе мониторинг, който да изясни тази численост. Съгласно Атласа на гнездящите птици в България видът е представен в квадрата с ИП (UTM GP23 10x10 км), като в SmartBirds е локализиран именно при споменатите преди това водоеми край с.Софрониево (през м. март и м. май 2021 г. по един индивид) и край с. Крива бара (2 индивида през м. август 2022 г.). Съгласно специфичните цели на ЗЗ „Златията“ за тръстиковия блатар е заложено поддържане на подходящите хранителни местообитания най-малко на 40 888 ха, като тази площ представлява сбора от класовете хабитати N09- „Сухи тревни съобщества, степи“ (1739,9 ха) и N12-„Екстензивни зърнени култури“ (39148,9 ха). Реализацията на ИП противоречи на тази цел в несъществена степен, тъй като проектната концесионна площ обхваща едва 4,7 ха от хранителните местообитания (или 0,011%),

като пряко засяганата от откривни и добивни дейности площ е още по-малка – 2,1 ха (0,005%). Кумулативния ефект от взаимодействието с останалите ИП при отчитане на максимално възможното усвояване (230 дка) също не е свързан със съществено увеличаване на засегнатата площ (общо 0,056%). Както е видно, във всички случаи се засяга несъществен процент от подходящите за хранене местообитания на вида в ЗЗ. Оставащите хранителни територии са напълно достатъчни за поддържане на вписаните в СФД числени популационни параметри (в т.ч. с отчитане и на кумулативното въздействие). Освен това ИП засяга местообитанията в най-източната пригранична периферна част на зоната без да ги фрагментира, докато най-подходящите територии за хранене на тръстиковия блатар са в нейната вътрешност (в т.ч. около яз. Шишманов вал) и откъм р. Дунав. При поетапната рекултивация на отработените от добива пространства нарушените в ЗЗ площи ще бъдат възстановени преди изтичане на концесионния срок, т.е. въздействието ще е с временен и обратим характер. Като се вземат предвид така изложените обстоятелства, очакваната степен на въздействие върху параметрите на вида и определените за него специфични цели на опазване в ЗЗ съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1), е както следва:

Таблица № 5.26.

Оценка на степента на въздействие на ИП върху <i>Circus aeruginosus</i>					
Въздействие (степен)	Компоненти				
	<i>Обща площ на хр. местооб.</i>	<i>Гн. поп.</i>	<i>Мигр. поп.</i>	<i>Зим. поп.</i>	<i>Спец. цели (хр. местооб.)</i>
Нулева алтернатива	0	0	0	0	0
ИП	1	0	0	0	1
Алтернатива без добив в ЗЗ (т.е. 455,5 дка – 21 дка)	0	0	0	0	0

Заклучение: Реализацията на ИП ще засегне нищожен процент от потенциалните хранителни местообитания на тръстиковия блатар, който е без значение за поддържане на достатъчно хранителна база за вида при гнездене, концентрация и зимуване в ЗЗ „Златията“. Това въздействие може се избегне изцяло чрез прилагане на алтернатива насочена към изключване на добива от площта със запасите в Блок-1 на находище „Даневата воденица“, която попада в обхвата на защитената зона. Към момента няма достатъчно основания за прилагане на тази алтернатива, тъй като на база направения анализ по-горе считаме, че предложението в неговата цялост противоречи в несъществена степен на целта за поддържане на хранителните местообитания на *Circus aeruginosus* в зоната на площ от 40 888 ха. При поетапната рекултивация на отработените от добива пространства нарушените в ЗЗ площи ще бъдат възстановени преди изтичане на концесионния срок, т.е. въздействието ще е с временен и обратим характер.

17) **A082. Полски блатар (*Circus cyaneus*)**. Преминващ, зимуващ и вероятно гнездящ вид. Пролетния прелет е от началото на март до средата на април, а есенният - от началото на август до края на ноември. Сега през размножителния период има наблюдения в Горнотракийската низина, Дунавската равнина и Добруджа, но **без доказателства за гнездене**. Възможната гнездова популация в страната се оценява на 0-6 двойки. Броят на зимуващите в България индивиди през отделните години варира от няколко десетки до няколко стотици. Ловува над ливади, пасища, обработваеми земи, стоящи сладководни водоеми с постоянен или сезонен характер, широки речни долини (Спасов и Николов в Червена книга на Р България, 2015; Симеонов и др., 1990). Съгласно СФД на зоната вида в нея се опазва като мигриращ (1-77 индивида) и зимуващ (5-10 индивида). При миграции видът е отчетен основно в района на Лом, Оряхово и Златията, т.е. северната част на ЗЗ. Липсват публикувани данни за концентрацията на вида в зоната през зимните месеци, поради което в документа със специфични цели е поставена междинна цел до 2025 г. да се проведе мониторинг, който да изясни тази численост. Съгласно разпространението на зимуващите птици по квадрати от Атласа на гнездящите птици в България видът е регистриран в квадрата с ИП (UTM GP23 10x10 км), както и в съседния UTM GP13. Това се потвърждава и от SmartBirds, като най-близките до находището регистрации са в района на водоемите северно от с. Софрониево (няколко от 14.01.2022) и една до с. Крива бара от 13.01.2023 г., като само последната е в ЗЗ „Златията“. Всички локализации са на повече от 1,5 км от външния контур на проектната концесионна площ. Съгласно специфичните цели на ЗЗ „Златията“ за полския блатар е заложено поддържане на подходящите хранителни местообитания от около 40 000 ха, като за такива са възприети класовете хабитати N09- „Сухи тревни съобщества, степи“ (1739,9 ха) и N12-„Екстензивни зърнени култури“ (39148,9 ха) на обща площ от 40 888 ха, въпреки че би следвало да бъдат включени и тези от клас N06, тъй като видът ловува и над водни площи. Реализацията на ИП не противоречи на тази цел, тъй като проектната концесионна площ обхваща едва 4,7 ха от хранителните местообитания (несъществени 0,011%), като пряко засяганата от откривни и добивни дейности площ е още по-малка – 2,1 ха (0,005%), т.е. площта на подходящите за вида хранителни местообитания в ЗЗ ще се запази над 40 000 ха в т.ч. и след отчитане на кумулативния ефект свързан с максимално възможно усвояване на 230 дка (при отчитане на целите концесионни площи в ЗЗ на двете находища). При всички случаи оставащите територии са напълно достатъчни за изхранване и на мигриращата и на зимуващата популация. При поетапната рекултивация на отработените от добива пространства нарушените в ЗЗ площи ще бъдат възстановени преди изтичане на концесионния срок, т.е. въздействието ще е с временен и обратим характер. Предвид така изложените обстоятелства, очакваната степен на въздействие върху параметрите на вида и определените за него специфични цели на опазване в ЗЗ съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1), е както следва:

Таблица № 5.27.

Оценка на степента на въздействие на ИП върху <i>Circus cyaneus</i>				
Въздействие (степен)	Компоненти			
	<i>Обща площ на хр. местооб.</i>	<i>Мигр. популация</i>	<i>Зим. популация</i>	<i>Спец. цели</i>
Нулева алтернатива	0	0	0	0
ИП	1	0	0	0

18) A083. Степен блатар (*Circus macrourus*). Преминаващ и отчасти зимуващ, в миналото е гнездил в Добруджа, в околностите на Ихтиман и Пазарджик, както и при с. Дъбравино, Варненско. През територията на страната преминава южната граница на ареала му. През последните десетилетия е регистриран само по време на миграция. Подходящи местообитания са ливади, пасища, открити местности в близост до вода и вероятно повечето типове „Естествени и полуестествени тревни формации“ (кодове от 6110 до 6520), а може би и някои от „Преовлажнени тресавища, калища и мочурища“ (кодове от 7140 до 7230) съгласно Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2009). Храни се главно с дребни гризачи (мишки и полевки), гущери, дребни видове птици (предимно наземно гнездящи видове от разред Passeriformes), твърдокрили насекоми. Съгласно СФД на зоната вида в нея се опазва като мигриращ с оценка на популацията 4-5 индивида, но съгласно документа със специфични цели липсват публикувани данни за концентрацията на вида в нея, поради което в документа със специфични цели е поставена междинна цел до 2025 г. да се проведе мониторинг, който да изясни тази численост. Според Атласа на гнездящите птици в България и SmartBirds след 2016 г. видът в района на защитената зона е регистриран само в района на яз. Шишманов вал (15 км от ИП). Съгласно специфичните цели на ЗЗ „Златията“ за степния блатар е заложено поддържане на подходящите хранителни местообитания от най-малко 40 888 ха, като тази площ представлява сбора от класовете хабитати N09- „Сухи тревни съобщества, степи“ (1739,9 ха) и N12- „Екстензивни зърнени култури“ (39148,9 ха). Реализацията на ИП противоречи на тази цел в несъществена степен, тъй като проектната концесионна площ обхваща едва 4,7 ха от хранителните местообитания (или 0,011%), като пряко засяганата от откритни и добивни дейности площ е още по-малка – 2,1 ха (0,005%). Кумулативния ефект от взаимодействието с останалите ИП при отчитане на максимално възможното усвояване (230 дка) също не е свързан със съществено увеличаване на засегнатата площ (общо 0,056%). Както е видно, във всички случаи се засяга несъществен процент от подходящите за хранене местообитания на вида в ЗЗ, за чиято численост тук реално няма достоверни данни. Оставащите хранителни територии са напълно достатъчни за поддържане на вписаната в СФД популационна численост от 4-5 индивида. Освен това ИП засяга местообитанията в най-източната пригранична периферна част на зоната без да ги фрагментира, докато най-подходящите територии за хранене на тръстиковия блатар са в нейната вътрешност

(в т.ч. около яз. Шишманов вал, в района на който има регистрация). При поетапната рекултивация на отработените от добива пространства нарушените в ЗЗ площи ще бъдат възстановени преди изтичане на концесионния срок, т.е. въздействието ще е с временен характер. Като се вземат предвид така изложените обстоятелства, очакваната степен на въздействие върху параметрите на мигриращата популация на вида и определените за него специфични цели на опазване в ЗЗ съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1), е както следва:

Таблица № 5.26.

Оценка на степента на въздействие на ИП върху <i>Circus macrourus</i>			
Въздействие (степен)	Компоненти		
	<i>Обща площ на хр. местооб.</i>	<i>Мигр. поп.</i>	<i>Спец. цели (хр. местооб.)</i>
Нулева алтернатива	0	0	0
ИП	1	0	1
Алтернатива без добив в ЗЗ (т.е. 455,5 дка – 21 дка)	0	0	0

Заклучение: Реализацията на ИП ще засегне нищожен процент от потенциалните хранителни местообитания на степния блатар, който е без значение за поддържане на достатъчно хранителна база за вида при временното пребиваване на 4-5 индивида в ЗЗ „Златията“. Това въздействие може се избегне изцяло чрез прилагане на алтернатива насочена към изключване на добива от площта със запасите в Блок-1 на находище „Даневата воденица“, която попада в обхвата на защитената зона. Към момента няма достатъчно основания за прилагане на тази алтернатива, тъй като на база направения анализ по-горе считаме, че предложението в неговата цялост противоречи в несъществена степен на целта за поддържане на хранителните местообитания на *Circus aeruginosus* в зоната на площ от 40 888 ха. При поетапната рекултивация на отработените от добива пространства нарушените в ЗЗ площи ще бъдат възстановени преди изтичане на концесионния срок, т.е. въздействието ще е с временен и обратим характер.

- 19) **A084. Ливаден блатар (*Circus pygargus*).** Гнездящо-прелетен, преминаващ и зимуващ вид. Сега гнезденето е доказано за редица райони от Западна България (включително Софийското поле), долината на Марица и Югоизточна България. Територии с най-висока гнездова плътност са Дервентските възвишения, районът на яз. „Малко Шарково“, Ямболското и Старозагорското поле. По време на прелет се среща из цялата страна, по-често по Черноморското крайбрежие. Характерното местообитание включва разнообразни влажни зони (включително влажни ливади, блата, торфища), към които проявява силно изразена привързаност. В България често гнезди в обработваеми площи, най-често засети с пшеница. Извън размножителния сезон връзката с влажните зони значително отслабва. Гнезди поединично или в разредени колонии. Подходящи местообитания за гнездене са обработваеми земи със зимна пшеница, а по време на миграция също селскостопански площи с житни култури и вероятно повечето типове „Естествени и полуестествени тревни

формации“ (природни местообитания с код от 6110 до 6520), а може би и някои от „Преовлажнени тресавища, калища и мочурища“ (природни местообитания с код от 7140 до 7230) според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2009). Храни се с яйца и малки на наземно гнездящи птици, гризачи, малки зайци, гущери, едри насекоми. Съгласно СФД на зоната видът се опазва в нея като гнездящ с численост 12 двойки и като мигриращ с численост 8-21 индивида. Съгласно данните от документа със специфични цели на ЗЗ BG0002009 гнездовата численост на ливадния блатар за цялото Дунавско крайбрежие е много ниска, с 2 регистрирани дв. в ЗЗ „Златията“ и 1 дв. между селата Совата и Хаджидимитрово (Cheshmedzhiev et al., 2019). Няма други данни за гнездовата численост на ливадния блатар в зоната. В документа с цели е предвидено от една страна достигане на стойност от поне 1 гнездяща двойка, а от друга провеждане и на целенасочено проучване за определяне на гнездовата численост до 2025 г. В него също е посочено, че липсват публикувани данни за концентрацията на вида, поради което е поставена междинна цел до 2025 г. да се проведе мониторинг, който да изясни тази численост. В онлайн версията на Атласа на гнездящите птици в България и SmartBirds липсват каквито и да било данни за този вид. Съгласно специфичните цели на ЗЗ „Златията“ за ливадния блатар е заложено поддържане на подходящите хранителни местообитания от най-малко 41 324 ха, като тази площ представлява сбора от класовете хабитати N09- „Сухи тревни съобщества, степи“ (1739,9 ха), N12-„Екстензивни зърнени култури“ (39148,9 ха) и N21-„Негорски райони култивирани с дървесна растителност“. Реализацията на ИП противоречи на тази цел в несъществена степен, тъй като проектната концесионна площ обхваща едва 4,7 ха от хранителните местообитания (или 0,011%), като пряко засяганата от откривни и добивни дейности площ е още по-малка – 2,1 ха (0,005%). Кумулативния ефект от взаимодействието с останалите ИП при отчитане на максимално възможното усвояване (230 дка) също не е свързан със съществено увеличаване на засегнатата площ (общо 0,056%). Както е видно, във всички случаи се засяга несъществен процент от подходящите за гнездене и хранене местообитания на вида в ЗЗ, за чиято численост в нея реално няма достоверни данни. Оставащите територии са напълно достатъчни за поддържане на целева стойност между 0-12 двойки съгласно специфичните цели, предостатъчни по отношение на специфичната цел за достигане на поне 1 гнездяща двойка и достатъчни за изхранване на между 8 и 21 индивида. Освен това ИП засяга местообитанията в най-източната пригранична периферна част на зоната без да ги фрагментира, докато най-подходящите територии, както за гнездене, така и за хранене на са в нейната вътрешност, където именно са разположени най-просторните земеделски блокове (По Porrach et al., 2013, гнездата се разполагат в земеделски блокове с площ между 6,1 и 97,5 ха). При поэтапната рекултивация на отработените от добива пространства нарушените в ЗЗ площи ще бъдат възстановени преди изтичане на концесионния срок, т.е. въздействието ще е с временен характер. Като се вземат предвид така изложените обстоятелства, очакваната степен на въздействие върху параметрите на гнездящата и мигриращата

популация на вида и определените за него специфични цели на опазване в ЗЗ съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1), е както следва:

Таблица № 5.27.

Оценка на степента на въздействие на ИП върху <i>Circus pygargus</i>				
Въздействие (степен)	Компоненти			
	<i>Обща площ на местооб.</i>	<i>Гн. поп.</i>	<i>Мигр. поп.</i>	<i>Спец. цели (местообитания)</i>
Нулева алтернатива	0	0	0	0
ИП	1	0	0	1
Алтернатива без добив в ЗЗ (т.е. 455,5 дка – 21 дка)	0	0	0	0

Заклучение: Реализацията на ИП ще засегне нищожен процент от потенциалните гнездови и хранителни местообитания на ливадния блатар, който е без значение за поддържане, както на достатъчно подходящи площи за гнездене, така и за хранене на определените целеви популационни числености на вида в ЗЗ „Златията“. Това въздействие може се избегне изцяло чрез прилагане на алтернатива насочена към изключване на добива от площта със запасите в Блок-1 на находище „Даневата воденица“, която попада в обхвата на защитената зона. Към момента няма достатъчно основания за прилагане на тази алтернатива, тъй като на база направения анализ по-горе считаме, че предложението в неговата цялост противоречи в несъществена степен на целта за поддържане на гнездовите и хранителните местообитания на *Circus pygargus* в зоната на площ от 41 324 ха. При поетапната рекултивация на отработените от добива пространства нарушените в ЗЗ площи ще бъдат възстановени преди изтичане на концесионния срок, т.е. въздействието ще е с временен и обратим характер.

- 20) **А073. Черна каня (*Milvus migrans*).** Гнездящо-прелетнен, преминаващ и отчасти зимуващ вид за страната. Пролетния прелет е от началото на март до средата на май. Есенният прелет е от началото на август до първата десетдневка на октомври. През размножителния сезон е най-често по р. Дунав и притоците му, поречието на реките Марица, Тунджа и техните притоци, Сакар, Дервентски възвишения. По време на скитания и миграции е навсякъде из страната, но по-значима е миграцията по Черноморското крайбрежие. Гнезди поединично или в разредени колонии до 30 двойки. С най-плътно разположени са находищата в района между Източните Родопи, Източна Стара планина и Странджа, където съществуването на по-големи реки е съчетано с наличието на над 1000 микроязовира, няколко язовира и други водоеми. Събира се на групи по време на хранене, скитане, почивка и миграция (Марин и др., в Червена книга на Р България, 2015). Обитава гори и групи дървета в големи речни долини, по Черноморската крайбрежие и край изкуствени водоеми. През зимата се среща и в открити пространства в равнини. Според Стойчев и др. (в Янков, отг. ред., 2007) гнезди в алувиални и много влажни гори, храсталаци и широколистни листопадни гори, по-рядко - в ивици дървета, храсти и мозайки от тях, обикновено в близост до по-големи реки и други влажни зони. В защитената зона се опазва като гнездящ (1 двойка) и мигриращ – до 9 индивида. Съгласно наличните

онлайн източници на информация (в т.ч. <https://ebird.org/>, <https://observation.org/>) към 03.2024 няма данни видът да е установяван в зоната и въобще в района на квадрата 10x10 км с ИП (UTM GP23). Не е установен и при теренните проучвания през 2021 за изготвяне на специфичните и подробни цели на опазване на обекта, както и при посещението във връзка с настоящата оценка. Няма официални публикации за района. Реализацията на ИП не засяга подходящи гнездови местообитания на вида – най-благоприятни условия в това отношение предоставя дървесната растителност в частта на зоната откъм р. Дунав. В северната част на находище „Даневата воденица“ навлизат площи с горскостопански характер от няколко подотдела на ДГС-Оряхово, като от тях само 0,4 ха се припокриват и с територията на ЗЗ „Златията“, но те остават изцяло извън блоковете със запаси от полезно изкопаемо подлежащи на изземване (вж. Приложение 2.3), т.е. ИП не е свързано с пряко увреждане на терени, които предвид начина им на ползване могат да се класифицират като гнездови местообитания на този вид. Съгласно специфичните цели на ЗЗ „Златията“ за черната каня е заложено поддържане на подходящите хранителни местообитания от най-малко 40 888 ха, като тази площ представлява сбора от класовете хабитати N09- „Сухи тревни съобщества, степи“ (1739,9 ха) и N12- „Екстензивни зърнени култури“ (39148,9 ха). Реализацията на ИП противоречи на тази цел в несъществена степен, тъй като проектната концесионна площ обхваща едва 4,7 ха от хранителните местообитания (или 0,011%), като пряко засяганата от откривни и добивни дейности площ е още по-малка – 2,1 ха (0,005%). Кумулативния ефект от взаимодействието с останалите ИП при отчитане на максимално възможното усвояване (230 дка) също не е свързан със съществено увеличаване на засегнатата площ (общо 0,056%). Както е видно, във всички случаи се засяга несъществен процент от подходящите за хранене местообитания на вида в ЗЗ, за чието наличие в ЗЗ реално няма достоверни данни. Оставашите хранителни територии са напълно достатъчни за поддържане на вписаната в СФД популационна численост от 1 гн. двойка и до 9 индивида по време на миграции. Освен това ИП засяга местообитанията в най-източната пригранична периферна част на зоната без да ги фрагментира, докато най-подходящите територии за хранене на черната каня са в нейната вътрешност (в т.ч. около яз. Шишманов вал). При поэтапната рекултивация на отработените от добива пространства нарушените в ЗЗ площи ще бъдат възстановени преди изтичане на концесионния срок, т.е. въздействието ще е с временен характер. Като се вземат предвид така изложените обстоятелства, очакваната степен на въздействие върху параметрите на гнездящата и мигриращата популация на вида и определените за него специфични цели на опазване в ЗЗ съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1), е както следва:

Таблица № 5.28.

Оценка на степента на въздействие на ИП върху <i>Milvus migrans</i>				
Въздействие (степен)	Компоненти			
	<i>Обща площ на хр. местооб.</i>	<i>Гн. поп.</i>	<i>Мигр. поп.</i>	<i>Спец. цели (хр. местооб.)</i>
Нулева алтернатива	0	0	0	0
ИП	1	0	0	1
Алтернатива без добив в ЗЗ (т.е. 455,5 дка – 21 дка)	0	0	0	0

Заклучение: Реализацията на ИП ще засегне нищожен процент от потенциалните хранителни местообитания на черната каня, който е без значение за поддържане на достатъчно хранителна база за вида при гнезденето на 1 двойка и временното пребиваване на до 8 индивида в ЗЗ „Златията“. Това въздействие може се избегне изцяло чрез прилагане на алтернатива насочена към изключване на добива от площта със запасите в Блок-1 на находище „Даневата воденица“, която попада в обхвата на защитената зона. Към момента няма достатъчно основания за прилагане на тази алтернатива, тъй като на база направения анализ по-горе считаме, че предложението в неговата цялост противоречи в несъществена степен на целта за поддържане на хранителните местообитания на *Milvus migrans* в зоната на площ от 40 888 ха. При поетапната рекултивация на отработените от добива пространства нарушените в ЗЗ площи ще бъдат възстановени преди изтичане на концесионния срок, т.е. въздействието ще е с временен и обратим характер.

21) А075. Морски орел (*Haliaeetus albicilla*). Постоянен вид, със зимуващи предимно млади птици от по-северни райони (делтата на р. Дунав). Среща се по крайбрежия на морета, реки и езера, богати на риба и водоплаващи птици, с високи и удобни за гнездене дървета при надморска височина от 0 до 140 м. През зимата обитава и места около изкуствени водоеми - язовири, рибарници и др. Подходящи местообитания за гнездене вероятно са 91D0, 91E0, 91F0, 92A0, а за търсене на храна - 3130, 3140, 3150, 3160, 1110, 1130, 1150 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009). В защитената зона се опазва като мигриращ – до 2 индивида. Съгласно наличните източници на информация към 03.2024 няма данни видът да е установяван в квадрата 10x10 км с ИП (UTM GP23). В <https://ebird.org/> регистрациите му в района на ЗЗ са най-вече по поречието на р. Дунав в района на Козлодуй, където има такива в периода 2020-2024 включително, като през 2022-2023 има и 3 регистрации при с. Хайредин (на 8 км от ИП). Липсват официално публикувани данни за концентрацията в района по време на миграция, като видът не е установен при теренните проучвания през 2021 за изготвяне на специфичните и подробни цели на опазване на обекта, както и при посещението във връзка с настоящата оценка (извън периодите на миграция). В специфичните цели като потенциални местообитания за хранене в ЗЗ са определени хабитатите от клас N06 – „Водни площи във вътрешността“, като реализацията на ИП не е свързана с усвояване на такива и въобще с преки или непреки въздействия върху подходящи местообитания за хранене на морския орел – водни площи със струпане

на водолюбиви птици (плячка). Предвид тези обстоятелства, очакваната цялостна степен на въздействие върху параметрите на мигриращата популация на златистата булка и определените за него специфични цели на опазване в ЗЗ съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

22) А094. Орел рибар (*Pandion haliaetus*). Гнездящо-прелетен и преминаващ. Пролетна миграция - февруари- април и есенна миграция - август- декември. Среща се в райони с разнообразни естествени и изкуствени влажни зони със стоящи или течащи води, предимно по блата и езера и много рядко край големи, богати на риба рибарници. Основно изискване към местообитанието е наличие на значителни хранителни ресурси (предимно риба) в съчетание с подходящи места за гнездене (стари дървета в заливни гори, стълбове на далекопроводи и др.). В това отношение в района на ИП няма подходящи условия – такива има по поречието на р. Дунав, както и при яз. Шишманов вал на 15 км по права линия. В защитената зона се опазва като мигриращ като популацията е оценена от 1 до 2 индивида. Съгласно наличните източници на информация към 03.2024 няма данни видът да е установяван в квадрата 10x10 км с ИП (UTM GP23) и въобще в района на зоната. Според Костадинова, Граматиков (2007), видът не присъства в зоната по време на миграция. Видът не е установен при теренните проучвания през 2021 за изготвяне на специфичните и подробни цели на опазване на обекта, както и при посещението във връзка с настоящата оценка (извън периодите на миграция). В специфичните цели като потенциални местообитания за хранене в ЗЗ са определени хабитатите от клас N06 – „Водни площи във вътрешността“, като реализацията на ИП не е свързана с усвояване на такива и въобще с преки или непреки въздействия върху подходящи местообитания за хранене на орела рибар. Предвид тези обстоятелства, очакваната цялостна степен на въздействие върху параметрите на мигриращата популация на орела рибар и определените за него специфични цели на опазване в ЗЗ съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

23) А080. Орел змияр (*Circaetus gallicus*). За България видът е гнездящо-прелетен и преминаващ. Гнезди по дървета, основно широколистни. прелетен вид с разтеглена във времето миграция, но с най- голям брой прелитащи индивиди през септември и април. Пролетната миграция започва от средата на март и продължава до средата на май, а есенната - от втората половина на август до края на октомври. Гнезди в стари разредени широколистни и рядко в иглолистни гори с малки поляни в близост до сухи пустеещи терени, ерозирани склонове, пасища, ливади. Откритите местообитания се използват за търсене на плячка, а в горите видът гнезди. По време на миграция се среща и в открити обработваеми площи с единични дървета в равнини. Характеристики на гнездовото местообитание: широколистни, иглолистни или смесени гори с дървета на възраст по-голяма от 80 години, повече от 40 см дебелина на ствола с южно изложение и 12,7 м. средна височина на дърветата, където се разполагат гнездата. В района на ИП дървесни съобщества с подобни характеристики отсъстват – площите с горскостопански характер откъм северната част на находището са с дървесно-храстова покривка със средна възраст на дърветата от порядъка на 10-15 г. (макс. 20 г.), като само в източната част има няколко доста по-

възрастни дървета (тополи). При посещението на място по тях не са установени гнезда, както на този вид орел, така и на други грабливи птици. Характеристики на мястото за хранене: открити местообитания - сухи тревисти места, пасища, обработваеми земи с площ повече от 0,5 ха, където видът ловува влечуги, с които се изхранва. В защитената зона се опазва като гнездящ (1-4 двойка) и мигриращ – между 5-29 индивида. Съгласно наличните онлайн източници на информация (в т.ч. <https://ebird.org/>, <https://observation.org>, SmartBirds) към 03.2024 няма данни видът да е установяван в зоната и въобще в района на квадрата 10x10 км с ИП (UTM GP23). Не е установен и при теренните проучвания през 2021 за изготвяне на специфичните и подробни цели на опазване на обекта, както и при посещението във връзка с настоящата оценка. Според Шурулинков и кол. (2005), в средна Дунавска равнина е по-чест по време на миграция, но не е наблюдаван в зоната по време на гнездене. Наблюдаван е по време на миграция - Август - Октомври 5 инд. (Shurulinkov et al., 2019). Реализацията на ИП не засяга подходящи гнездови местообитания на вида – най-благоприятни условия в това отношение предоставя дървесната растителност в частта на зоната откъм р. Дунав, също по-нагоре по течението на р. Огоста (от ЗМ „Данева могила“ нагоре до Хайредин). В северната част на находище „Даневата воденица“ навлизат площи с горскостопански характер от няколко подотдела на ДГС-Оряхово, като от тях само 0,4 ха се припокриват и с територията на ЗЗ „Златията“, но те остават изцяло извън блоковете със запаси от полезно изкопаемо подлежащи на изземване (вж. *Приложение 2.3*), т.е. ИП не е свързано с пряко увреждане на терени, които предвид начина им на ползване могат да се класифицират като гнездови местообитания на този вид. Съгласно специфичните цели на ЗЗ „Златията“ за орела змияр е заложено поддържане на подходящите хранителни местообитания от най-малко 2 180 ха, като тази площ представлява сбора от класовете хабитати N09- „Сухи тревни съобщества, степи“ (1739,9 ха), N15- „Други обработваеми земи“ (0 ха) и N21- „Не-горски райони, култивирани с дървесна растителност“ (435 ха). Реализацията на ИП не засяга посочените класове в обхвата на зоната. Предвид тези обстоятелства, очакваната цялостна степен на въздействие върху параметрите на гнездящата и мигриращата популация на орела змияр и определените за него специфични цели на опазване в ЗЗ съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- 24) **Малък орел (*Hieraetus pennatus*).** Гнездящо-прелетен и преминаващ вид. Пролетният прелет е през март - април. Есенният прелет е от втората половина на август до края на октомври. Миграционната активност е най-интензивна през втората половина на септември. Разпространението му е петнисто и разпръснато в почти цялата страна, в гористи райони в равнините, в ниските и средно високите части на планините. Ловува предимно в полет и улавя плячката си, птици, бозайници, гущери и насекоми, на или в близост до земята или над дървета, обикновено след грандиозно гмуркане (William 1999). Храни се с лалугери и други гризачи, птици (гълъби, дроздове, чучулиги, синигери), влечуги и др., които лови в гори и открити пространства. В защитената зона се опазва само като мигриращ – до 3 индивида. Съгласно наличните онлайн източници на информация (в т.ч. <https://ebird.org/>, <https://observation.org>) към 03.2024 няма данни видът да е установяван в зоната и

въобще в района на квадрата 10x10 км с ИП (UTM GP23). Не е установен и при теренните проучвания през 2021 за изготвяне на специфичните и подробни цели на опазване на обекта, както и при посещението във връзка с настоящата оценка. Според Костадинова, Граматиков (2007), видът не присъства в зоната по време на миграция. Съгласно специфичните цели на ЗЗ „Златията“ за малкия орел е заложено поддържане на подходящите хранителни местообитания от най-малко 43 062 ха, което включва всички представени в зоната класове покритие (43 063,8 ха) с изключение на N06 – „Открити водни площи“. Реализацията на ИП противоречи на тази цел в несъществена степен, тъй като проектната концесионна площ обхваща едва 4,7 ха от хранителните местообитания (или 0,011%), като пряко засяганата от откритни и добивни дейности площ е още по-малка – 2,1 ха (0,0049%). Кумулативния ефект от взаимодействието с останалите ИП при отчитане на максимално възможното усвояване (230 дка) също не е свързан със съществено увеличаване на засегнатата площ (общо 0,053%). Както е видно, във всички случаи се засяга несъществен процент от подходящите за хранене местообитания на вида в ЗЗ, за чието наличие в ЗЗ реално няма достоверни данни. Оставащите хранителни територии са напълно достатъчни за поддържане на вписаната в СФД популационна численост от до 3 индивида при пребиваване по време на миграции. Освен това не противоречи на специфичната цел за опазване на оптималните трофични местообитания в размер на 4 000 ха (класове N9, N16, N21 и N23), тъй като ИП засяга пряко местообитанията в най-източната пригранична периферна част на зоната, които нямат оптимален характер. В това отношение в северната част на находище „Даневата воденица“ навлизат площи с горскостопански характер от няколко подотдела на ДГС-Оряхово, като от тях само 0,4 ха се припокриват и с територията на ЗЗ „Златията“, но те остават изцяло извън блоковете със запаси от полезно изкопаемо подлежащи на изземване (вж. Приложение 2.3), т.е. в тях няма да има изкопни дейности. Като се вземат предвид така изложените обстоятелства, очакваната степен на въздействие върху параметрите на мигриращата популация на вида и определените за него специфични цели на опазване в ЗЗ съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1), е както следва:

Таблица № 5.29.

Оценка на степента на въздействие на ИП върху <i>Hieraaetus pennatus</i>			
Въздействие (степен)	Компоненти		
	<i>Обща площ на хр. местооб.</i>	<i>Мигр. поп.</i>	<i>Спец. цели (хр. местооб.)</i>
Нулева алтернатива	0	0	0
ИП	1	0	1
Алтернатива без добив в ЗЗ (т.е. 455,5 дка – 21 дка)	0	0	0

Заклучение: Реализацията на ИП ще засегне нищожен процент от потенциалните хранителни местообитания на малкия креслив орел, който е без значение за поддържане на достатъчно хранителна база за вида при временното пребиваване на

до 3 индивида в ЗЗ „Златията“, като не е свързано с усвояване на такива с оптимален характер. Това въздействие може се избегне изцяло чрез прилагане на алтернатива насочена към изключване на добива от площта със запасите в Блок-1 на находище „Даневата воденица“, която попада в обхвата на защитената зона. Към момента няма достатъчно основания за прилагане на тази алтернатива. При поэтапната рекултивация на отработените от добива пространства нарушените в ЗЗ площи ще бъдат възстановени преди изтичане на концесионния срок, т.е. въздействието ще е с временен и обратим характер.

- 25) **A858. Малък креслив орел (*Aquila pomarina*).** Гнездящо-прелетен, преминаващ и отчасти зимуващ вид. Пролетният прелет е от средата на февруари до началото на април. Есенният прелет е от началото на август до края на октомври. Тогава се среща често по Черноморското крайбрежие. Характерното местообитание включва запазени горски масиви на широколистни и смесени гори (бук, дъб или смесени насаждения) с поляни в близост до речни долини, пасища, ливади, блата, стари полезащитни пояси и други горски площи, в близост до просторни тревни съобщества и край селскостопански земи, които птиците използват за ловуване. Гнезди основно върху дъб (70%). В площта на ИП отсъстват запазени горски масиви, включително дъбови съобщества. В защитената зона се опазва като гнездящ (1-3 двойки) и мигриращ – до 8 индивида. Видът е установяван като гнездящ в зоната - до с. Златия и по течението на р. Огоста близо до с. Бутан (Cheshmedzhiev et al., in Shurulinkov et al., 2019), т.е. и в района с ИП, но не е установен при теренните проучвания през април и юни 2021 г. за изготвяне на специфичните и подробни цели на опазване на обекта, както и при посещението във връзка с настоящата оценка. Към 03.2024 отсъстват регистрации и в наличните онлайн източници на информация (в т.ч. <https://ebird.org/>, <https://observation.org/>). Реализацията на ИП не засяга подходящи гнездови местообитания на вида – най-благоприятни условия в това отношение предоставя дървесната растителност в частта на зоната откъм р. Дунав, също по-нагоре по течението на р. Огоста (от ЗМ „Данева могила“ нагоре до Хайредин). В северната част на находище „Даневата воденица“ навлизат площи с горскостопански характер от няколко подотдела на ДГС-Оряхово, като от тях само 0,4 ха се припокриват и с територията на ЗЗ „Златията“, но те остават изцяло извън блоковете със запаси от полезно изкопаемо подлежащи на изземване (вж. Приложение 2.3), т.е. ИП не е свързано с пряко увреждане на терени, които предвид начина им на ползване могат да се класифицират като гнездови местообитания на този вид. Съгласно специфичните цели на ЗЗ „Златията“ за малкия креслив орел е заложено поддържане на подходящите хранителни местообитания от най-малко 41 300 ха, като тази площ включва класовете хабитати N09- „Сухи тревни съобщества, степи“ (1739,9 ха), N12-„Екстензивни зърнени култури“ (39148,9 ха), N15- „Други обработваеми земи“ (0 ха) и N21-„Не-горски райони, култивирани с дървесна растителност“ (435 ха). Реализацията на ИП не противоречи на тази цел, тъй като общата площ на посочените класове възлиза на 41 324 ха и след изключване от концесионната площ на 4,7 ха, които попадат в клас N012 (несъществените 0,012% от него), местообитанията за хранене ще останат над 41 300 ха. Тази площ се запазва

и при отчитане на кумулативния ефект свързан с максимално възможно усвояване на 23 ха (при отчитане на целите концесионни площи в ЗЗ на двете находища). Освен това пряко засяганата от откривни и добивни дейности площ е още по-малка – 2,1 ха от разглеждания обект (несъществените 0,005% от N012). Предвид тези обстоятелства, очакваната цялостна степен на въздействие върху параметрите на гнездящата и мигриращата популация на малкия креслив орел и определените за него специфични цели на опазване в ЗЗ съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- 26) **Сокол скитник (*Falco peregrinus*).** Постоянен вид. Сравнително често срещан вид през зимата в южните части на страната, особено в градовете, където се хранят с диви гълъби (*Columba livia domestica*). Извън размножителния сезон се наблюдава на традиционните миграционни трасета (Via Aristotelis, Via Pontica и по долината на река Марица) и на места с значителни концентрации на птици (влажни зони, населени места, мелници за зърно, силози за зърно и др.). Мигриращите птици напускат местата си на размножаване между август и ноември и се връщат между март и май. Характерните местообитания на вида включват скалисти терени, проломи, дефилета в близост до открити пространства с групи дървета и малки горички. Рядко в алпийските зони на планините над горната граница на гората. Гнезди по скални корнизи, ниши, площадки на отвесни скали и пещери без материал за гнездене. Използва и стари гнезда на гарвани, скални орли, белоопашати мишелови и др. Рядко гнезди по високи постройки, в населени места или в близост до тях. През есента и зимата по-често навлиза в селища при ловуване. Храни се основно с птици, които съставляват 70-90% от диетата му, а останалото се допълва от дребни бозайници. В защитената зона се опазва като гнездящ (1 двойка) и мигриращ – от 2 до 3 индивида. Съгласно наличните източници на информация (в т.ч. <https://ebird.org/>, https://observation.org) към 03.2024 няма данни видът да е установяван в източната част на зоната и въобще в района на квадрата 10x10 км с ИП (UTM GP23). По поречието на Дунав гнезди изключително рядко (Cheshmedzhiev et al. in Shurulinkov et al., 2019). Няма данни за гнездене от теренните наблюдения в зоната през 2021 г. за изготвяне на специфичните и подробни цели на опазване на обекта, както и при посещението във връзка с настоящата оценка. Единични птици са наблюдавани в зоната извън размножителния сезон - с. Златия - 11.8.2009 г., западно от Козлодуй - 26.09.2018 г. (Cheshmedzhiev et al. in Shurulinkov et al., 2019). Реализацията на ИП е извън местообитанията определени като подходящи за гнездене на вида – клас хабитат N23 „Други земи (включително градове, села, пътища, сметища, мини, индустриални обекти)“. Съгласно специфичните цели на ЗЗ „Златията“ за сокола скитник е заложено поддържане на подходящите хранителни местообитания от най-малко 41 323 ха, като тази площ включва класовете хабитати N09- „Сухи тревни съобщества, степи“ (1739,9 ха), N12- „Екстензивни зърнени култури“ (39148,9 ха), N15- „Други обработваеми земи“ (0 ха) и N21- „Не-горски райони, култивирани с дървесна растителност“ (435 ха). Реализацията на ИП противоречи на тази цел в несъществена степен, тъй като проектната концесионна площ обхваща едва 4,7 ха от хранителните местообитания (или 0,011%), като пряко засяганата от откривни и добивни дейности площ е още по-малка – 2,1 ха (0,005%). Кумулативния ефект от

взаимодействието с останалите ИП при отчитане на максимално възможното усвояване (23 ха) също не е свързан със съществено увеличаване на засегнатата площ (общо 0,056%). Както е видно, във всички случаи се засяга несъществен процент от подходящите за хранене местообитания на вида в ЗЗ. Оставащите хранителни територии са напълно достатъчни за поддържане на вписаната в СФД популационна численост от 1 гн. двойка и до 2-3 индивида по време на миграции. Освен това не противоречи на специфичната цел за опазване на оптималните трофични местообитания, тъй като ИП засяга пряко местообитанията в най-източната пригранична периферна част на зоната, докато тези с оптимален характер са по-навътре. Като се вземат предвид така изложените обстоятелства, очакваната степен на въздействие върху параметрите на гнездящата и мигриращата популация на вида и определените за него специфични цели на опазване в ЗЗ съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1), е както следва:

Таблица № 5.30.

Оценка на степента на въздействие на ИП върху <i>Falco peregrinus</i>				
Въздействие (степен)	Компоненти			
	<i>Обща площ на хр. местооб.</i>	<i>Гн. поп.</i>	<i>Мигр. поп.</i>	<i>Спец. цели (хр. местооб.)</i>
Нулева алтернатива	0	0	0	0
ИП	1	0	0	1
Алтернатива без добив в ЗЗ (т.е. 455,5 дка – 21 дка)	0	0	0	0

Заклучение: Реализацията на ИП ще засегне нищожен процент от потенциалните хранителни местообитания на сокола скитник, който е без значение за поддържане на достатъчно хранителна база за вида при гнезденето на 1 дв. и временното пребиваване на до 3 индивида в ЗЗ „Златията“. Това въздействие може се избегне изцяло чрез прилагане на алтернатива насочена към изключване на добива от площта със запасите в Блок-1 на находище „Даневата воденица“, която попада в обхвата на защитената зона. Към момента няма достатъчно основания за прилагане на тази алтернатива, тъй като на база направения анализ по-горе считаме, че предложението в неговата цялост противоречи в несъществена степен на целта за поддържане на хранителните местообитания на *Falco peregrinus* в зоната на площ от 41 323 ха. При поетапната рекултивация на отработените от добива пространства нарушените в ЗЗ площи ще бъдат възстановени преди изтичане на концесионния срок, т.е. въздействието ще е с временен и обратим характер.

27) **A098. Малък сокол (*Falco columbarius*).** У нас е мигриращ и зимуващ вид. Есенният прелет започва в началото на октомври и през пролетта се среща до края на април, рядко до началото на май. През есента, зимата и пролетта, може да се намери в подножието и планински райони, обикновено в близост до реки, изкуствени водоеми и езера, по склонове на планини, покрити с редки дървета и храсти. Предпочита да ловува в обширни планински долини, където се концентрират прелетни и зимуващи

ята птици. През зимата се среща поединично или на малки групи в равнини, рядко посещава и големи селища (Симеонов и др., 1990, Нанкинов 2009). Изхранва се предимно като ловува малки птици. В защитената зона се опазва като мигриращ – 1 инд. и зимуващ – от 3 до 5 индивида. Съгласно наличните източници на информация (в т.ч. <https://ebird.org/>, <https://observation.org/>) към 03.2024 няма данни видът да е установяван в източната част на зоната и въобще в района на квадрата 10x10 км с ИП (UTM GP23). Липсват публикувани данни за концентрацията на вида в зоната, поради което във видовоспецифичните цели е заложено до 2025 г. да се проведе мониторинг, който да изясни тази численост. Малкия сокол е рядък зимуващ вид по Дунавското крайбрежие, където са наблюдавани единични птици, включително в района на СЗЗ „Златията“ (Cheshmedzhiev et al. in Shurulinkov et al., 2019). По данни от eBird.org, 1 индивид е наблюдаван на 23.01.2021 г. по пътя към с. Горни Цибър, в непосредствена близост до зоната (Rosen Popov, 2021) в района на р. Дунав. Съгласно специфичните цели на ЗЗ „Златията“ за малкия сокол е заложено поддържане на подходящи хранителни местообитания от най-малко 41 323 ха, като тази площ включва класовете хабитати N09- „Сухи тревни съобщества, степи“ (1739,9 ха), N12- „Екстензивни зърнени култури“ (39148,9 ха), N15- „Други обработваеми земи“ (0 ха) и N21- „Негорски райони, култивирани с дървесна растителност“ (435 ха). Реализацията на ИП противоречи на тази цел в несъществена степен, тъй като проектната концесионна площ обхваща едва 4,7 ха от хранителните местообитания (или 0,011%), като пряко засяганата от откривни и добивни дейности площ е още по-малка – 2,1 ха (0,005%). Кумулативния ефект от взаимодействието с останалите ИП при отчитане на максимално възможното усвояване (23 ха) също не е свързан със съществено увеличаване на засегнатата площ (общо 0,056%). Както е видно, във всички случаи се засяга несъществен процент от подходящите за хранене местообитания на вида в ЗЗ. Оставащите хранителни територии са напълно достатъчни за поддържане на вписаната в СФД популационна численост от 1 до 3 индивида по време на миграции и зимуване. Освен това не противоречи на специфичната цел за опазване на оптималните трофични местообитания, тъй като ИП засяга пряко местообитанията в най-източната пригранична периферна част на зоната, докато тези с оптимален характер са по-навътре и откъм р. Дунав, където вида е съобщаван. Като се вземат предвид така изложените обстоятелства, очакваната степен на въздействие върху параметрите на гнездящата и мигриращата популация на вида и определените за него специфични цели на опазване в ЗЗ съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1), е както следва:

Таблица № 5.31.

Оценка на степента на въздействие на ИП върху <i>Falco columbarius</i>				
Въздействие (степен)	Компоненти			
	<i>Обща площ на хр. местооб.</i>	<i>Гн. поп.</i>	<i>Мигр. поп.</i>	<i>Спец. цели (хр. местооб.)</i>
Нулева алтернатива	0	0	0	0
ИП	1	0	0	1
Алтернатива без добив в ЗЗ (т.е. 455,5 дка – 21 дка)	0	0	0	0

Заклучение: Реализацията на ИП ще засегне нищожен процент от потенциалните хранителни местообитания на малкия сокол, който е без значение за поддържане на достатъчно хранителна база за вида при временното пребиваване на до 3 индивида в ЗЗ „Златията“. Това въздействие може се избегне изцяло чрез прилагане на алтернатива насочена към изключване на добива от площта със запасите в Блок-1 на находище „Даневата воденица“, която попада в обхвата на защитената зона. Към момента няма достатъчно основания за прилагане на тази алтернатива, тъй като на база направения анализ по-горе считаме, че предложението в неговата цялост противоречи в несъществена степен на целта за поддържане на хранителните местообитания на *Falco columbarius* в зоната на площ от 41 323 ха. При поэтапната рекултивация на отработените от добива пространства нарушените в ЗЗ площи ще бъдат възстановени преди изтичане на концесионния срок, т.е. въздействието ще е с временен и обратим характер.

- 28) А511. Ловен сокол (*Falco cherrug*).** В България ловният сокол е гнездящо-прелетен, постоянен и преминаващ вид (Симеонов и др., 1990). У нас зимуват индивиди от по-северни европейски страни. Есенната миграция е най-ясно изразена през септември. През размножителния период ловният сокол обитава обширни открити територии в хълмисти, нископланински и равнинни местообитания с наличие на скали, но също долини, проломи, ждрела, каквието при ИП отсъстват. Ловните територии са открити пространства, влажни зони, нискостъблени гори, храсталаци по открити места с нисък тревостой и наличие на достатъчен брой дребни гризачи или птици. През зимата соколите се срещат в места с висока концентрация на различни видове птици, използвани за храна - крайбрежия и други влажни зони, населени места, складове и силози за зърно, където ловуват на полудиви гълъби. В защитената зона се опазва като гнездящ – макс. 1 двойка и мигриращ – макс. 1 индивид. Ловният сокол е изключително рядък вид в района на СЗЗ „Златията“. Последните десет години няма наблюдение на вида нея. Той не гнезди в зоната. По време на теренното проучване през 2021 г. във връзка с изготвяне на специфичните ѝ цели видът не е установен. Единични птици са наблюдавани в района на река Дунав по време на миграции и скитане, но не в конкретната СЗЗ (Cheshmedzhiev et al., 2019). В северната част на находище „Даневата воденица“ навлизат площи с горскостопански характер от няколко подотдела на ДГС-Оряхово, като от тях само 0,4 ха се припокриват и с територията на ЗЗ „Златията“, но те остават изцяло извън блоковете със запаси от

полезно изкопаемо подлежащи на изземване (вж. Приложение 2.3), т.е. ИП не е свързано с пряко увреждане на терени, които предвид начина им на ползване могат да се класифицират като гнездови местообитания на този вид. Съгласно специфичните цели на ЗЗ „Златията“ за ловния сокол е заложено поддържане на подходящи хранителни местообитания от най-малко 1740 ха, като тази площ включва класа хабитат N09- „Сухи тревни съобщества, степи“ (1739,9 ха). Реализацията на ИП не засяга посочения клас в обхвата на зоната. Предвид така изложените обстоятелства, очакваната цялостна степен на въздействие върху ловния сокол и определените за него специфични цели на опазване в ЗЗ съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

29) A403. Белоопашат мишелов (*Buteo rufinus*). Постоянен за страната вид, но младите извършват значителни скитания. Среща се както в низините така и в хълмисти и предпланински райони, до около 900 м.н.в. При по-студени зими вероятно и възрастните мигрират на къси разстояния. Гнезди в открити местообитания - степи, ливади, ниви с единични или групи дървета и храсти пръснати сред тях. Често пъти в хълмисти области с мозаично пръснати храсти и единични дървета. Обича степни и ливадни местообитания в близост до скалисти речни каньони, скални венци, суходолия и др. скални форми където устройва гнездата си. Понякога гнезди в каменни карриери. Избягва гъсти и компактни горски комплекси или ако се среща там е винаги в периферията им. Гнезди на скали и на дървета, по-рядко и на стълбове на далекопроводи (метални). Гнездата на дървета са на единични или ивици дървета сред полето, най-често са на тополи. По време на миграция, скитане и зимуване се среща във всякакви типове открити местообитания, често недалеч от гнездото си. Има твърде широк хранителен спектър. Храни се с дребни бозайници, с влечуги, с различни видове врабчоподобни птици, жаби, едри насекоми. В защитената зона се опазва като гнездящ – 6 двойки и мигриращ – между 11 и 35 индивида. По време на теренните проучвания през 2021 г. във връзка с изготвяне на специфичните цели на обекта, са наблюдавани 4 птици в подходящо гнездово местообитание през размножителния сезон. На 26.04. и на 3.06. са наблюдавани съответно 1 и 3 птици в близост до р. Дунав над горски екосистеми и обработваеми площи. По всяка вероятност числеността, представена в СФД отговаря на действителната. Белоопашатия мишелов е мигриращ вид в СЗЗ „Златията“. В рамките на целеви проучвания върху есенната миграция на реещи птици в района на с. Разград през 2011 г. са установени общо 35 индивида (Доклад есенна миграция, 2011). Вероятно повечето от птиците регистрирани през август не са истински мигранти, а разселващи се местни птици. Т.е. максималната численост в СФД вероятно е преувеличена. Понякога мигриращите птици се задържат няколко дни в района на зоната. Съгласно картата на гнездящите птици по квадрати от Атласа на гнездящите птици в България видът е регистриран в квадрата с ИП (UTM GP23 10x10 км), както и в съседния UTM GP13. Това се потвърждава и от SmartBirds, като най-близките до находището регистрации на територията на зоната са при с. Крива бара – 1 от 18.06.2023, 1 от 2.07.2022 и 1 от 27.08.2023 г. Две от тези регистрации са по поречието на р. Огоста срещу селото, където има и подходящи условия за гнездене. Мястото с локализации е отдалечено на малко повече от 2 км от проектния концесионен контур и е извън

обхвата на потенциални непреки въздействия от добива свързани със запрашаване, шум и др. При теренното посещение на района на находището за настоящата оценка, видът не е установен. В северната част на находище „Даневата воденица“ навлизат площи с горскостопански характер от няколко подотдела на ДГС-Оряхово, като от тях само 0,4 ха се припокриват и с територията на ЗЗ, но те остават изцяло извън блоковете със запаси от полезно изкопаемо подлежащи на изземване (вж. Приложение 2.3), т.е. ИП не е свързано с пряко увреждане на терени, които предвид начина им на ползване могат да се класифицират като гнездови местообитания на този вид. Съгласно специфичните цели на ЗЗ „Златията“ за белоопашатия мишелов е заложено поддържане на подходящи хранителни местообитания от най-малко 1740 ха, като тази площ включва класа хабитат N09- „Сухи тревни съобщества, степи“ (1739,9 ха). Реализацията на ИП не засяга посочения клас в обхвата на зоната. Предвид така изложените обстоятелства, очакваната цялостна степен на въздействие върху ловния сокол и определените за него специфични цели на опазване в ЗЗ съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- 30) **A402. Късопръст ястреб (*Accipiter brevipes*).** В България късопръстият ястреб е гнездящо-прелетен и преминаващ вид. Пролетната миграция е през април-май, а есенната - през август-септември. Видът е с ясно изразена привързаност към речни долини, която определя цялостното му разпространение в страната (Янков отг. ред., 2007). У нас се среща основно по поречието на големите реки Арда, Марица, Тунджа, Струма, Дунав, техните притоци и по Черноморието. Пребивава в разреждени широколистни гори, залесени речни долини, групи дървета сред открити пространства (Симеонов и др., 1990). Ловува и в открити терени, и в селскостопански площи. Изследване направено в Русия (Федосов, 2013) показва, че дървесната растителност на гнездовите участъци, непременно са в съседство с открити пространства, тъй като основната храна на късопръстия ястреб - гущери предпочита слънчеви, добре затоплени зони. Някои от предпочитаните местообитания са 91E0, 91F0 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009), каквито в близост с ИП няма картирани. Гнезди по дървета. Гнездото е рехаво, разположено близо до ствола на височина 6-12 м. В защитената зона се опазва като гнездящ – между 4 и 6 двойки и мигриращ – между 5 и 21 индивида. Има данни, че за поречието на р. Дунав е рядък гнездящ вид. Обитава крайречни гори и групи от дървета разположени сред пасища и земеделски земи. Отчетени са общо 35-60 дв. за цялото Дунавско крайбрежие (Cheshmedzhiev et al. in Shurulinkov et al., 2019). В документа със специфични цели на зоната е посочено, че липсват публикувани данни за концентрацията на вида в зоната, поради което се налага поставянето на междинна цел до 2025 г. да се проведе мониторинг, който да изясни тази численост. Съгласно картата на гнездящите птици по квадрати от Атласа на гнездящите птици в България видът не е регистриран в квадрата с ИП (UTM GP23 10x10 км), но е регистриран в съседния UTM GP13, който е в ЗЗ и включва с. Крива бара, където има и една регистрация от 14.05.2017 в SmartBirds. Такава има и в участъка на р. Огоста откъм находището (на около 150-200 м) от 21.08.2020, т.е. извън гнездовия сезон. При теренното проучване за настоящата оценка видът не е установен в прилежащите на проектната концесионна площ територии заети с дървесна и дървесно-храстова

покривка. Локализацията е между речната дига и водното огледало на реката, т.е. извън обхвата на потенциално по-силно изразени непреки въздействия от добива. В северната част на находище „Даневата воденица“ навлизат площи с горскостопански характер от няколко подотдела на ДГС-Оряхово, като от тях само 0,4 ха се припокриват и с територията на ЗЗ, но те остават изцяло извън блоковете със запаси от полезно изкопаемо подлежащи на изземване (вж. Приложение 2.3), т.е. ИП не е свързано с пряко увреждане на терени, които предвид начина им на ползване могат да се класифицират като гнездови местообитания на този вид. Съгласно специфичните цели на ЗЗ „Златията“ за късопръстия ястреб е заложено поддържане на подходящите хранителни местообитания от най-малко 41 324 ха, като тази площ включва класовете хабитати N09- „Сухи тревни съобщества, степи“ (1739,9 ха), N12-„Екстензивни зърнени култури“ (39148,9 ха) и N21-„Не-горски райони, култивирани с дървесна растителност“ (435 ха). Реализацията на ИП противоречи на тази цел в несъществена степен, тъй като проектната концесионна площ обхваща едва 4,7 ха от хранителните местообитания (или 0,011%), като пряко засяганата от откривни и добивни дейности площ е още по-малка – 2,1 ха (0,005%). Кумулативния ефект от взаимодействието с останалите ИП при отчитане на максимално възможното усвояване (23 ха) също не е свързан със съществено увеличаване на засегнатата площ (общо 0,056%). Както е видно, във всички случаи се засяга несъществен процент от подходящите за хранене местообитания на вида в ЗЗ. Оставащите хранителни територии са достатъчни за поддържане на вписаната в СФД популационна численост от 4-6 гн. двойка и до 21 индивида по време на миграции. Като се вземат предвид така изложените обстоятелства, очакваната степен на въздействие върху параметрите на гнездящата и мигриращата популация на вида и определените за него специфични цели на опазване в ЗЗ съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1), е както следва:

Таблица № 5.32.

Оценка на степента на въздействие на ИП върху <i>Accipiter brevipes</i>				
Въздействие (степен)	Компоненти			
	<i>Обща площ на хр. местооб.</i>	<i>Гн. поп.</i>	<i>Мигр. поп.</i>	<i>Спец. цели (хр. местооб.)</i>
Нулева алтернатива	0	0	0	0
ИП	1	0	0	1
Алтернатива без добив в ЗЗ (т.е. 455,5 дка – 21 дка)	0	0	0	0

Заклучение: Реализацията на ИП ще засегне нищожен процент от потенциалните хранителни местообитания на късопръстия ястреб, който е без значение за поддържане на достатъчно хранителна база за вида при гнездене поне на 4 двойки и временното пребиваване на до 21 индивида в ЗЗ „Златията“ съгласно заложените цели. Това въздействие може се избегне изцяло чрез прилагане на алтернатива насочена към изключване на добива от площта със запасите в Блок-1 на находище „Даневата воденица“, която попада в обхвата на защитената зона. Към момента няма

достатъчно основания за прилагане на тази алтернатива, тъй като на база направения анализ по-горе считаме, че предложението в неговата цялост противоречи в несъществена степен на целта за поддържане на хранителните местообитания на *Accipiter brevipes* в зоната на площ от 41 324 ха. При поетапната рекултивация на отработените от добива пространства нарушените в ЗЗ площи ще бъдат възстановени преди изтичане на концесионния срок, т.е. въздействието ще е с временен и обратим характер.

- 31) **A097. Вечерна ветрушка (*Falco vespertinus*)**. У нас е гнездящо-прелетен вид. Пролетният прелет е април-май, а есенният от края на август до октомври. По време на прелет образува и големи ята от 150-200 инд., най-значимото място за концентрация по време на есенната миграция в Европа е Атанасовското езеро. По време на есенната миграция се среща по-често по Черноморското крайбрежие, нос Емине, курорта Албена, нос Калиакра, Ломовете, Луда Камчия, Кресна, Пловдив, Софийската котловина, долното течение на река Арда, Котленска планина. На национално ниво е разпространен предимно в откритите равнинни части на Северна и Източна България, по-групирано в Добруджа и в района на Златията. Характерните местообитания включват открити местообитания, оградени с малки гори, групи дървета и обработваеми площи с единични дървета и малки горички, разреждени гори с обширни поляни, пасища, ливади, предимно с лесостепен характер, обширни земеделски местообитания, където предпочитат култивирани мозайки с наличие на угар, пасища или люцерна. Използва изградени гнезда на *Corvus frugilegus*, *Pica pica*, *Corvus corone cornix*, *Buteo sp.* В защитената зона се опазва като гнездящ – между 1 и 10 двойки и мигриращ – между 5 и 16 индивида. В същото време съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 - 2018 г.) цялата национална гнездяща популация на вида се оценява на 0 - 15 двойки. През последните няколко години, въпреки, че са били наблюдавани ловуващи възрастни птици в няколко локации по поречието на Дунав, размножаващи се двойки не са били установени (Cheshmedzhiev et al. in Shurulinkov et al., 2019). От теренните проучвания през 2021 г. във връзка с изготвянето на документа със специфични цели липсват наблюдения, които да докажат гнезденето на вида в СЗЗ „Златията“. Съгласно наличните източници на информация (в т.ч. <https://ebird.org/>, https://observation.org) към 03.2024 няма данни видът да е установяван в източната част на зоната и въобще в района на квадрата 10x10 км с ИП (UTM GP23) – единствената регистрация за тази част на страната е при язовирната стена на яз. Шишманов вал от 20.04.2020. В северната част на находище „Даневата воденица“ навлизат площи с горскостопански характер от няколко подотдела на ДГС-Оряхово, като от тях само 0,4 ха се припокриват и с територията на ЗЗ, но те остават изцяло извън блоковете със запаси от полезно изкопаемо подлежащи на изземване (вж. *Приложение 2.3*), т.е. ИП не е свързано с пряко увреждане на терени, които предвид начина им на ползване могат да се класифицират като гнездови местообитания на този вид (хабитат от клас N21 въобще не е представен тук). Съгласно специфичните цели на ЗЗ „Златията“ за вечерната ветрушка е заложено поддържане на подходящите хранителни местообитания от най-малко 41 323 ха, като тази площ включва класовете хабитати N09- „Сухи тревни съобщества, степи“ (1739,9 ха), N12- „Екстензивни зърнени култури“ (39148,9 ха),

N15- „Други обработваеми земи“ (0 ха) и N21-„Не-горски райони, култивирани с дървесна растителност“ (435 ха). Реализацията на ИП противоречи на тази цел в несъществена степен, тъй като проектната концесионна площ обхваща едва 4,7 ха от хранителните местообитания (или 0,011%), като пряко засяганата от откритни и добивни дейности площ е още по-малка – 2,1 ха (0,005%). Кумулативния ефект от взаимодействието с останалите ИП при отчитане на максимално възможното усвояване (23 ха) също не е свързан със съществено увеличаване на засегнатата площ (общо 0,056%). Както е видно, във всички случаи се засяга несъществен процент от подходящите за хранене местообитания на вида в ЗЗ. Оставащите хранителни територии са достатъчни за поддържане на вписаната в специфичните цели популационна численост от минимум 1 гн. двойка и напълно достатъчни за 5-16 индивида по време на миграции. Като се вземат предвид така изложените обстоятелства, очакваната степен на въздействие върху параметрите на гнездящата и мигриращата популация на вида и определените за него специфични цели на опазване в ЗЗ съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1), е както следва:

Таблица № 5.33.

Оценка на степента на въздействие на ИП върху <i>Falco vespertinus</i>				
Въздействие (степен)	Компоненти			
	<i>Обща площ на хр. местооб.</i>	<i>Гн. поп.</i>	<i>Мигр. поп.</i>	<i>Спец. цели (хр. местооб.)</i>
Нулева алтернатива	0	0	0	0
ИП	1	0	0	1
Алтернатива без добив в ЗЗ (т.е. 455,5 дка – 21 дка)	0	0	0	0

Заклучение: Реализацията на ИП ще засегне нищожен процент от потенциалните хранителни местообитания на вечерната ветрушка, който е без значение за поддържане на достатъчно хранителна база за вида при гнездене на мин. 1 двойка и временното пребиваване на до 16 индивида в ЗЗ „Златията“ съгласно заложените цели. Това въздействие може се избегне изцяло чрез прилагане на алтернатива насочена към изключване на добива от площта със запасите в Блок-1 на находище „Даневата воденица“, която попада в обхвата на защитената зона. Към момента няма достатъчно основания за прилагане на тази алтернатива, тъй като на база направения анализ по-горе считаме, че предложението в неговата цялост противоречи в несъществена степен на целта за поддържане на хранителните местообитания на *Falco vespertinus* в зоната на площ от 41 323 ха. При поетапната рекултивация на отработените от добива пространства нарушените в ЗЗ площи ще бъдат възстановени преди изтичане на концесионния срок, т.е. въздействието ще е с временен и обратим характер.

32) **A072. *Pernis apivorus* (осояд).** В България видът е гнездящо-прелетен. Пролетният прелет започва от средата на март до края на април, есенният започва в началото на август и продължава до края на октомври. Многоброен по време на миграции по

Черноморското крайбрежие, особено в края на август и началото на септември. Гнездото разположено само по дървета, в основата на странични клонови височина 10-22 м. Понякога заема стари гнезда на други птици (сива врана, обикновен мишелов и др.). Разпространението в България е разпръснато на почти цялата територия на страната, най-плътно в ниските и средно високи райони с гори до 1600 м надм. в. С най-висока плътност в Източни Родопи, Източна Стара планина и Странджа. През размножителния период обитава обширни гори в равнини и планини (предимно букови), изпъстрени с полянки или в близост до ливади и пасища (Симеонов и др., 1990). Такива гори в района на ИП няма. В СЗЗ откъм р. Дунав има по-плътни горски площи, но не може да се твърди, че са обширни. В защитената зона се опазва като гнездящ – 2 двойки и мигриращ – между 32 и 72 индивида. Съгласно наличните онлайн източници на информация (<https://ebird.org/>, <https://observation.org>, Атлас на гнездящите птици в България) към 03.2024 няма данни видът да е установяван в зоната и въобще в района на квадрата 10x10 км с ИП (UTM GP23). Не е установен и при теренните проучвания през 2021 за изготвяне на специфичните и подробни цели на опазване на обекта, както и при посещението във връзка с настоящата оценка. Реализацията на ИП не засяга подходящи гнездови местообитания на вида – най-благоприятни условия в това отношение предоставя дървесната растителност в частта на зоната откъм р. Дунав. Съгласно специфичните цели на ЗЗ „Златията“ за осяда е заложено поддържане на подходящите хранителни местообитания от най-малко 40 888 ха, като тази площ включва класовете хабитати N09- „Сухи тревни съобщества, степи“ (1739,9 ха), N12- „Екстензивни зърнени култури“ (39148,9 ха) и N15- „Други обработваеми земи“ (0 ха). Реализацията на ИП противоречи на тази цел в несъществена степен, тъй като проектната концесионна площ обхваща едва 4,7 ха от хранителните местообитания (или 0,011%), като пряко засяганата от откривни и добивни дейности площ е още по-малка – 2,1 ха (0,005%). Кумулативния ефект от взаимодействието с останалите ИП при отчитане на максимално възможното усвояване (23 ха) също не е свързан със съществено увеличаване на засегнатата площ (общо 0,056%). Както е видно, във всички случаи се засяга несъществен процент от подходящите за хранене местообитания на вида в ЗЗ. Оставащите хранителни територии са достатъчни за поддържане на вписаната в специфичните цели популационна численост от минимум 1 гн. двойки и достатъчни за мин. 32 индивида по време на миграции. Като се вземат предвид така изложените обстоятелства, очакваната степен на въздействие върху параметрите на гнездящата и мигриращата популация на вида и определените за него специфични цели на опазване в ЗЗ съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1), е както следва:

Таблица № 5.34.

Оценка на степента на въздействие на ИП върху <i>Pernis apivorus</i>				
Въздействие (степен)	Компоненти			
	<i>Обща площ на хр. местооб.</i>	<i>Гн. поп.</i>	<i>Мигр. поп.</i>	<i>Спец. цели (хр. местооб.)</i>
Нулева алтернатива	0	0	0	0
ИП	1	0	0	1
Алтернатива без добив в ЗЗ (т.е. 455,5 дка – 21 дка)	0	0	0	0

Заклучение: Реализацията на ИП ще засегне нищожен процент от потенциалните хранителни местообитания на осояда, който е без значение за поддържане на достатъчно хранителна база за вида при гнездене на 2 двойки и временното пребиваване на 32-72 индивида в ЗЗ „Златията“. Това въздействие може се избегне изцяло чрез прилагане на алтернатива насочена към изключване на добива от площта със запасите в Блок-1 на находище „Даневата воденица“, която попада в обхвата на защитената зона. Към момента няма достатъчно основания за прилагане на тази алтернатива, тъй като на база направения анализ по-горе считаме, че предложението в неговата цялост противоречи в несъществена степен на целта за поддържане на хранителните местообитания на *Pernis apivorus* в зоната на площ от 40 888 ха. При поетапната рекултивация на отработените от добива пространства нарушените в ЗЗ площи ще бъдат възстановени преди изтичане на концесионния срок, т.е. въздействието ще е с временен и обратим характер.

- 33) A224. Козодой (*Caprimulgus europaeus*).** Прелетен вид с петнисто разпространение на по-голямата част от територията на страната, без някои райони с оскъдна карстова и дървесна растителност. В редица райони е с по-разпръснато разпространение. (Янков, П. (отг. ред.). 2007). Гнезди в разредени гори с поляни, просеки, сечища, оазисни горички и групи дървета сред открити пространства, хълмисти склонове с храсти (Нанкинов Д., С. Симеонов, Т. Мичев, Б. Иванов 1997), широколистни листопадни гори от *Quercus sp.* и *Carpinus orientalis*, иглолистни гори (Янков, П. (отг. ред.). 2007. Подходящи горски масиви за гнездене на козодоя в района на ИП няма. Такива с по-плътен характер са представени в най-северната част на зоната откъм р. Дунав. За подходящи може да се приемат и някои дървесни съобщества нагоре по течението на р. Огоста между с. Крива бара и с. Хайредин, където са представени някои от природните местообитания от Приложение № 2 на ЗБР посочени като подходящи за вида в специфичните цели на зоната – тези с кодове 40C0, 91G0, 91E0, 91I0, 91F0, 91H0, 91M0, 91Z0 (по конкретно 91E0, което е картирано именно в посочения участък). Ентомофаг, който лови насекомите нощем при полет. В защитената зона вида се опазва само като гнездящ в диапазона от 2 до 16 двойки. Тъй като е нощно активен вид е трудно установим на терен. Съгласно наличните онлайн източници на информация (<https://ebird.org/>, <https://observation.org>, Атлас на гнездящите птици в България, SmartBirds) към 03.2024 няма данни видът да е установяван в района на квадрата 10x10 км с ИП (UTM GP23), както и в съседния GP13. Най-близката му регистрация съгласно SmartBirds е по р. Огоста срещу с.

Хайредин, което потвърждава и тезата, че подходящи местообитания има в участъка между това село и с. Крива бара. В северната част на находище „Даневата воденица“ навлизат площи с горскостопански характер от няколко подотдела на ДГС-Оряхово, като от тях само 0,4 ха се припокриват и с територията на ЗЗ, но те остават изцяло извън блоковете със запаси от полезно изкопаемо подлежащи на изземване (вж. Приложение 2.3), т.е. ИП не е свързано с пряко увреждане на терени, които предвид начина им на ползване могат да се класифицират като гнездови местообитания на този вид (хабитат от клас N21 въобще не е представен тук). Предвид тези обстоятелства, очакваната цялостна степен на въздействие върху гнездовата популация на козодоя и определените за него специфични цели на опазване в ЗЗ съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

34) A234. Сив кълвач (*Picus canus*). Постоянен за страната вид, който гнезди във влажни и сенчести гори, крайречни и крайпътни насаждения, стари паркове и овощни градини (Янков, П. (отг. ред.). 2007), като в това отношение е подходяща и крайбрежната дървесна растителност по поречието на р. Огоста. Съгласно документа със специфични цели на зоната подходящи природни местообитания от Приложение 2 на ЗБР за гнездене на вида са - 91E0, 91F0, 91H0, 91M0, 91Z0 (Кавръкова, В. и др. 2009), като от тях само 91E0 е картирано в речния участък между с. Хайредин и с. Крива бара (над 2,5 км от ИП). Видът се изхранва с яйца, ларви и възрастни на мравки, различни насекоми, семена на различни широколистни дървета и храсти. В защитената зона се опазва като гнездящ в диапазона от 5 до 14 двойки. В средна Дунавска равнина видът е рядък и малочислен (Шурулинков и др., 2005). Съгласно наличните онлайн източници на информация (<https://ebird.org/>, <https://observation.org>, Атлас на гнездящите птици в България, SmartBirds) към 03.2024 няма данни видът да е установяван в зоната, в т.ч. в района на квадрата 10x10 км с ИП (UTM GP23), както и в съседния GP13. Не е установен и при посещението за целите на настоящото проучване. В северната част на находище „Даневата воденица“ навлизат площи с горскостопански характер от няколко подотдела на ДГС-Оряхово, като от тях само 0,4 ха се припокриват и с територията на ЗЗ, но те остават изцяло извън блоковете със запаси от полезно изкопаемо подлежащи на изземване (вж. Приложение 2.3), т.е. ИП не е свързано с пряко увреждане на терени, които предвид начина им на ползване могат да се класифицират като гнездови местообитания на този вид (хабитат от клас N21 въобще не е представен тук). Предвид тези обстоятелства, очакваната цялостна степен на въздействие върху гнездовата популация на сивия кълвач и определените за него специфични цели на опазване в ЗЗ съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

35) A429. Сирийски пъстър кълвач. Постоянен за страната вид, който през зимата често се включва в ята с участието на редица видове врабчоподобни птици и скитат в по-широка околност. Гнезди в хралупи по дърветата в стари овощни градини, редки широколистни гори от парков тип, градини, дворове в малките населени места, крайнини на гори, крайречни галерии от върба, елша и топола, островни гори сред полето (често от дъб, ясен, бряст) Среща се в низините и в хълмисти и предпланински райони, до около 1000 м.н.в. През зимата се среща в същите местообитания в които и гнезди (Нанкинов и др., 1997). Сред европейските видове кълвачи само сирийският

пъстър кълвач е синантропен вид, заемащ както селски, така и градски райони. Предвид това е и слабо чувствителен към фактор безпокойство. Установено е, че в градовете присъствието му се свързва с наличието на орехови дървета, овощни дървета и по-стари дървета с мека дървесина (тополи, върби) (Figarski, 2018). Овощните градини са териториите, в които са разположени най-голям процент (53,5%) от гнездата и са единствения вид насаждение, предпочитано от този вида. Такива в района с ИП не са представени. Може да гнезди в местообитания с кодове 9180, 91E0, 91F0, 92A0, 91Z0 по Приложение II на Директива за местообитанията, както и във всички кодове дъбови гори, но само в разредени участъци или в крайнините им, като от тях само 91E0 е картирано в речния участък между с. Хайредин и с. Крива бара (над 2,5 км от ИП). Съгласно Атласа на гнездящите птици в България видът присъства като гнездящ в квадрата с ИП (UTM GP23 10x10 км), както и в съседния UTM GP13 на територията на зоната, но същевременно в SmartBirds в този район е отразена само една регистрация в UTM GP13 от 15.04.2023 г. (2 инд.) по поречието на р. Огоста срещу с. Крива бара на около 1,9 км от проектната концесионна площ. При теренните проучвания за изготвяне на документа със специфични цели на зоната през 2021 г. вида е отчетен през гнездовия период с един възрастен индивид в подходящо гнездово местообитание по поречието на р. Огоста в близост до с. Хайредин (т.е. в споменатия горе участък с местообитание 91E0). В северната част на находище „Даневата воденица“ навлизат площи с горскостопански характер от няколко подотдела на ДГС-Оряхово, като от тях само 0,4 ха се припокриват и с територията на ЗЗ, но те остават изцяло извън блоковете със запаси от полезно изкопаемо подлежащи на изземване (вж. Приложение 2.3), т.е. ИП не е свързано с пряко увреждане на терени, които предвид начина им на ползване могат да се класифицират като гнездови местообитания на този вид (хабитат от клас N21 въобще не е представен тук). Предвид тези обстоятелства, очакваната цялостна степен на въздействие върху гнездовата популация на сирийския пъстър кълвач и определените за него специфични цели на опазване в ЗЗ съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- 36) **A231. Синявица (*Coracias garrulus*).** Прелетен вид. Има почти плътно разпространение в равнините и някои нископланински части на страната, особено покрай р. Дунав, в северната и източната част на Дунавската равнина, включително Лудогорието и Добруджа, както и южно от Стара планина в почти цялата Тракийската низина (от Пазарджик до Бургас), Източните Родопи, Сакар, Дервентските възвишения и др. Числеността е неравномерна, по-висока покрай р. Дунав, в централните и източните части на Дунавската равнина, Добруджа, Сливенската котловина и на югозапад до към Стара Загора, централната част на Тракийската низина, в Източните Родопи, хълмистите райони източно от р. Тунджа и др. (Янков, отг. ред., 2007). Характерното местообитание включва единични стари дървета, крайречни насаждения, крайнини на гори (Нанкинов и др., 1997). Среща се в ивици дървета, храсти и мозайки от тях, широколистни листопадни гори, овощни градини, дървесни и храстови плантации, скали и скални стени в равнините (Янков отг. ред., 2007). Гнезди в хралупи на дървета, на 3-7 м от земята, рядко в скални кухини. В защитената зона се опазва като гнездящ с численост между 24-130 двойки

и мигриращ – между 1 и 11 индивида. В средна Дунавска равнина гнезди навсякъде, където има налични дупки в земни откоси, хралупи и в скални дупки. Често гнезди по льосови брегове край р. Дунав (Шурулинков и др., 2005). В площта на находището, която се застъпва със зоната, няма условия за гнездене, предвид че се засягат почти изцяло обработваеми земеделски площи. При теренните проучвания за изготвяне на документа със специфични цели на зоната през 2021 г. през гнездовия период са отчетени 7 индивида. Съгласно Атласа на гнездящите птици в България видът присъства като гнездящ в квадрата с ИП (UTM GP23 10x10 км), както и в съседния UTM GP13 на територията на зоната, но същевременно в SmartBirds в този район няма регистрации – най-близките са при с. Хайредин (на повече от 6 км от ИП). Видът не е установен и при посещението за целите на настоящото проучване. Съгласно специфичните цели на ЗЗ „Златията“ за синявицата е заложено поддържане на подходящите хранителни местообитания от най-малко 42 629 ха, като тази площ включва класовете хабитати N09- „Сухи тревни съобщества, степи“ (1739,9 ха), N12- „Екстензивни зърнени култури“ (39148,9 ха), N21- „Не-горски райони, култивирани с дървесна растителност“ и N23 – „Други земи“ (1305 ха). Реализацията на ИП противоречи на тази цел в несъществена степен, тъй като проектната концесионна площ обхваща едва 4,7 ха от хранителните местообитания (или 0,011%), като пряко засяганата от откривни и добивни дейности площ е още по-малка – 2,1 ха (0,0049%). Кумулативния ефект от взаимодействието с останалите ИП при отчитане на максимално възможното усвояване (23 ха) също не е свързан със съществено увеличаване на засегнатата площ (общо 0,054%). Както е видно, във всички случаи се засяга несъществен процент от подходящите за хранене местообитания на вида в ЗЗ. Оставащите хранителни територии са достатъчни за поддържане на вписаната в специфичните цели популационна численост от минимум 24 гн. двойки и достатъчни за 1-11 индивида по време на миграции. Като се вземат предвид така изложените обстоятелства, очакваната степен на въздействие върху параметрите на гнездящата и мигриращата популация на вида и определените за него специфични цели на опазване в ЗЗ съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1), е както следва:

Таблица № 5.35.

Оценка на степента на въздействие на ИП върху <i>Coracias garrulus</i>				
Въздействие (степен)	Компоненти			
	<i>Обща площ на хр. местооб.</i>	<i>Гн. поп.</i>	<i>Мигр. поп.</i>	<i>Спец. цели (хр. местооб.)</i>
Нулева алтернатива	0	0	0	0
ИП	1	0	0	1
Алтернатива без добив в ЗЗ (т.е. 455,5 дка – 21 дка)	0	0	0	0

Заклучение: Реализацията на ИП ще засегне нищожен процент от потенциалните хранителни местообитания на синявицата, който е без значение за поддържане на достатъчно хранителна база за вида при гнездене на мин. 24 двойки и временното

пребиваване на 1-11 индивида в ЗЗ „Златията“. Това въздействие може се избегне изцяло чрез прилагане на алтернатива насочена към изключване на добива от площта със запасите в Блок-1 на находище „Даневата воденица“, която попада в обхвата на защитената зона. Към момента няма достатъчно основания за прилагане на тази алтернатива, тъй като на база направения анализ по-горе считаме, че предложението в неговата цялост противоречи в несъществена степен на целта за поддържане на хранителните местообитания на *Coracias garrulus* в зоната на площ от 42 629 ха. При поетапната рекултивация на отработените от добива пространства нарушените в ЗЗ площи ще бъдат възстановени преди изтичане на концесионния срок, т.е. въздействието ще е с временен и обратим характер.

37) А379. Градинска овесарка (*Emberiza hortulana*). Гнездящ и прелетен вид. Транзитната миграция е сравнително слабо забележима. Среща се в България от втората половина на април до края на август-началото на септември. Гнезди в цялата страна. В планините в най-южните части на страната гнездовото разпространение на вида достига до около 1900 -2000 м.н.в. В много райони е рядка или дори отсъства въпреки наличието на наглед оптимални местообитания. В други райони с аналогични характеристики на местообитанието е изобилна. Гнезди в разредени широколистни гори, в крайнините им, из полезащитни пояси, групи дървета сред полето, в храстови местообитания - понякога по екотона на гората, овощни насаждения. Често и в разредени крайречни гори. Обича да има ливади и пасища наоколо с отделни храсти. По-многочислена е в карстови райони. Гнезди по края и в рамките на всички типове дъбови и дъбово-габъррови гори. Рядко се среща и в смесени гори с участие на дъб и черен или бял бор. Среща се в равнини, в хълмисти и предпланински райони, рядко и в планински ливади с храстчета. Гнезди в ниски храстчета и дръвчета, понякога и на земята в основата на храст (Иванов, 2011). Храни се с различни безгръбначни животни и семена. В средна Дунавска равнина е широко разпространен и на места многочислен гнездящ вид. Най-многочислен в крайнини на дъбови гори, храстови пояси и полски райони (Шурулинков и др., 2005). Изследване проведено през 2008 г. в западната част на ЗЗ „Златията“ отчита гнездова плътност на градинската овесарка от 1,80 дв./100 ха., като по-голяма плътност (2.98 дв./100 ха) има в ниви с пшеница и ечемик (Kambourova et al., 2010). При теренните проучвания за изготвяне на документа със специфични цели на зоната през 2021 г. в гнездовия период са отчетени общо 8 инд. в началото на м. юни. На 2.06. 3 пеещи мъжки югоизточно от гр. Вълчедръм, на 3.06. отново 3 двойки на разстояние около 800 м една от друга, в ивици от храсти и дървета покрай обработваеми земи в близост до р. Дунав. На същия ден една двойка и при с. Златията и 4.06. една птица между с. Разград и гр. Вълчедръм – всички при западната част на ЗЗ, докато ИП е при нейната източна. Според документа с цели понастоящем числеността на вида е много пониска от дадената в СФ, поради което е предвидено до 2025 г. да се извърши целенасочено проучване за установяване на точната гнездова численост, като към момента е заложено поддържане на мин. 50 гн. двойки. Съгласно Атласа на гнездящите птици в България видът присъства като гнездящ в квадрата с ИП (UTM GP23 10x10 км), както и в съседния UTM GP13 на територията на зоната, но същевременно в SmartBirds в този район са отразени регистрации само в UTM GP13 – една двойка от 30.04.2023 и една от 18.06.2023, и двете в непосредствена близост

при северозападната граница на с. Крива бара, предвид което може да става въпрос за една и съща двойка. Регистрациите са на над 2,5 км от находище „Данева воденица“. Видът не беше установен при посещението за целите на настоящото проучване. В северната част на находището навлизат площи с горскостопански характер от няколко подотдела на ДГС-Оряхово, като от тях само 0,4 ха се припокриват и с територията на ЗЗ, но те остават изцяло извън блоковете със запаси от полезно изкопаемо подлежащи на изземване (вж. Приложение 2.3), т.е. ИП не е свързано с пряко увреждане на терени, които предвид начина им на ползване могат да се класифицират като гнездови местообитания на този вид (хабитат от клас N21 въобще не е представен тук). Съгласно специфичните цели на ЗЗ „Златията“ подходящи хранителни местообитания са класовете N09 – „Сухи тревни съобщества, степи“, N21- „Не-горски райони, култивирани с дървесна растителност“, N23 - Други земи (включително градове, села, пътища, сметища, мини, индустриални обекти), каквито проектната концесионна площ не засяга, нито в частта си, която се припокрива със ЗЗ, нито извън нея. Предвид тези обстоятелства, очакваната цялостна степен на въздействие върху гнездовата и мигриращата популация на градинската овесарка и определените за нея специфични цели на опазване в ЗЗ съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- 38) **A307. Ястребогушо коприварче (*Sylvia nisoria*).** С петнисто и разпръснато разпространение на територията на цялата страна (Янков, П. (отг. ред.). 2007), предимно в хълмистите и предпланинските райони. По долините на реките прониква до около 1000 м.н. (Нанкинов Д. 2009.). Среща се в разнообразни места, но навсякъде е свързано с храстите и подлеса, въпреки че избягва гъстите храсталаци заемащи значителни площи. Може да бъде намерено в покрайнините на редки горски участъци, сечища, поляни и просеки, овощни градини, селски дворове (Нанкинов Д. 2009). Сухолюбиви храсталаци (Янков, П. (отг. ред.). 2007). Подходящо местообитание за гнездене на вида е природно местообитание 40C0 от Приложение 1 на ЗБР (Кавръкова, В. и др. 2009). Подходяща дървесно-храстова растителност има откъм северната и източната граница на концесионния контур, като една част навлиза и в него, но остава почти изцяло извън припокриването със ЗЗ и извън пряко засяганите площи от добива. В защитената зона се опазва като гнездящ с численост между 11-108 двойки и мигриращ – с 10 индивида. При теренните проучвания за изготвяне на документа със специфични цели на зоната през 2021 г. в гнездовия период са отчетени общо 4 мъжки пеещи индивида. На 26.04.2021 една птица близо до р. Дунав в горски участък, и една птица във влажно дърво с храсти минаващо през зоната в северната ѝ част. На 4.06.2021, две птици южно от с. Разград. Всички са в срещуположните части на ЗЗ спрямо района, в който ИП се припокрива с част от нея. Съгласно Атласа на гнездящите птици в България и SmartBirds видът не присъства като гнездящ в квадрата с ИП (UTM GP23 10x10 км), както и в съседния UTM GP13 на територията на зоната (най-близката регистрация е при с. Септемврийци на над 15 км). Съгласно специфичните цели на ЗЗ „Златията“ гнездовото и хранителното местообитание съвпадат – клас хабитат N09 – „Сухи тревни съобщества, степи“ и N21- „Не-горски райони, култивирани с дървесна растителност“, като с ИП не се

засяга нито единия, нито другия. Предвид тези обстоятелства, очакваната цялостна степен на въздействие върху гнездовата и мигриращата популация на ястребогушото коприварче и определените за него специфични цели на опазване в ЗЗ съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- 39) Дебелоклюна чучулига (*Melanocorypha calandra*). У нас е постоянен вид, който гнезди в степни и сухолюбиви тревни съобщества на варовити терени, тревни съобщества по сухи силикатни терени (пасища) (Янков 2007), запустели земи, ливади, канавки, обработваеми полета засяти с жито, люцерна и други земеделски култури. В Югозападна България гнезди край ерозиран хълмове и лозя (Нанкинов 2009). Подходящи природни местообитания за гнездене на вида от Приложение 1 на ЗБР са тези с кодове 1410, 6250, 6260, 62С0, 62А0 (Кавръкова, В. и др. 2009), като от тях нито едно не е картирано в непосредствена близост с ИП (най-близо е малък полигон на 6250 на около 0,5 км от другата страна на реката). В защитената зона се опазва като гнездящ с численост между 2-5 двойки и мигриращ – до 2966 индивида. При теренните проучвания за изготвяне на документа със специфични цели на зоната през 2021 г. видът не е отчетен. Няма налични публикувани данни за гнездовата му численост тук. Съгласно Атласа на гнездящите птици в България видът в зоната, а и в тази част на страната гнезди само в един квадрат (UTM GP04 10x10 км) разположен между Разград и яз. Шишманов вал и на значително разстояние от ИП. От същия квадрат фигурира и една регистрация в SmartBirds. Съгласно специфичните цели на ЗЗ „Златията“ за дебелоклюната чучулига е заложено поддържане на подходящите хранителни местообитания на площ от 40 888 ха, като тази площ представлява сбора от класовете хабитати N09- „Сухи тревни съобщества, степи“ (1739,9 ха) и N12- „Екстензивни зърнени култури“ (39148,9 ха). Реализацията на ИП противоречи на тази цел в несъществена степен, тъй като проектната концесионна площ обхваща едва 4,7 ха от хранителните местообитания (или 0,011%), като пряко засяганата от откривни и добивни дейности площ е още по-малка – 2,1 ха (0,005%). Кумулативния ефект от взаимодействието с останалите ИП при отчитане на максимално възможното усвояване (23 ха) също не е свързан със съществено увеличаване на засегнатата площ (общо 0,056%). Както е видно, във всички случаи се засяга несъществен процент от подходящите за хранене местообитания на вида в ЗЗ. Оставащите хранителни територии са достатъчни за поддържане на вписаните в СФД числени популационни параметри. Освен това не противоречи на специфичната цел за опазване на оптималните трофични местообитания, тъй като ИП не свързано с усвояване на такива от клас N09. Отделно пряко засяганите земеделски площи са в най-източната пригранична периферна част на ЗЗ и са значително отдалечени от УТМ квадрата, в който вида е съобщен като гнездящ (на повече от 15 км). При поетапната рекултивация на отработените от добива пространства нарушените в ЗЗ площи ще бъдат възстановени преди изтичане на концесионния срок, т.е. въздействието ще е с временен и обратим характер. Като се вземат предвид така изложените обстоятелства, очакваната степен на въздействие върху параметрите на

вида и определените за него специфични цели на опазване в ЗЗ съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1), е както следва:

Таблица № 5.36.

Оценка на степента на въздействие на ИП върху <i>Melanocorypha calandra</i>				
Въздействие (степен)	Компоненти			
	<i>Обща площ на хр. местооб.</i>	<i>Гн. поп.</i>	<i>Мигр. поп.</i>	<i>Спец. цели (хр. местооб.)</i>
Нулева алтернатива	0	0	0	0
ИП	1	0	0	1
Алтернатива без добив в ЗЗ (т.е. 455,5 дка – 21 дка)	0	0	0	0

Заклучение: Реализацията на ИП ще засегне нищожен процент от потенциалните хранителни местообитания на дебелоклюнатата чучулига, който е без значение за поддържане на достатъчно хранителна база за вида при гнездене и концентрация при миграции в ЗЗ „Златията“. Това въздействие може се избегне изцяло чрез прилагане на алтернатива насочена към изключване на добива от площта със запасите в Блок-1 на находище „Даневата воденица“, която попада в обхвата на защитената зона. Към момента няма достатъчно основания за прилагане на тази алтернатива, тъй като на база направения анализ по-горе считаме, че предложението в неговата цялост противоречи в несъществена степен на целта за поддържане на хранителните местообитания на *Melanocorypha calandra* в зоната на площ от 40 888 ха. При поетапната рекултивация на отработените от добива пространства нарушените в ЗЗ площи ще бъдат възстановени преди изтичане на концесионния срок, т.е. въздействието ще е с временен и обратим характер.

- 40) **A243. Късопръста чучулига (*Calandrella brachydactyla*).** Прелетен и постоянен за страната вид, който е разпространен в степни, вторично-степни и полустепни участъци. С петнисто и разпръснато разпространение в равнинни и ниско хълмисти райони (Янков 2007). В миналото широко разпространен в цялата страна, но само на места многоброен. Сега ареалът е разкъсан на отделни малочислени субпопулации, запазени само в райони с оптимални местообитания. По-многобройни популации има в Крайморска Добруджа, на Бесепарските ридове, при Сливен и в някои райони северозападно от София - при Драгоман и селата Безден, Богъовци и Големо Малово. В редица от старите находища не е установена през последните 10 години (Големански В. и др. (Eds) 2015). Характерните местообитания включват тревни съобщества по сухи силикатни терени, крайбрежни (морски) плажове и пясъчни дюни (Янков 2007), пустеещи земи, ниви, пасища, пясъчливи и каменисти места. Избягва участъците с висока трева. (Нанкинов 2009). Подходящи природни местообитания за гнездене на вида от Приложение 1 на ЗБР са тези с кодове 1410, 2130, 2120, 2130, 6250, 6260, 62С0 (Кавръкова, В. и др. 2009), като от тях нито едно не е картирано в непосредствена близост с ИП (най-близо е малък полигон на 6250 на около 0,5 км от другата страна на реката). В защитената зона се опазва като гнездящ с численост между 11-108 двойки. При теренните проучвания за изготвяне на документа със специфични цели на зоната през 2021 г. видът не е отчетен, както

и при посещението за целите на настоящата оценка. Съгласно Атласа на гнездящите птици в България и SmartBirds видът не присъства като гнездящ в квадрата с ИП (UTM GP23 10x10 км), както и в съседния UTM GP13 на територията на зоната, а и въобще на нейната територия. Няма публикувани актуални данни за гнездовата численост на вида в нея. Съгласно специфичните цели на ЗЗ „Златията“ гнездовото и хранителното местообитание съвпадат – клас хабитат N09 – „Сухи тревни съобщества, степи“, като с ИП този клас не се засяга. Предвид тези обстоятелства, очакваната цялостна степен на въздействие върху гнездовата популация на късопръстата чучулига и определените за нея специфични цели на опазване в ЗЗ съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- 41) **A255. Полска бърбица (*Anthus campestris*).** У нас гнездящ и мигриращ вид, който е с петнисто и разпръснато разпространение в равнини, хълмисти и нископланински райони в цялата страна, по-плътно в най-източната и част (Янков, П. (отг. ред.). 2007). Среща се в сухи, горещи, открити терени и пасища с рядка тревиста растителност и често пясъклива почва, обширни пясъчни дюни с туфеста растителност край морето (Иванов Б. 2011). Предпочита степни и сухолюбовиви степни съобщества по варовити терени, пустеещи земи (Янков, П. (отг. ред.). 2007). Най-близкото до ИП картирано подходящо природно местообитание за гнездене на вида от Приложение 1 на ЗБР е това с код 6250 - малък полигон на около 0,5 км от другата страна на реката. В защитената зона се опазва като гнездящ с численост между 10-130 двойки и мигриращ – без вписани конкретни стойности. При теренните проучвания за изготвяне на документа със специфични цели на зоната през 2021 г. видът е регистриран с два екземпляра, на 3.06.2021 при с. Златията и на 4.06.2021 южно от с. Разград, по поречието на р. Цибрица в сухи ливади с единични храсти. И двете локализации са откъм срещуположната страна на ЗЗ на значително разстояние от находище „Даневата воденица“ (над 20 км). Съгласно Атласа на гнездящите птици в България видът присъства като гнездящ в квадрата с ИП (UTM GP23 10x10 км), както и в съседния UTM GP13 на територията на зоната, но същевременно в SmartBirds в този район са отразени регистрации само в UTM GP13 – 1 инд. от 13.04.2022 и 1 инд. от 23.04.2023, и двете в непосредствена близост при северозападната граница на с. Крива бара на над 2,5 км от проектната концесионна площ. Видът не беше установен при посещението за целите на настоящата оценка. Съгласно специфичните цели на ЗЗ „Златията“ гнездовото и хранителното местообитание съвпадат – клас хабитат N09 – „Сухи тревни съобщества, степи“, като с ИП този клас не се засяга. Предвид тези обстоятелства, очакваната цялостна степен на въздействие върху гнездовата и мигриращата популация на полската бърбица и определените за нея специфични цели на опазване в ЗЗ съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- 42) **A246. Горска чучулига (*Lullula arborea*).** Гнездяща, мигрираща и зимуваща в страната птица. Разпространена е навсякъде в хълмистите, нископланинските и равнинните райони с разредени гори и храсталаци на по-голямата част от територията на страната с изключение на равнинните земеделски райони в Дунавската равнина, Добруджа, Тракийската низина и Бургаската низина (Янков 2007). По време на миграциите пресича на широк фронт територията на цялата страна, като в някои

участъци се наблюдават ята, достигащи до 500 екз. През различните години пролетният прелет започва след средата на февруари и продължава до края на април. Населява разредени горски участъци, просеки, поляни, сечища, пожарища (особено в иглолистните и смесените гори) покрайнини на гори, открити места с горски участъци, групи дървета и храсти. В равнините и предпланините заселва също стари овощни градини, лозя склонове и дерета обрасли с редки дървета и храсти (Нанкинов 2009). Подходящи местообитания за гнездене на вида от Приложение 1 на ЗБР са тези с кодове 6150, 6170, 6210, 6510, 6520, 9170, 91G0, 91H0, 91AA, 91BA (Кавръкова и др. 2009), като от тях няма нито едно картирано в близост до териториалния обхват на ИП. В защитената зона горската чучулига се опазва като гнездяща с численост от 5 двойки. При теренните проучвания за изготвяне на документа със специфични цели на зоната през 2021 г. видът не е отчетен, както и при посещението за целите на настоящата оценка. Съгласно Атласа на гнездящите птици в България и SmartBirds видът не присъства като гнездящ в квадрата с ИП (UTM GP23 10x10 км), както и в съседния UTM GP13 на територията на зоната, а и въобще на нейната територия. Няма публикувани актуални данни за гнездовата численост на вида в нея. Както е посочено и по-горе не е характерен за равнинните земеделски райони в Дунавската равнина. Най-благоприятни условия за заселване предоставят част от по-откритите пространства сред горската растителност в частта на зоната откъм р. Дунав. Съгласно специфичните цели на 33 „Златията“ гнездовото и хранителното местообитание съвпадат – клас хабитат N09 – „Сухи тревни съобщества, степи“, N08 – „Равнини, шубраци“, N21- „Не-горски райони, култивирани с дървесна растителност“, като с ИП на територията на зоната не се засяга нито един от тях (засяга се само N12 – „Екстензивни зърнени култури“). Предвид разгледаните обстоятелства, очакваната цялостна степен на въздействие върху гнездовата популация на горската чучулига и определените за нея специфични цели на опазване в 33 съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- 43) **A338. Червеногърба сврачка (*Lanius collurio*).** За България видът е гнездящ и прелетен. По време на миграция е по-многочислен по Черноморското крайбрежие. Напролет най-рано се появява в началото на април. През есента отлита от края на август, най-късно до края на октомври. Моногамна птица. Гнезди единично. Гнездата са най-често в гъсти бодливи храсти (шипка, глог, драка, дива круша и др.) и по-рядко по дървета на височина от 0,5 до 2 м и по-високо (Иванов, 2011). Гнезди в открити пространства примесени с храсталаци на местата с умерен климат, сухолюбиви храсталаци, пустеещи земи, в крайнините на разредени широколистни листопадни гори, сечища, в овощни градини, дървесни и храстови плантации, ивици дървета (полезащитни пояси), храсти и мозайки от тях, градски паркове и градини и други обрасли с храсти места в градове, села и индустриални зони, както и в селища с разпръснати дворове (планински махали, вилни зони и т.н.). Има данни за регистрации на вида в градовете София, Пловдив, Пазарджик, Стара Загора, Нова Загора, Кърджали, Бургас, Варна, Видин, Шумен, Силистра, Перник, Сандански и в други, а също и в села и промишлени предприятия, вкл. във вътрешността им. Този вид у нас е твърде многоброен и освен това се среща от морското равнище до твърде големи надморски височини (н. в.), като през гнездовия период е регистриран на н. в.

над 1600 м и дори на близо 1800 м (връх “Мурсалица” и съседния му на изток връх в Западните Родопи – съответно 1791,6 м и 1795,2 м н. в. – 22.06.2006 г.), а в края и след края на гнездовия период – и над 2000 м в субалпийски части на планините Рила и Пирин. Числеността е сравнително равномерна и висока - в преобладаващия брой квадрати гнездят стотици двойки. Предвид това, необходимостта от защита на местообитанията му у нас произлиза единствено от включването му в Приложение I на Директива 2009/147/ЕО. Всички гнезда в земеделските земи са разположени в храсти, най-често трънка (*Prunus spinosa*; 48,5%), шипка (*Rosa canina*; 25,8%), къпина (*Rubus ulmifolius*; 12,1%) и глог (*Crataegus monogyna*; 8,3%) (Morelli, 2012). В обработваемите селскостопански площи от територията на находище „Даневата воденица“, които попадат в ЗЗ „Златията“ и подлежат на усвояване за добив на инертни материали към момента отсъстват храсти. В защитената зона червеногърбата сврачка се опазва като гнездяща с численост между 100-1600 двойки и мигрираща с численост от 10 индивида. При теренните проучвания за изготвяне на документа със специфични цели на зоната през 2021 г. са отчетени общо 40 индивида, което показва, че числеността на вида в ЗЗ силно е намаляла или данни в СФД са силно завишени. Съгласно Атласа на гнездящите птици в България видът присъства като гнездящ в квадрата с ИП (UTM GP23 10x10 км), както и в съседния UTM GP13 на територията на зоната, но същевременно в SmartBirds в този район са отразени регистрации само в UTM GP13 – 1 двойка от 18.06.2023 г. в северозападния край на с. Крива бара и 1 инд. от 26.08.2023 по поречието на р. Огоста срещу същото село и на около 2 км западно от проектната концесионна площ. Има известна вероятност при хранене сврачката да посещава дървесно-храстовата растителност откъм северната граница на концесионната площ, като при теренното проучване за настоящата оценка там гнездене не беше установено. Съгласно специфичните цели на ЗЗ „Златията“ гнездовото и хранителното местообитание съвпадат и обхващат 3480 ха, които представляват сбора от класовете хабитати: N09 – „Сухи тревни съобщества, степи“, N21- „Не-горски райони, култивирани с дървесна растителност“ и N23 - Други земи (включително градове, села, пътища, сметища, мини, индустриални обекти). С ИП на територията на защитената зона не се засяга нито един от тях (засяга се само N12 – „Екстензивни зърнени култури“). Предвид разгледаните обстоятелства, очакваната цялостна степен на въздействие върху гнездовата популация на червеногърбата сврачка и определените за нея специфични цели на опазване в ЗЗ съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- 44) **A339. Черночела сврачка (*Lanius minor*).** Гнездящ и мигриращ вид за страната. Пролетната миграция е през април-май, а есенната - през август-септември. Широко разпространен в цялата страна предимно в равнинните и хълмистите райони докъм 900 м. Гнезди в открити пространства и пасища с разпръснати редки дървета и храсти или неголеми изкуствени насаждения сред тях, крайнини на широколистни листопадни гори, граничещи с пасища, също в ивици от стари дървета край пътища, реки и в полезащитни пояси, овощни градини, дървесни и храстови плантации, особено в изоставени лозя и др. Обитава както райони с големи площи зърнени култури (посеви и други едногодишни тревни култури), така и участъци с

екстензивно земеделие, вкл. многогодишни тревни култури, пустеещи земи, околности на градове, села и индустриални зони (Янков, отг. ред., 2007). Гнезди единично или в рехави групи. Разстоянието между отделните гнезда е около 100 м. Гнездото обикновено се разполага високо (5-6 до 12 м), в основно разклонение на дървото. Гнезди в близост до грабливи птици (царски орел, сокол орко и др.), понякога край него се разполагат и гнезда на испански врабчета. Предпочитани дървета, на които строи, са лъжеакацията, топола, дъб, ясен и др. В защитената зона черночелата сврачка се опазва като гнездяща с численост между 95-200 двойки и мигрираща с численост от 1 индивид. При теренните проучвания за изготвяне на документа със специфични цели на зоната през гнездовия период на 2021 г. са отчетени общо 5 инд. в началото на м. юни. На 2.06. една двойка в крайпътни дървета югозападно от с. Бъзовец и на 3.06. две двойки в разредени горски участъци до р. Дунав. И двете места са отдалечени от района с ИП. Както и при червеногърбата сврачка и при този вид гнездовата популация вероятно е с много по-ниска численост от посочената в СФД, поради което е препоръчано допълнително да се извършат конкретни изследвания на вида в подходящите типове местообитания. Съгласно Атласа на гнездящите птици в България видът присъства като гнездящ в квадрата с ИП (UTM GP23 10x10 км), както и в съседния UTM GP13 на територията на зоната като в SmartBirds и в двата са отразени регистрации – 1 инд. на 2.07.2021 г. при водоемите северно от с. Софрониево (на повече от 1,5 км от площта с ИП) и 1 двойка от 18.06.2023 г. в северозападния край на с. Крива бара (на повече от 2,5 км западно). Предвид това има вероятност при търсене на храна да посещава и части от територията на проектната концесионната площ, но при теренното проучване за настоящата оценка видът не е установен. В северната част на находището навлизат площи с горскостопански характер от няколко подотдела на ДГС-Оряхово, като от тях само 0,4 ха се припокриват и с територията на ЗЗ, но те остават изцяло извън блоковете със запаси от полезно изкопаемо подлежащи на изземване (вж. Приложение 2.3), т.е. ИП не е свързано с пряко увреждане на терени, които предвид начина им на ползване могат да се класифицират като гнездови местообитания на този вид (т.е. от EUNIS клас N16 в ЗЗ). Съгласно специфичните цели на ЗЗ „Златията“ за черночелата сврачка е заложено поддържане на подходящите хранителни местообитания от най-малко 3480 ха, които представляват сбора от класовете хабитати: N09 – „Сухи тревни съобщества, степи“, N21- „Не-горски райони, култивирани с дървесна растителност“ и N23 - Други земи (включително градове, села, пътища, сметища, мини, индустриални обекти). С ИП на територията на защитената зона не се засяга нито един от тях (засяга се само N12 – „Екстензивни зърнени култури“). Предвид разгледаните обстоятелства, очакваната цялостна степен на въздействие върху гнездовата и мигриращата популация на черночелата сврачка и определените за нея специфични цели на опазване в ЗЗ съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

5.1.2.5.2 ОЧАКВАНИ ВЛИЯНИЯ И СТЕПЕН НА ВЪЗДЕЙСТВИЕ ВЪРХУ ПТИЦИТЕ ВКЛЮЧЕНИ В ПРЕДМЕТА НА ОПАЗВАНЕ НА ЗЗ „ЗЛАТИЯТА“ ПО ЧЛ.6, АЛ.1, Т.4 ОТ ЗБР.

Въпреки голямата численост на повечето от тези птици, които не фигурират в Приложение 2 на ЗБР и респективно в Приложение I на Директива 2009/147/ЕО, някои от които ловни обекти, поради уязвимостта им от заплахата за унищожаване на местообитанията им заради пресушаване, замърсяване или деградация, тези територии, в които се струпват значителни количества по време на размножаване, линеене, зимуване или миграция се опазват съгласно ЗБР чрез включването им в мрежата Натура 2000 в страната. Независимо че ИП не се разполага в обхвата на такива територии и в близост до подобни, по-долу за всеки един вид са разгледани очакваните въздействия от реализирането на ИП:

- 1) **A004. Малък гмурец (*Tachybaptus ruficollis*).** Гнездещо-прелетен, преминаващ и зимуващ за България вид. Основните концентрации са в незамръзващите големи водоеми на Южна България – комплекс Марица-Изток, баластриери по р. Марица и Тунджа и по Черноморското крайбрежие. Обитава сладководни водоеми, рибовъдни стопанства, езера и микроязовири с открита водна повърхност и растителност. Гнезди в гъсто обрасли с тръстика брегове на водоемите. Гнезди на отделни двойки и в колонии. Снася в края на април, началото на май 4 до 10 яйца. Малките са гнездобегълци. (Симеонов и др. 1990, Нанкинов, 2012). Зимуващи мигриращи индивиди се концентрират по Черноморското крайбрежие. При миграция и зимуване се концентрира предимно по морските заливи, крайморските езера и блата и язовирите (Симеонов и др. 1990). Подходящи местообитания според Директивата за хабитатите, по време на миграция и зимуване са 1110, 1130, 1150, 1160, 3260 и 3270, а през размножителния период сладководни местообитания от типа на 3130, 3140, 3150, (Кавръкова и др. 2009). По данни от стандартния формуляр размножаващата се популация на вида е с численост в защитената зона от 1 до 33 гнездящи двойки. Съгласно СФ числеността на мигриращата популация е неизвестна и е включен в категория DD (без достатъчно достоверни данни). При теренните проучвания през 2021 г. във връзка с изготвяне на специфичните цели видът е установен на границата на зоната на 28.04.2021 – два екземпляра, вероятно двойка, в река Огоста до село Хайредин и един екземпляр на 2.06.2021 в язовир до с. Септемврийци, извън границата на зоната. При теренните проучвания през месеците април - юни. през пролетта на 2021 г в язовир Шишманов вал видът не е установен. Най-близко до територията на ИП са разположени природни местообитания 3260 Равнинни или планински реки с растителност от *Ranunculion fluitantis* и *Callitricho-Batrachion* и 3270 Реки с кални брегове с *Chenopodion rubri* и *Bidention* р.р., участващи от р. Огоста, в които видът се среща по време на миграция и зимуване, но и двата хабитата, потенциални местообитания за мигриращата популация в ЗЗ са разположени на по-голямо разстояние от обхвата на възможните въздействия. В постгнездовия период видът е слабо чувствителен към безпокойство. Като се има предвид разположението на подходящите за малкия гмурец хабитати спрямо предвидената за реализирането на ИП територия очакваната цялостна степен на въздействие върху гнездовата и

мигриращата популация на вида и определените за него специфични цели на опазване в 33 съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- 2) **A005 Голям гмурец (*Podiceps cristatus*)**. Гнездещо-прелетен, преминаващ и зимуващ за България вид. През зимата отделни индивиди се срещат покрай плажове, включително и край населени места. У нас зимуват птици от европейската територия на Русия, скандинавските страни, Чехия, Полша, Румъния. Обитава сладководни водоеми, рибовъдни стопанства, езера и микроязовири с открита водна повърхност и растителност. Предпочита водоеми, пръстеновидно обрасли с широка, но не много гъста ивица от папур или тръстика; през зимата – големи сладководни езера, язовири, лагуни и плитки морски заливи. Гнезди в обрасли с тръстика брегове на водоемите. Гнезди на отделни двойки и в колонии. Снася през март - април, 1 до 9 яйца. Малките са гнездобегълци. Стават самостоятелни на 70-80 дневна възраст (Симеонов и др. 1990, Нанкинов, 2012). Подходящи местообитания според Директивата за хабитатите, по време на миграция и зимуване са 1110, 1130, 1150, 1160, 3260 и 3270, а през размножителния период сладководни местообитания от типа на 3130, 3140, 3150, (Кавръкова и др. 2009). По данни от стандартния формуляр видът е с численост в защитената зона 3-4 гнездящи двойки. При теренните проучвания през 2021 г. във връзка с изготвяне на специфичните цели видът е установен в зоната през април и юни. Общо 15 птици са наблюдавани в яз Шишманов вал. На 26.04.2021 – един екземпляр, на 27.04.2021 – два екземпляра. В язовир Шишманов вал през юни 2021 г, на 3.06.2021, са наблюдавани поне 3 двойки големи гмурци с малки, съответно 2,3 и 4 малки. Видът гнезди в язовира, в крайбрежната растителност. Най-близо до територията на ИП са разположени природни местообитания 3260 Равнинни или планински реки с растителност от *Ranunculion fluitantis* и *Callitriche-Batrachion* и 3270 Реки с кални брегове с *Chenopodion rubri u Bidention* р.р., участващи от р. Огоста, които са подходящи за зимуващите и мигриращите птици. Същите в 33 са разположени на по-голямо разстояние от обхвата на възможните въздействия. В постгнездовия период видът е слабо чувствителен към безпокойство. Като се има предвид разположението на подходящите за големия гмурец хабитати спрямо предвидената за реализирането на ИП територия очакваната цялостна степен на въздействие върху гнездовата и мигриращата популация на вида и определените за него специфични цели на опазване в 33 съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).
- 3) **A008 Черноврат гмурец (*Podiceps nigricollis*)**. Гнездящ, мигриращ, и зимуващ за България вид. Отделни зимуващи индивиди се срещат в шелфовата зона на Черно море. В България се срещат мигриращи и зимуващи индивиди, излюпени в Румъния, Европейска Русия, Украйна, Чехия, Полша, Словакия и Германия През размножителния период се среща в постоянни и временни (Snow и Perrins 1998) малки, плитки, силно еутрофни басейни с буйна растителност, сладководни блата и езера (Del Hooy и др. 1992) със субмерзна растителност и петна от тръстика (Konter 2001, Fjeldsa 2004 г.), езера и рибарници, басейни с отпадни води, тихи затънтени речни и нови разливи (Del Hooy и др. 1992). Извън размножителния период обитава солени езера (Del Hooy и др. 1992), солници (Fjeldsa 2004) естуари, крайбрежни плитчини в заливи и канали (Del Hooy и др. 1992, Snow и Perrins 1998). Обикновено гнезди колониално в обраствания с блатна растителност (*Scirpus*, *Typha* или *Carex*)

или плътни обраствания от водна чума, понякога далеч от брега (Fjeldsa 2004 г.). Гнезди на отделни двойки и в колонии. Двойките се оформят още през зимата или през пролетния прелет. Гнездото е плаващо сред водната растителност. Снася през май 3 до 8 яйца. Мътят и двамата родители около 20-25 дни. Малките са гнездобегълци. На триседмична възраст са самостоятелни (Симеонов и др. 1990, Нанкинов, 2012). Подходящи местообитания според Директивата за хабитатите, по време на миграция и зимуване са 1110, 1130, 1150, 1160, 3260 и 3270, а през размножителния период сладководни местообитания от типа на 3130, 3140, 3150, (Кавръкова и др. 2009). По данни от стандартния формуляр видът е с численост в защитената зона 6 гнездящи двойки. До настоящия момент няма публикувана информация за гнезденето на вида в зоната. При теренните проучвания през 2021 г. във връзка с изготвяне на специфичните цели видът е наблюдаван еднократно в защитената зона през размножителния период – 3.06.2021 в яз. Шишманов вал. Възможно е в този язовир нередовно да се размножават една, максимум две двойки. Най-близо до територията на ИП са разположени природни местообитания 3260 Равнинни или планински реки с растителност от *Ranunculus fluitantis* и *Callitriche-Batrachion* и 3270 Реки с кални брегове с *Chenopodium rubri* и *Bidention* р.р., участващи от р. Огоста, които са подходящи за зимуващите и мигриращите птици. Същите в 33 са разположени на по-голямо разстояние от обхвата на възможните въздействия. В постгнездовия период видът е слабо чувствителен към безпокойство. Като се има предвид разположението на подходящите за черновратия гмурец хабитати спрямо предвидената за реализирането на ИП територия очакваната цялостна степен на въздействие върху гнездовата и мигриращата популация на вида и определените за него специфични цели на опазване в 33 съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- 4) **A391 Голям корморан (*Phalacrocorax carbo*)**. Гнездящ, постоянно пребиващ и зимуващ за България вид. Обитава морски крайбрежия и вътрешни водоеми. При миграции и зимуване се среща в разнообразни влажни зони. По време на миграционния период ята от големи корморани могат да се срещнат по всички водоеми в страната, а по време на зимуването се концентрира предимно по поречието на река Дунав и Черноморското крайбрежие, прелитайки над всички разположени по Черноморското крайбрежие населени места. В България гнезди колониално, основно по дървета, но също така и по метални конструкции на електропреносната мрежа. Образува и смесени колонии с лопатарка, сива, нощна и малка бяла чапла. Голяма част от гнездовите колонии са на дунавските острови. Снася 3 – 4 яйца, като има едно поколение годишно през периода април-май. Подходящите за него гнездово и хранително местообитание са близко разположени. Предпочитаните местообитания са 1130, 1150, 1160, 3130, 3150, 91D0, 91E0 и 91F0 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2009). След гмуркане каца по камъни и дървета в близост до водоема и се суши с разперени крила. Видът е включен в стандартния формуляр на защитената зона като гнездящ вид с численост 87 гнездящи двойки, но в границите на защитената зона видът не е установен като гнездящ. До настоящия момент няма литературни данни потвърждаващи гнезденето му в защитената зона. При теренните проучвания през 2021 г. във връзка с изготвяне на специфичните цели видът е наблюдаван в зоната през месец април и юни с обща численост 47 птици в яз. Шишманов вал и по

поречието на р. Огоста и р. Цибрица. Не е установена гнездова колония в защитената зона. Редовно се наблюдават единствено хранещи се птици на малки групи (от 3 до 12 птици), които и да прелитат между вътрешните водоеми и р. Дунав. През м. юли 2021 г. при цялостно проучване по р. Дунав са установени 147 големи корморани в р. Дунав в участъка срещу границата на 33. От нас също се наблюдават високо над предвидената за реализирането на ИП прелитащи по посока към р. Дунав неразмножаващи се индивиди, но като вид хранещ се с риба територията не е от значение за вида. За него в защитената зона не са разработени специфични цели. Най-близо до територията на ИП са разположени природни местообитания 3260 Равнинни или планински реки с растителност от *Ranunculon fluitantis* и *Callitricho-Batrachion* и 3270 Реки с кални брегове с *Chenopodion rubri* и *Bidention* р.р., участващи от р. Огоста, които са подходящи за зимуващите и мигриращите птици. Същите в 33 са разположени на по-голямо разстояние от обхвата на възможните въздействия. В постгнездовия период видът е слабо чувствителен към безпокойство. Като се има предвид разположението на подходящите за големия корморан хабитати спрямо предвидената за реализирането на ИП територия очакваната цялостна степен на въздействие върху мигриращите неразмножаващи се и зимуващи индивиди от вида съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- 5) **A028 Сива чапла (*Ardea cinerea*)**. Гнездящ, мигриращ и зимуващ за България вид. През зимата числеността ѝ значително се увеличава, а през лятото остават отделни скитащи неразмножаващи се индивиди. Гнезди колониално по дървета близо до вода, но е регистрирано и гнездене на отделни птици. Зимуващи индивиди често могат да бъдат наблюдавани в наводнени ниви и оризища близо до оживени пътища и автомагистрала (автомагистрала Тракия в участъка между Пловдив и Пазарджик). Прелитащи птици се наблюдават високо над всички разположени до големи водоеми открити площи и населени места. обитават блата и езера с обширни тръстикови масиви; равнинни и заливни гори; долни и средни течения на по-големи реки с изобилна растителност и богати на риба. По време на миграция и през зимата се среща и в язовири, микроязовири, рибарници, оризища, напоителни канали и др. Размножителният период е от началото на март до края на юли. По Дунавското крайбрежие колониите са разположени в гори от бяла топола, бяла върба, и по-рядко хибридна топола и летен дъб (Симеонов и др. 1990). Гнездата са големи, често на върха на дървото. Снася 4 – 5 яйца, като има едно поколение годишно. Предпочитаните местообитания са 1130, 1150, 1160, 3130, 3150, 91D0, 91E0 и 91F0 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2009). Видът е включен в стандартния формуляр на защитената зона като гнездящ вид с численост 27 гнездящи двойки и с численост на мигриращата популация 4 индивида. До настоящия момент няма литературни данни за гнездене на вида в защитената зона. При теренните наблюдения през 2021 г. във връзка с изготвяне на специфичните цели в границите на зоната е наблюдавана многократно през месеците април и юни. Наблюдаване е в яз Шишманов вал, в р. Цибрица, северно от гр. Вълчедръм и р. Огоста до с. Хайредин. Птиците не се размножават в зоната, а се хранят или почиват в язовира и разливите на реките. Не е установена гнездова колония в границите на зоната и в близост до нея. Счетено е, че защитената зона не е от значение за гнезденето на вида и не са разработени специфични цели за вида в зоната. По време на посещенията

видът не е наблюдаван в предвидената за реализирането на ИПП територия, но е наблюдаван в плитчините на р. Огоста – 1 индивид при хранене. Предпочитаните за вида местообитания в ЗЗ са разположени на разстояние по голямо от обхвата на възможните въздействия от реализирането на ИП. В постгнездовия период видът е слабо чувствителен към безпокойство. Като се има предвид разположението на подходящите за сивата чапла хабитати спрямо предвидената за реализирането на ИП територия, очакваната цялостна степен на въздействие върху мигриращите неразмножаващи се и зимуващи индивиди от вида съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- б) **A036 Ням лебед (*Cygnus olor*)**. Постоянен, гнездящ, преминаващ по време на миграция и зимуващ за България вид. През зимата големи ята от този вид долитат от север и се концентрират главно по Черноморското крайбрежие, р. Дунав и някои от по-големите вътрешни водоеми. Пролетната миграция е от февруари до средата на април. Есенната миграция е от септември до декември. Гнезди сред водната растителност (тръстика, папур, камъш) и в по-периферията на блата, езера, язовири, рибарници, изоставени баластриери и стари речни корита. По-рядък и в крайбрежната водна растителност на по-големи бавнотечащи реки. Гнезди главно в сладководни и по-рядко бракични водоеми. Понякога гнезди и в почти напълно обрасли с водна растителност водоеми, дори и с малки размери. По време на миграция и зимуване се среща и в бързотечащи реки, в плитководни участъци на р. Дунав, в лагуни, солени езера, както и в морето. Тогава може да се срещне във водоеми в цялата страна. Подходящи местообитания за гнездене са 3140, 3150 и 3270 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2005). Храни се главно с водна растителност – най-вече водорасли, включително и семена по дъното. В малки количества яде и водни безгръбначни – ракообразни, насекоми и мекотели. Понякога се храни и из посеви със зимна пшеница и други култури (Cramp & Simmons eds., 1977). Видът е включен в стандартния формуляр на защитената зона като зимуващ с численост 21 индивида. Зимуващите птици се концентрират по малкото водни тела в зоната, по р. Огоста, р. Цибрица и яз. Шишманов Вал. Според Шурулинков и др. (2005), при студени зими, когато стоящите водоеми замръзват, птиците се концентрират в реките. По данни от ebird.org, птици от вида в рамките на зоната се концентрират предимно по р. Огоста, източно от с. Хайдерин през периода септември – ноември 2 – 10 инд., януари – 5 инд. и април – 1 инд. (R. Popov, Io. Hristov, 2021). В постгнездовия период видът е слабо чувствителен към безпокойство, а в някои страни е обикновена паркова птица. Основни заплахи за вида са увреждане на местообитанието, незаконния отстрел, заболявания, като инфлуенца по птиците и др. В специфичните цели на ЗЗ „Златията“ за ням лебед е заложено поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 435 ха, изчислени на база % на клас земно покритие N06 – открити водни площи (435 ха) от СФД. В него се включват поречието на р. Огоста, р. Цибрица и яз. Шишманов Вал, които са извън обхвата на възможните въздействия от реализирането на ИП. Реализацията на ИП не противоречи на тази цел и очакваната цялостна степен на въздействие върху мигриращите неразмножаващи се и зимуващи индивиди от вида съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- 7) **A053 Зеленоглава патица (*Anas platyrhynchos*)**,
- 8) **A856 Лятно бърне (*Spatula (Anas) querquedula*)**,
- 9) **A125 Лиска (*Fulica atra*)**.

Три вида водолюбиви птици, включени в Приложение № 1 към чл. 5, ал. 2, т. 1 и ал. 5 от Закона за лова и опазването на дивеча. Обитават сладководни езера и блата, заливни гори, язовири и микроязовири, рибарници и рибовъдни стопанства, По време на миграции и зимуване се срещат и в крайбрежни бракични водоеми, язовири, оризища, канали за напояване и шелфовата зона на Черно море. Подходящите за тях гнездови местообитания са 91F0, 91E0, 92A0, 3140, 3150, 3260 и 3270 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2005). Наблюдават се и в големи градове (р. Марица- Пловдив, Перловска река – бул. Евлоги Георгиев, Южен парк София). Числеността на тези видове зависи от предвидените в Закона за лова и опазването на дивеча и Правилника за прилагането му мерки за запазване и обогатяване на видовото разнообразие, подобряване на местообитанията, опазване и възпроизводство на дивеча, гарантиране на биологичния минимум, достигане и поддържане на допустимите запаси, осигуряване на рационално и устойчиво ползване в ловностопанските райони, както и одобрения план за ползване с ловоустройствения проект на ловния район, попадащ на територията на защитената зона. Най-близо до територията на ИП са разположени природни местообитания 3260 Равнинни или планински реки с растителност от *Ranunculion fluitantis* и *Callitricho-Batrachion* и 3270 Реки с кални брегове с *Chenopodion rubri* и *Bidention* р.р., участващи от р. Огоста, които са подходящи за тези видове птици. Като се има предвид разположението на подходящите за тях хабитати спрямо предвидената за реализирането на ИП територия очакваната цялостна степен на въздействие върху тях съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- 10) **A086 Малък ястреб (*Accipiter nisus*)**. Резидентен и гнездящ за България вид, като обитаващите северните части на континента мигрират и зимуват на юг. Зимувачи птици могат да бъдат наблюдавани в населените места, включително и големи градове. Видът е с численост на националната популация 1500- 2000 гнездящи двойки (Янков 2007) и е защитен на територията на цялата страна (Приложение 2 и 3 на ЗБР). През размножителния период обитава основно широколистни, смесени и иглолистни гори, алувиални и много влажни гори и храсталаци, по-рядко – ивици дървета, храсти и мозайки от тях, овощни градини, дървесни и храстови плантации, а също в градски паркове и градини или други гористи части на градове, села. По време на миграции и през зимата се среща в хълмисти райони, открити полета, обработваеми площи, паркове, покрайнини на селища (Симеонов и др., 1990; Янков, отг. ред., 2007). Местните птици ловуват в покрайнините на гората, но прелетните и зимувачите могат да бъдат наблюдавани в различни местообитания, и близо до населени места. По време на миграции лети поединично или на малки ята. В защитената зона гнездовите му местообитания попадат в класове заемно покритие N23, N21 и N16, които са с обща площ 2175 ха. В специфичните цели е посочен само клас N16, но този хабитат реално предлага оптимални условия за гнездене, като в съответствие с екологичната характеристика направена по-горе (в т.ч. и в документа с цели) би следвало да се включат и другите два, които предлагат най-малкото

субоптимални условия. Съгласно специфичните и подробни цели на опазване на ЗЗ BG0002009 „Златията“ е определена площ на подходящите хранителни местообитания на вида най-малко 43062 ха. В стандартния формуляр на защитената зона е включен като гнездящ и мигриращ вид с численост на гнездящата популация 6 гнездящи двойки и на мигриращата до 70 индивида. По данни от eBird, видът е наблюдаван в зоната през 01.2010 г. – 1 инд., 03.2020 г. – 1 инд., 04.2020 г. – 1 инд., 09.2020 г. – 2 инд., 01.2021 г. – 1 инд. По данни от <https://observation.org> за 2020 и 2021 г., видът не е наблюдаван в зоната. В UTM квадрат GP23 в който попада ИП са наблюдавани зимуващи индивиди, като съгласно SmartBirds най-близките наблюдения са в участъка на р. Огоста между с. Бутан и нах. „Даневата воденица“ извън териториалния му обхват - всички през м. януари (2019, 2021, 2024), т.е. извън активния експлоатационен период на находището. Както беше посочено по-горе, като гнездови местообитания на вида се определят класовете земно покритие N23, N21 и N16 от EUNIS, които са с обща площ 2175 ха и не се очаква да бъдат засегнати пряко в зоната. В района на ИП съгласно наличните данни и теренното проучване гнездене не е установено. Видът е изключителен орнитофаг, като преследва и улавя жертвите си във въздуха, поради което като хранително местообитание може да се приеме цялата площ на защитената зона, включително и въздушното пространство над водните площи в защитената зона. Съгласно специфичните цели на ЗЗ „Златията“ за малкия ястреб е заложено поддържане на подходящите хранителни местообитания от най-малко 43062 ха, изчислени на база % на общата сухоземна площ на местообитанията след изваждане на откритите водни площи. Реализацията на ИП не противоречи на тази цел, тъй като малкият ястреб е вид преследващ и улавящ жертвите си във въздуха, над цялата площ на защитената зона и след изключване от концесионната площ на 4,7 ха, които попадат в клас N012 (несъществените 0,012% от него), ще се запазят 43,545.37155 ха местообитания в незаетата от водни пространства част от защитената зона. Освен това пряко засяганата от откривни и добивни дейности площ е още по-малка – 2,1 ха (несъществените 0,005% от N012). Предвид тези обстоятелства, очакваната цялостна степен на въздействие върху параметрите на гнездящата и мигриращата популация на малкия ястреб и определените за него специфични цели на опазване в ЗЗ съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- 11) **A087 Обикновен мишелов (*Buteo buteo*).** Гнездещо-прелетен, преминаващ и зимуващ за България вид. Числеността на популацията му в България е 2500 – 4000 двойки. Гнезди на дървета, като размерите на гнездото могат да достигнат до 1 м в диаметър и 0,8 м височина, така, че при наличие на гнездо в района то лесно може да бъде открито. Обикновено дебне жертвите си от клони, стълбове на електропреносната мрежа, колове на огради или реейки се във въздуха. Обитава крайнини на широколистни, смесени и иглолистни гори с поляни, групи дървета сред открити пространства. Среща до 1500 м - 1977 м надморска височина (Симеонов и др., 1990; Янков, отг. ред., 2007). Гнездовата територия на една двойка е между 39 и 221 ха (средно – 119 ха). По-голяма част (81%) от гнездата са разположени на скали, а останалите върху стари дървета (кестен, бял бор, дъб) (Sergio, 2002). Подходящи

местообитания за гнездене са окрайнини на гори (природни местообитания 9110-91СА), а за търсене на храна са открити пространства - ливади, пасища, обработваеми земи и вероятно повечето типове „Естествени и полуестествени тревни формации“ (природни местообитания 6110-6520) според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009). В хранителния му спектър влизат 257 животински вида 37% дребни бозайници, основно полевки (*Microtus arvalis*), 59% птици, 1% влечуги и земноводни и 2% риба (Hastädt, V. & Sömmer, P). През зимата е чест край пътищата, където се струпват дребни пойни птици, като в състава на храната му са и загинали от автомобилите животни. Зимувачи птици, често могат да бъдат видяни по огради в крайните дворове на населени места, стълбове и дървета в покрайнини на големи градове. Съгласно специфичните цели на ЗЗ „Златията“ за обикновения мишелов е заложено поддържане на подходящите гнездови местообитания, определени на база на % горските местообитания в зоната - N16 - Широколистни листопадни гори в размер на 435 ха и хранителни местообитания, определени на база на % на откритите местообитания в зоната: N09-сухи ливади, степи, N12 - Обширни зърнени култури, N15-други обработваеми земи, N21 - Негорски площи, заети с растителни видове (включително градини, лозя, трайни насаждения) в размер на 41323 ха. Заплахи за вида, които водят до намаляване на числеността му са: Използването на отрови срещу гризачи и други химикали в селското стопанство, унищожаване на гнездата при горскостопански дейности, безпокойство през размножителния период, браконьерски отстрел, смъртност от токови удари при кацане върху небезопасни стълбове от електроразпределителната мрежа. В стандартния формуляр на защитената зона е включен като гнездящ и мигриращ вид с численост на гнездящата популация 8 гнездящи двойки и на мигриращата 46 – 286 прелитащи по време на миграция индивида. По време на теренните проучвания наблюдаван по време на теренните проучвания се наблюдават неразмножаващи се индивиди, включително и близо до ИП, но няма преки наблюдения, свидетелстващи за брачно поведение или гнездене. Съгласно Атласа на гнездящите птици в България видът присъства като гнездящ в квадрата с ИП (UTM GP23 10x10 км), в землището на с. Софрониево. Постоянен и зимуващ в района вид, регистриран съгласно SmartBirds основно между с. Крива бара и с.Бутан, също между с. Бутан и с. Софрониево, ловуващ спорадично и над територията на ИП, което е установено и при посещението на място. В обхвата на обследваната площ и в непосредствена близост не е отчетено гнездене, както по наличните данни, така и при посещението на място. 4,7 ха от концесионната площ, които попадат в клас N012 „Екстензивни зърнени култури“ (вкл. ротационни култури с периодично оставяне на угар), само при определени условия могат да бъдат ползвани като трофични местообитания за вида. В тези площи периодично след прибиране на последната реколта и пълното премахване на растителността след разораване от потенциалните жертви се срещат само индивиди от четвъртото до шестото поколение на обикновената полевка, обикновения скорец, който е сред птиците, които успява да улови обикновения мишелов и навлизащите в периферията на територията гущери. Често след провеждане на дератизация потенциалните жертви на обикновения мишелов изчезват или след улавяне на натровени индивиди ловуващите мишелови също загиват. По тези парични тези площи са от значение за

обикновения мишелов само при определени условия, обикновено след прибиране на реколтата, в зависимост от прилагания сеитбооборот при засяване със зърнени култури и само в някои месеци при каламитети на обикновената полевка и полската мишка. В северната част на находището навлизат площи с горскостопански характер от няколко подотдела на ДГС-Оряхово, като от тях само 0,4 ха се припокриват и с територията на ЗЗ, но при посещение на място стари или нови гнезда не бяха установени и те остават изцяло извън блоковете със запаси от полезно изкопаемо подлежащи на изземване (вж. Приложение 2.3). Освен това пряко засяганата от откривни и добивни дейности площ е още по-малка – 2,1 ха (несъществените 0,005% от N012), като след изземването на полезното изкопаемо площта ще бъде рекултивирана и площта като трофично местообитанието възстановена. Предвид тези обстоятелства, очакваната цялостна степен на въздействие върху параметрите на гнездящата и мигриращата популация на обикновения мишелов и определените за него специфични цели на опазване в ЗЗ съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- 12) **A096 Черношипна ветрушка (Керкенец) (*Falco tinnunculus*).** Широко разпространен в България вид, обявен за защитен, с нарастваща численост през последните години (Янков 2007). Само в най-северните райони на Европа е прелетна, а в останалите части може да бъде видяна целогодишно. Числеността ѝ у нас е между 4000 и 7500 двойки (Янков 2007). Предпочита открити местности и избягва гъсти и затворени гори. Обитава открити пространства с единични или групи високи дървета, скални проломи и ждрела, лъсови брегове, крайнини на гори. Среща се в обработваеми земи с разположени по периферията синори и храсталаци и групи дървета и линии на далекопроводи, на които гнезди. Често може да се види да лети над поляни, ниви и ливади. Понякога се среща и гнезди в градска среда, включително и индустриални зони, без да показва чувствителност по отношение на антропогенизирането на терените в които ловува (Янков 2007). От автора на тази част на доклада е наблюдавана в 2 населени места по Черноморското крайбрежие Балчик и над пристанище Запад в Бургас, а също така на стълб на паркинга голям супермаркет в гр. София. Регистрирано е гнездене на стълб в с. Брястовец, община Бургас (Делов, 2012). В хранителния ѝ спектър влизат дребни пойни, гризачи и насекоми, които летят на малка височина или улавя на земята. Според Sxanning (2006) 1 двойка обитава територия около 2 до 10 км² (200-1000 ха), като среден размер на територията е 5 км² (500 ха). В други големи европейски градове е между 23 и 55 двойки /100 км² (Malher et al. 2010). Отрицателните въздействия, които водят до намаляване на числеността ѝ са използването на инсектициди и хербициди, промените в селскостопанските практики, премахването на единични и групи дървета в обработваемите земи и унищожаването на синурите, които осигуряват подходящи места за ловуване. В стандартния формуляр на защитената зона е включена като гнездящ и преминаващ вид с численост 5-10 гнездящи двойки и до 97 прелитащи по време на миграция индивида. В стандартния формуляр на защитената зона е включен като постоянен и мигриращ вид с численост на гнездящата популация 1-15 гнездящи двойки и на мигриращата 15 - 44 индивида. По време на теренните изследвания в зоната през 2021 г. във връзка с изготвяне на специфичните цели видът е наблюдаван неколккратно, с едно наблюдение на 28 април на една двойка

ветрушки по време на копулация в подходящо за гнездене местообитание. При второто посещение на същото място на 3 юни е наблюдаван женският индивид. По време на проучвания на есенната миграция по поречието на река Дунав и Дунавската равнина в периода 2008 – 2009 г., в зоната, в района на село Златия, са установени да прелитат 15 индивида (Матеева, Янков 2013). Съгласно Атласа на гнездящите птици в България видът присъства като гнездящ в квадрата с ИП (UTM GP23 10x10 км), в землището на с. Софрониево. По време на предхождащите изготвянето на ДОСВ теренни проучвания видът не бе наблюдаван в района на ИП. Съгласно специфичните цели на ЗЗ „Златията“ за черношипата ветрушка е заложено поддържане на подходящи гнездови местообитания, включващи класове земно покритие N16 – „Широколистни листопадни гори“, N21 – „Негорски площи, заети с растителни видове (включително градини, лозя, трайни насаждения)“, N23 – „Други земи (включително градове, села, пътища, места за отпадъци, мини, индустриални обекти)“ с обща площ е 2175 ха. Като подходящи хранителни местообитания са включени класове земно покритие N09- „Сухи ливади, степи“, N12 – „Обширни зърнени култури“, N15- „Други обработваеми земи“, N21 – „Негорски площи, заети с растителни видове (включително градини, лозя, трайни насаждения)“ с обща площ 41 323 ха. 4,7 ха, от концесионната площ, които попадат в клас N012 – „Екстензивни зърнени култури (вкл. ротационни култури с периодично оставяне на угар)“, само при определени условия могат да бъдат ползвани като трофични местообитания за вида. В тези площи периодично след прибиране на последната реколта и пълното премахване на растителността след разораване от потенциалните жертви се срещат само индивиди от четвъртото до шестото поколение на обикновената полевка, навлизащите в периферията на територията гущери, земноводни, едри скакалци и кацнали на земята, чучулиги, врабчета и други дребни пойни. Често след провеждане на дератизация потенциалните жертви на черношипата ветрушка изчезват или след улавяне на натровени индивиди ловуващите птици също загиват. По тези парични тези площи са от значение за черношипата ветрушка само при определени условия, обикновено след прибиране на реколтата, в зависимост от прилагания сеитбооборот при засяване със зърнени култури и само в някои месеци при каламитети на скакалци, обикновената полевка и полската мишка. В северната част на находището навлизат площи с горскостопански характер от няколко подотдела на ДГС-Оряхово, като от тях само 0,4 ха се припокриват и с територията на ЗЗ, но при посещение на място стари или нови гнезда не бяха установени и те остават изцяло извън блоковете със запаси от полезно изкопаемо подлежащи на изземване (вж. Приложение 2.3). Освен това пряко засяганата от откривни и добивни дейности площ е още по-малка – 2,1 ха (несъществени 0,005% от N012), като след изземването на полезното изкопаемо площта ще бъде рекултивирана и възстановена като трофично местообитание. Предвид тези обстоятелства, очакваната цялостна степен на въздействие върху параметрите на гнездящата и мигриращата популация на черношипата ветрушка и определените за нея специфични цели на опазване в ЗЗ съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

13) **A099 Сокол орко (*Falco subbuteo*)**. Прелетногнездящ за България вид с численост на националната популация 600-1200 двойки. Приоритетен за опазване и защитен на територията на страната вид (Приложение 2 и Зна ЗБР). Обитава редки, просветлени широколистни листопадни гори, смесени и иглолистни гори с поляни и с ниска растителност. Малки оазисни гори и крайречни дървета, алувиални и много влажни гори и храсталаци, също в ивици дървета, храсти и мозайки от тях, често покрай реки течащи води, в близост до пасища, ливади, обработваеми площи и други открити пространства. Обитава райони с надморска височина 0–2000 м н.в. (Червена книга на Р България 2015; Янков, ред., 2007). Ловува предимно птици и насекоми в широк кръг от местообитания, обикновено под 400 м до 1100 м, понякога над 1700-1900 м. Основните местообитания включват интензивно или екстензивно управлявани земеделски земи, блата, реки, езера, тръстикови масиви, крайбрежни лагуни, блатни долини (Sergio et al., 2001). Не се среща в градски или заселени от човека зони. Подобно на другите соколи гнезди в изоставени гнезда от вранови птици най-често на чавки. Храната си лови предимно във въздуха. Хранителният спектър се състои от насекоми и дребни птици, по-рядко прилепи, малки наземни бозайници и влечуги (Симеонов и др., 1990; Червена книга на Р България, 2015). В стандартния формуляр на ЗЗ BG00002009 „Златията“, е включен като гнездящ и мигриращ вид с численост на гнездящата популация 6 – 14 гнездящи двойки и на мигриращата 7 – 53 индивида. В ОВМ „Златията“ което припокрива защитената зона соколът орко не е посочен като гнездящ (Костадинова и Граматиков, отг. ред., 2007). Видът е регистриран като гнездящ в непосредствена близост до зоната – с. Долни Цибър и Козлодуй (Cheshmedzhiev et al. in Shurulinkov et al., 2019). Няма данни за гнездене от теренните наблюдения в зоната през 2021 г. Видът е установяван в зоната (с. Златия) по време на есенна миграция през август – октомври 2009 с численост от 7 инд. (Матева и Янков, 2013, Cheshmedzhiev et al. in Shurulinkov et al., 2019). Един индивид е наблюдаван по време на теренните проучвания в зоната през април 2021 г. В eBird.org един индивид е наблюдаван на 22 май 2021 г. на 11 км югозападно от зоната (Marina Georgieva). Липсват други публикувани данни за концентрацията на вида в зоната. По време на предхождащите изготвянето на ДОСВ теренни проучвания видът не бе наблюдаван в района на ИП. Съгласно специфичните цели на ЗЗ „Златията“ за сокола орко е заложено поддържане на подходящи гнездови местообитания, включващи класове земно покритие N16 – „Широколистни листопадни гори“ и N21 – „Негорски площи, заети с растителни видове (включително градини, лозя, трайни насаждения)“ с обща площ 870 ха. Като подходящи хранителни местообитания са включени класове земно покритие N09- „Сухи ливади, степи“, N12 – „Обширни зърнени култури“, N15- „Други обработваеми земи“, N21 – „Негорски площи, заети с растителни видове (включително градини, лозя, трайни насаждения)“ с обща площ 41 323 ха. Реализацията на ИП не противоречи на тази цел, тъй като соколът орко е вид преследващ и улавящ жертвите си във въздуха, над цялата площ на защитената зона и след изключване от концесионната площ на 4,7 ха, които попадат в клас N012 (несъществените 0,012% от него), ще се запазят 41,338.3 ха местообитания, като видът ще продължи да преследва жертвите си във въздуха и над концесионната площ.

Освен това пряко засяганата от откривни и добивни дейности площ е още по-малка – 2,1 ха (несъщественият 0,005% от N012). Предвид тези обстоятелства, очакваната цялостна степен на въздействие върху параметрите на гнездящата и мигриращата популация на малкия ястреб и определените за него специфични цели на опазване в 33 съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- 14) **A899 Голям ястреб (*Accipiter gentilis*).** Гнездящо-прелетен, преминаващ и зимуващ вид. През есенно-зимния период се среща до горната граница на гората. След 1985 г. е „твърде рядък“ с численост не по-голяма от 100 двойки (Симеонов и др., 1990). Размножителният период започва през март – началото на април. Строи големи гнезда, но използва и стари гнезда на други хищни или на вранови птици. Обикновено всяка двойка има по 2–3 гнезда в гнездовата си територия, които птиците използват през различни години (Стоянов и Боев в Червена книга на България, 2015). Обитава високостъблените гори в планините и равнините, крайречни гори; стари паркове в градската и крайградската зона. В много райони на България гнезди в иглолистни култури, които сега са едно от типичните размножителни местообитания на вида. Нерядко гнездата се намират близо до селища (Стоянов и Боев в Червена книга на България, 2015). Според Симеонов и др. (1990) видът обитава разредени широколистни, смесени и иглолистни гори, изпъстрени с обширни поляни в съседство с обработваеми площи и пустеещи земи и други открити пространства предимно в предпланини и планини. През есента и зимата се среща в културния ландшафт в равнини, обширни паркове, групи дървета и покрайнини на селища. За запазване на вида е необходимо поддържането на високостъблените гори. Видът е адаптивен и може да използва за търсене на храна разнообразни местообитания като улавя и голямо разнообразие от плячка (Penteriani and Faivre, 1997). Подходящи местообитания за гнездене на вида са вероятно природни местообитания 9110, 9130, 9150, 9180, 91E0, 91F0, 91S0, 91W0, 95A0 и др., за търсене на храна – открити и пустеещи земи и повечето типове „Естествени и полуестествени тревни формации“ (природни местообитания 6110-6520) според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2009), а също градски и крайградски зони, покрайнини на села. В България в хранителни остатъци са установени 42 компонента, като бозайниците са представени от 8 вида – див заек, катерица, лалугер. Птиците са основна храна, като ловни обекти са 5 вида – гълъб, яребица, фазан, пъдпъдък, зимно бърне. Идентифицирани са също и домашни кокошки (Симеонов и др., 1990). В стандартния формуляр на 33 BG0002009 „Златията“, е включен като мигриращ вид с численост 3 – 22 индивида. Липсват публикувани данни за концентрацията на вида в зоната, поради което се налага поставянето на междинна цел до 2025 г. да се проведе мониторинг, който да изясни тази численост. В ОВМ „Златията“ видът не е посочен като регистриран (Петков, в Костадинова и Граматиков, 2007). От информацията, предоставена в базата данни на Observation.org, в зоната са наблюдавани 2 двойки големи ястреби в брачно поведение на 27 март 2020 г. (Y. Kutsarov). Видът не е наблюдаван по време на теренните изследвания през 2021 г. и по време на предхождащите изготвянето на ДОСВ теренни проучвания. Като подходящи местообитания за търсене на храна в зоната са определени класове земно покритие: N09- „Сухи ливади, степи“, N12 – „Обширни зърнени култури“, N15 – „Други обработваеми земи“, N16 – „Широколистни листопадни гори“, N21 – „Негорски площи, заети с растителни

видове (включително градини, лозя, трайни насаждения)“ с обща площ 41 700 ха. Съгласно специфичните цели на ЗЗ „Златията“ за големия ястреб е заложено „Запазване и поддържане на оптималните за вида открити местообитания в защитената зона за търсене на храна по време на миграция и зимуване, в размер на най-малко 2 000 ха“. При теренните ни изследвания установихме в съседство с концесионната площ в покрайнините на разположените между дигата на р. Огоста и северната граница на западната част на концесионния контур насаждения от акация (*Robinia pseudoacacia*), два вида от птиците с които се храни полската яребица (*Perdix perdix*) и колхидския фазан (*Phasianus colchicus*), а други две домашния гълъб и кокошката в с. Софрониево и покрайнините му. Пъдпъдъкът, който е прелетен вид, само при отглеждане на зърнени култури до ожънването ползва територията на ИП, а бозайниците, които са част от храната на големия ястреб се срещат само епизодично, поради което концесионната площ не може да бъде причислена към оптималните местообитания за вида и реализацията на ИП не противоречи на тази заложената цел. Очакваната цялостна степен на въздействие върху параметрите на мигриращата популация на големия ястреб и определените за него специфични цели на опазване в ЗЗ съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- 15) **A509 Степен орел (*Aquila nipalensis*).** Мигриращ, скитащ и рядко зимуващ за България вид. Есенният прелет е от септември до ноември. Единични птици са регистрирани и през зимата (Симеонов и др. 1990). хълмисти райони с бедна растителност (Симеонов и др. 1990). От установените 126 в Алтайския край 81,7 %, са разположени на скалисти разкрития, 8,7% върху купчини от камъни, 2,4% – върху отделно лежащи големи каменни блокове и само 4% от гнездата са разположени директно на земята, но те обикновено се намират близо до скали или храсти. Понякога гнездата са разположени върху ниски (до 1,5 м) храсти (3 гнезда) (Vazhov et al, 2013), но авторите не изключват възможността за гнездене и върху низки дървета, но в отличие от скалния орел никога не гнезди в скални ниши.). В България гнездо с две яйца е намерено върху купа стара слама в Добруджа, между селата Рогозина и Предел, през 1941 г. (Симеонов и др. 1990). Някои от предпочитаните местообитания са 40A0, 6110, 6240, 62C0 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2009). Според (Симеонов и др. 1990) видът е предимно миофаг и ентомофаг храни се с дребни бозайници – мишки, полевки, белозъбки по-рядко се храни със змии, гущери и едри насекоми, но от други автори (Vazhov et al, 2013), в гнездата му са намерени остатъци от обикновена полевка (*Microtus arvalis*), птици: чавка (*Corvus frugilegus*), сврака (*Pica pica*), керкенец (*Falco tinnunculus*), черна каня (*Milvus migrans*), домашна кокошка (*Gallus domesticus*) и бухал (*Bubo bubo*). Освен това са намерени пера и кости от още 12 птици, в това число 8 вранови (*Corvidae*), видовата принадлежност на които не е установена, което го определя и като орнитофаг. Като заплаха за вида същите автори посочват разораването на степните местообитания и превръщането им в обработваеми земи. Видът е включен в стандартния формуляр на защитената зона като мигриращ вид с численост 1 индивид. Според Доклада за есенната миграция на птиците от 2011 г. от землището на с. Разград, западната част СЗЗ „Златията“, е наблюдаван 1 индивид, от където идва и информация за числеността на популацията в СФ. В специфичните цели на ЗЗ

„Златията“ за степния орел е заложено поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 1740 ха, изчислени на база % на местообитание N09 – „Сухи тревни съобщества, степи“. Реализацията на ИП не противоречи на тази заложената цел. Концесионната площ е разположена на територия не покриваща критериите за причисляването ѝ към клас земно покритие N09 – сухи тревни съобщества, степи. Очакваната цялостна степен на въздействие върху параметрите на мигриращата популация на степния орел и определените за него специфични цели на опазване в 33 съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

16) **A118 Воден дърдавец (*Rallus aquaticus*).** Гнездящ, преминаващ и зимуващ за България вид. Пролетната миграция е март-април, а есенната от август до октомври. Вероятно е прелетен вид само за Северна България, а постоянен за Южна България. През зимата числеността му нараства за сметка на зимуващи птици от други части на ареала, но преки доказателства липсват (Симеонов и др., 1990). Обитава целогодишно разнообразни стоящи и течащи водоеми с гъста растителност и надморска височина до около 1200 м. (Мичев и др., 2012), големи и малки блата, старици и устия на реки, рибарници, канали, покрайнини на езера, язовири, утайници и баластриери с богати обраствания с гъста, висока растителност и изобилна растителност, която може да включва обикновена тръстика (*Phragmites australis*), папур (*Typha latifolia*), ирис (*Iris germanica*), ежова главица (*Sparganium erectum*) или острици (*Carex hirta*) (Симеонов и др., 1990, Taylor B. and van Perlo B. 2000). или заливни гори. Храни се с пиявици, червеи, коремоноги, малки ракообразни, паяци и широка гама от сухоземни и водни насекоми и техните ларви. Малки гръбначни животни като земноводни, риби, птици и бозайници могат да бъдат убити или изядени като мърша. Растителната храна, която се консумира повече през есента и зимата, включва пъпки, цветя, издънки и семена на водни растения (Taylor B. and van Perlo B. 2000). Съгласно специфичните цели на 33 „Златията“ сериозна заплаха в зоната е разораването на пасища и мери около яз. Шишманов вал и превръщането им в обработваеми земи и беше опожаряването на влажни зони. Видът е включен в стандартния формуляр на защитената зона като постоянен гнездящ вид с численост 25 гнездящи двойки. По време на теренните проучвания в защитената зона през гнездовия период на 2021 г. във връзка с изготвяне на специфичните цели видът не е установен. По време на предхождащите изготвянето на ДОСВ теренни проучвания в протичащия край ИП участък на р. Огоста също не бе установен. В специфичните цели на 33 „Златията“ за водния дърдавец (крещалец) е заложено поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 435 ха, изчислени на база % на клас земно покритие N06 – „Вътрешни водни тела“ (застояла вода, течаща вода), което е извън обхвата на възможните въздействия от реализирането на ИП. Реализацията на ИП не противоречи на тази цел и очакваната цялостна степен на въздействие върху вида съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

17) **A136 Речен дъждосвирец (*Charadrius dubius*).** Гнездещо-прелетен, преминаващ и нередовно зимуващ за България вид. Гнезди по чакълести и пясъчни брегове, острови и коси в коритата на реки течащи води, по пясъчни крайбрежни (морски) плажове и пясъчни дюни, както и по чакълести морски брегове, понякога по бреговете на

микроразовири, блата или други стоящи пресни води, по-рядко до стоящи бракични води и в лагуни. Заема и аналогични биотопи в пределите на градове, села и индустриални зони, а нерядко се размножава и в кариери за чакъл в близост до реки или други водоеми. (Янков, отг. ред., 2007). Местообитанията на вида се характеризират с бавно течение или застои на водата, най-характерно при видовете и разливите на реки, с ширина по-голяма от 25 м. Наносите, натрупани от такива бавни течения предоставят условия за развитие на хранителната му база. Бавното течение и застои на водите са важни и от гледна точка на сигурността на гнездата – видът гнезди на самия бряг. Храни се с твърдокрили насекоми и ларвите им, ракообразни, охлюви, ларви на ручейници, червеи, дребни миди, семена и други дребни водни животни. Търси храната си по крайбрежията и в плитките разливи. Видът е включен в стандартния формуляр на защитената зона като гнездящ с численост 1-9 двойки. По данни от <https://observation.org> за 2020 и 2021 г., видът не е наблюдаван в зоната. Не са посочени в докладването по чл. 12 за вида в зоната за размножаващата се популация. Липсват публикувани данни за концентрацията на вида по време на миграция и размножаване в зоната. По време на предхождащите изготвянето на ДОСВ теренни проучвания в протичащия край ИП участък на р. Огоста също не бе установен. В специфичните цели на 33 „Златията“ за речния дъждосвирец е заложено поддържане на площта на подходящите гнездови и хранителни местообитания на вида в размер най-малко 435 ха. Същите са разположени извън обхвата на възможните въздействия от реализирането на ИП. Реализацията на ИП не противоречи на тази цел и очакваната цялостна степен на въздействие върху вида съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- 18) **A142 Обикновена калугерица (*Vanellus vanellus*)**. Гнездящ, мигриращ и зимуващ за България вид от семейство Дъждосвирцови. Гнезди на земята в пасища, влажни ливади и земеделски земи близо до водоеми, но и в други биотопи, включително и населени места (Нанкинов, 2012). Гнезди в тревни съобщества по влажни терени, по-рядко мезофилни тревни съобщества, често в близост до стоящи пресни води, стоящи бракични води или течащи води, както и около блата, растителност по периферията на водоеми, крайречни и приизворни мочурища. Много често и в селскостопански площи и изкуствени ландшафти, предпочита периферии на сезонно заливани терени, както и обработваеми площи с редки посеви и други (едногодишни) тревни култури, особено оризища или временно заливани житни ниви (Янков отг. ред., 2007). Растителността в гнездовите местообитания през пролетта трябва да е ниска (под 15 см). През зимата се концентрира около Бургаските езера. Мигриращи птици се срещат през цялата година. Подходящите за нея местообитания включват природни местообитания: 1110, 1140, 2110, 2120, 3260 и 3270 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2009). Храни се с възрастни и ларви на насекоми (напр. бръмбари, мравки, щурци, скакалци, водни кончета, цикади и др.), паяци, охлюви, дъждовни червеи, жаби, дребни риби и семена или други части на растения (BirdLife International, 2021). В стандартния формуляр на защитената зона е включена като гнездящ вид с численост 1 -9 гнездящи двойки. Според Костадинова, Граматиков (2007), видът не присъства в зоната по време на гнездене. По данни на Матеева и др. (2013), видът не е установен да гнезди в периода 2010 – 2012 г. По време на теренното проучване през април месец 2021 г. във връзка с изготвяне на специфичните цели са

установени 5 инд. и през юни месец 3 инд. от вида в зоната, концентрирани около яз. Шишманов вал и влажните дерета в зоната. По данни от eBird, видът е наблюдаван в зоната през 04. 2007 г.- 6 инд., през 05. 2020 г.- 7 инд., през 04. 2021 г. – 9 инд., през 05. 2021 г. – 4 инд., през 06. 2021 г. – 2 инд. По данни от <https://observation.org> за 2020 и 2021 г., видът не е наблюдаван в зоната. Липсват публикувани данни за концентрацията на вида по време на миграция и размножаване в зоната. По време на предхождащите изготвянето на ДОСВ теренни проучвания на територията на ИП и в протичащия край него участък на р. Огоста също не бе установен. В специфичните цели на 33 „Златията“ за обикновената калугерица е заложено поддържане на площта на подходящите гнездови и хранителни местообитания на вида в размер най-малко 300 ха. Същите са разположени извън обхвата на възможните въздействия от реализирането на ИП. Реализацията на ИП не противоречи на тази цел и очакваната цялостна степен на въздействие върху вида съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- 19) **A123 Зеленоножка (*Gallinula chloropus*)**. Гнездящ, преминаващ и зимуващ за България вид. Пролетната миграция е от февруари до май, а есенната от септември до ноември. Обитава разнообразни влажни зони както в равнините, така и в планините до към 1000 м. надморска височина (Симеонов и др., 1990). Гнезди в растителност по периферията на водоеми във влажни зони с различен характер и размери. Гнездото е разположено сред папур или тръстика. Изградено е от сухи стъбла на тръстика и листа от папур. Среща се и във водоеми в големи населени места (Южния парк София). Гнезди два пъти годишно в обрасли с водна растителност различни водоеми. Храни се със семена, издънки, коренчета, насекоми и охлюви, които събира от повърхността на водата и по брега. В стомасите на 14 изследвани птици през декември и януари са намерени *Coleoptera* – ларви, *Dytiscidae* – ларви, *Hydrophilidae*, *Cerambycidae*, *Chrysomelidae*, *Zebrina detrita*, *Cyperus* sp., *Bitomus* sp., *Ceratophilum* sp., *Sarganium* sp. и др. (Симеонов и др., 1990). Подходящи за нея вероятно са природни местообитания с кодове 3130, 3140, 3150, 3160, 3260 и 3270 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2009). Не са посочени заплахи и влияния за вида в зоната. Включена е в стандартния формуляр на защитената зона като постоянен гнездящ вид с численост 38 гнездящи двойки. Според Костадинова, Граматиков (2007), видът не присъства в зоната по време на размножителния сезон. По време на теренното проучване във връзка с изготвяне на специфичните цели на 33 през април месец 2021 г. са установени 5 инд. и през юни месец 2021 г. са установени 5 инд. от вида в зоната. По данни от eBird, видът е наблюдаван в зоната през 10.2020 г. - 12 инд. По данни от <https://observation.org> за 2020 и 2021 г., видът не е наблюдаван в зоната. По време на предхождащите изготвянето на ДОСВ теренни проучвания в протичащия край ИП участък на р. Огоста също не бе установен. В специфичните цели на 33 „Златията“ за зеленоножката е заложено поддържане на популацията чрез запазване/увеличаване на целевата стойност по параметър „Площ блатно местообитание с потопена растителност“. Най-близките подходящи местообитания са разположени извън обхвата на възможните въздействия от реализирането на ИП (в 33 водоемите при с. Крива бара) и реализирането му не противоречи на тази цел и

очакваната цялостна степен на въздействие върху вида съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- 20) **A230 Обикновен пчелояд (*Merops apiaster*)**. Прелетногнездящ за България вид, приоритетен за опазване и застрашен от изчезване. Числеността на гнездящата му популация в България е 25 000 – 50 000 гнездящи двойки (Янков 2007). По време на миграция почива върху електропроводи, близо до населени места, както и в по-малки селища. Прелитащи по време на сезонните миграции пчелояди се наблюдават във всички селища по- Черноморието, а най-голямата колония у нас е в гр. Тутракан. Устройва гнездото си в направени от него дълбоки дупки, като избира места, пресечени от реки и долове със стръмни брегове и рядка растителност. Разкриването на пясъчни кариери, земни изкопи, строителство на пътища и канали е с благоприятни въздействия за вида (Петров, Златанов 1955). С въвеждане в експлоатация на участъка от автомагистрала Тракия Нова Загора- Карнобат вече гнезди и в отвесните стени на този участък. Пчелоядът е ентомофаг, който се храни основно с пчели и оси, а малките изхранва основно с водни кончета (Нанкинов и др., 1997). Тъй като се храни и с пчели в миналото, предвид закона за пчеларството от 1983г., е бил подложен на унищожаване, чрез разрушаване на гнездата му, задушаване в гнездата с напоени със сероводородни продукти парцали, отстрелван близо до пчелините или е ловен с рибарски въдици и стръв от живи търтеи. Подходящи местообитания за гнездене на вида са – 2340, 6210, 6250, 6260 (Кавръкова, и др., 2009). В стандартния формуляр на 33 BG0002009 „Златията“ е включен като гнездящ и мигриращ вид с численост на гнездящата популация 300 – 1300 двойки и на мигриращата 332 – 1920 индивида. В ОВМ „Златията“ видът е посочен с гнездова численост 325-2280 дв. (Костадинова и Граматиков, отг. ред., 2007). Няма други публикувани данни за числеността на вида в зоната. При теренните наблюдения през 2021 г. във връзка с изготвяне на специфичните цели видът е отчетен в „Златията“ на 11 места през гнездовия период на 2021 г. с численост 143 инд. Пчелоядите пристигат в зоната в края на април, а пристъпват към гнездене след средата на май. В зоната вида гнезди в земни льосови стени, главно по крайбрежието на р. Дунав, около с. Златия, западните склонове на защитената зона и по долината на р. Огоста. В тези основни гнездовища на вида през месеците април – юни са отчетени 280 гнездови дупки. Числеността на вида през годините вероятно силно варира, като в някои години може значително да намалее, до около 300 двойки. Липсват публикувани данни за концентрацията на вида в зоната. При посещението на място видът не е отчетен. Територията на ИП е абсолютно равнина и липсват условия за изкопаване на дупки и гнездене. Подобни условия няма и по най-близкия бряг на р. Огоста, който е равнинен и гъсто обрасъл с храстова и дървесна растителност. Територията като хранително местообитание е с ограничени възможности за ограничен период по време на цъфтежа на слънчогледа и рапицата, в случай на отглеждане на такива култури (в момента се предпочитат житни). В специфичните цели на 33 „Златията“ за пчелояда е заложено поддържане в добро състояние на местообитанията, включващи класове земно покритие N09, N12, N21 и N2. Реализирането на ИП не противоречи на тази цел, като реализирането му дава възможност за създаване на земни откоси и разширение на гнездовите му

местообитания. Очакваната цялостна степен на въздействие върху вида съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

- 21) **A249 Брегова лястовица (*Riparia riparia*)**. Гнездящ и мигриращ за България вид. Среща се навсякъде покрай реки и блата където има високи брегове. Обитава отвесни земни брегове, разположени в близост до водоеми, където има богата хранителна база. Гнезди на колонии. Предпочита лъсови и пясъчливи брегове в средните и долни течения на реките (Нанкинов 2009). Предпочита стръмни пясъчни склонове, които явно са по-достъпни в антропогенни местообитания поради човешката дейност – изкопни работи в кариери (Keerberg and Marja, 2017). Подходящи местообитания за гнездене на вида са – 3270 (Кавръкова, В. и др. 2009). Гнездовата популация в страната е оценена на 20000-50000 дв. (Янков 2007). Най- големите наблюдавани от автора на тази част на ДОСВ гнездящи колонии са в кариера Дренака на територията на община Девня и в лъсова стена на 3 м от жилищна сграда заедно с колония от пчелояди във вилната зона на гр. Русе. В стандартния формуляр на 33 BG0002009 „Златията“ е включен като гнездящ и мигриращ вид с численост на гнездящата популация 12 – 470 двойки и на мигриращата 79 – 1200 индивида. Видът е отчетен в зоната при теренните проучвания във връзка с изготвяне на специфичните цели на 28 април 2021 г. (2 екз.), а също и на 2 юни 2021 г. (2 екз.). По данни от eBird в района на СЗЗ „Златията“ са наблюдавани 11 индивида на яз. Шишманов вал на 23.04.2014 г. (В. Belchev) и 3 екз. на 21.04.2020 г. (R. Popov, V. Petrov), 4 екз. на 26.04.2021 г. и 20 екз. на 11.05.2021 г. близо до гр. Козлодуй (R. Popov), 3 екз. край с. Горни Цибър на 21.04.2020 г. (R. Popov, V. Petrov). През 2021 г. видът е наблюдаван също през август до с. Крива бара, както и през септември близо до Хайредин (R. Popov). В периода 2008-2009 г. проучвания на есенната миграция са осъществени по поречието на река Дунав и Дунавската равнина, като в района на село Златия (в защитена зона „Златията“) са установени 79 индивида (Матеева и Янков, 2013). По време на есенната миграция 2011 г. е установена численост на мигриращите брегови лястовици от 1207 индивида в района на село Разград, в западната част на защитена зона „Златията“. Територията на ИП е абсолютно равнина и липсват условия за изкопаване на дупки и гнездене. Като вид улавящ насекоми във въздушния слой състоянието на повърхността под него не е значение. Отрицателно въздействия за нея е използването на растително защитни средства в обработваемите земи, водещи до спад в обилието на насекомите и кумулирането на токсични вещества. В специфичните цели на 33 „Златията“ за бреговата лястовица е заложено поддържане подходящите гнездови местообитания на вида в размер най-малко 10 ха чрез забрана за разораване и унищожаване на земните, пясъчни и лъсови земни откоси в зоната. Реализирането на ИП и не противоречи на тази цел поради липсата на подобни местообитания, както на територията на ИП, така и по най-близкия бряг на р. Огоста. Реализирането му дава възможност за създаване на земни откоси и разширение на гнездовите местообитания на бреговата лястовица. Очакваната цялостна степен на въздействие върху вида съгласно матрицата за ОСВ (Таблица 5.1) е (0).

5.2 ОПИСАНИЕ И АНАЛИЗ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО НА ИП ВЪРХУ ЦЕЛОСТТА НА ЗАЩИТЕНИТЕ ЗОНИ С ОГЛЕД НА ТЯХНАТА СТРУКТУРА, ФУНКЦИИ И ПРИРОДОЗАЩИТНИ ЦЕЛИ (ЗАГУБА НА МЕСТООБИТАНИЯ, ФРАГМЕНТАЦИЯ, ОБЕЗПОКОЯВАНЕ НА ВИДОВЕ, НАРУШАВАНЕ НА ВИДОВИЯ СЪСТАВ, ХИМИЧЕСКИ, ХИДРОЛОЖКИ И ГЕОЛОЖКИ ПРОМЕНИ И ДР.), КАКТО ПО ВРЕМЕ НА РЕАЛИЗАЦИЯТА, ТАКА И ПРИ ЕКСПЛОАТАЦИЯТА НА ИНВЕСТИЦИОННОТО ПРЕДЛОЖЕНИЕ.

5.2.1 ПРЕКИ ВЪЗДЕЙСТВИЯ.

5.2.1.1 УНИЩОЖАВАНЕ (ЗАГУБА) НА МЕСТООБИТАНИЯ.

СКЗ BG0000614 „Река Огоста“ за опазване на природните местообитания и на дивата флора е разположена на 20 и 50 м спрямо най-близките точки на северната част на контура на находището, а самата добивна (баластриерна) площ с доказани запаси е още по-отдалечена – на 113 м за Блок-1 и на 80 м за Блок-2. Ползваната добивна и транспортна техника в определени случаи може да се наложи да навлезе само в пространството между споменатия контур и добивната площ, но не и извън находището, още по-малко в защитената зона, предвид и че нейната граница съвпада с дигата на реката от тази страна. Това предопределя и липсата на риск за преки въздействия върху териториалния обхват на защитената зона и местообитания в нея при реализацията на ИП.

По отношение на другата защитена зона СЗЗ BG0002009 „Златията“, проектната концесионна площ навлиза частично в нея (*Фиг. 1.5*), като припокриването обхваща територии в най-западната част на концесионната площ и само Блок-1, както и сравнително малък участък в най-северната част на концесионната площ (тук няма застъпване с площи с доказани запаси). При прецизиране на точния обхват с програмния продукт QGIS 3.34.2 общата площ на припокриване от проектната концесионна площ спрямо СЗЗ е изчислена на 50,8 дка, от които:

- 46,8 дка в най-западната част на концесионната площ – обхваща изцяло само обработваеми земи или хабитат от клас N12 “Екстензивни зърнени култури (вкл. ротационни култури с периодично оставяне на угар)” по EUNIS. Този хабитат заема 391 489 дка от територията на зоната, а площта от находището засяга едва 0,012% от него. Същевременно припокриването от самата добивна (баластриерна) площ е наполовина – 21 дка само от Блок-1, което възлиза на нищожните 0,005%, които подлежат на пряко усвояване с цел добивни дейност. Останалите 25,8 дка от проектната концесионна площ, които се припокриват с територията на зоната, но остават извън обхвата на запасите на полезно изкопаемо, има риск да бъдат пряко засегнати само от прокарването на вътрешно-транспортни пътища, тъй като са твърде отдалечени за организиране на временни депа за откривни материали и за обособяване на обслужващите площадки, които е най-целесъобразно да бъдат съобразени възможно най-близо с централната или източната част на находището, предвид че откъм източната му страна ще е и подхода за транспортиране на добитата суровина.
- 4 дка в северната част на концесионната площ – обхваща изцяло терен зает с растителност от дървесно-храстов тип или хабитат N16 “Широколистни листопадни гори”, предвид че със статут на поддържани горско-стопански площи (въпреки че

на място беше установено, че растителността е от ниски издънкови дървета и храсти, които не формират изразен горски облик). Този хабитат обхваща общо 4350 дка от територията на зоната, а площта от находището заема едва 0,09% от него. Необходимо е да се подчертае, че този терен остава изцяло извън блоковете със запаси от полезно изкопаемо подлежащи на изземване и не граничи непосредствено с тях, поради което на този етап няма доказана нужда за отстраняване на растителността тук.

Както е видно в резултат на реализацията ще бъде засегнат пряко много малък процент само от хабитат N12 “Екстензивни зърнени култури (вкл. ротационни култури с периодично оставяне на угар)” в СЗЗ „Златията“, който е нищожен спрямо общата площ на подходящите за хранене местообитания на част от целевите видове птици в зоната и без значение за поддържане на достатъчно хранителна база за тях в нея, което е по-подробно обосновано при оценката за степента на въздействие при съответния вид. При поетапната рекултивация на отработените от добива пространства нарушените в ЗЗ площи ще бъдат възстановени преди изтичане на концесионния срок, т.е. въздействието ще е с временен и обратим характер.

5.2.1.2 ФРАГМЕНТАЦИЯ НА МЕСТООБИТАНИЯ.

Риск от фрагментация на територията на СКЗ BG0000614 „Река Огоста“ и на местообитания в нея при реализацията на ИП няма поради същите основания за липса на преки въздействия върху тях посочени в предходната точка. Като цяло територията обхваща основно обработваеми селскостопански площи, поради което не изпълнява и значими биокоридорни функции за целеви видове и в близост до СКЗ.

По отношение на СЗЗ BG0002009 реализацията на ИП ще засегне нищожен процент в нейната най-източна периферна пригранична част (извън вътрешността ѝ), поради което не може да настъпи фрагментиране на местообитания на отделни секции със затруднен достъп на целевите видове птиците в зоната. Не могат да бъдат създадени и предпоставки за възпрепятстване придвижването на птици и между територии извън зоната и в нея, предвид обстоятелството, че като цяло орнитофауната използва за придвижване на по-големи разстояния основно въздушното пространство, а ИП включва мероприятия основно под настоящата кота на земната повърхност и не е свързано с изграждане на масивни и високи надземни обекти.

5.2.1.3 СМЪРТНОСТ НА ИНДИВИДИ (УНИЩОЖАВАНЕ НА ВИДОВЕ).

На основание направения подробен анализ в подточка 5.1 може да се заключи, че разработването на находище „Даневата воденица“ не е свързано с унищожаване на видове предмет на опазване в СКЗ BG0000614 и въобще с наличие на някакъв съществен риск за смъртност на отделни индивиди от такива, както в зоната, така и извън нея. Екземпляри от представители на някои бозайници има вероятност да попаднат в обхвата на находището временно и краткотрайно единствено при преминаване през периоди на сезонни миграции и разселване – видра и лалугер, докато добруджанския хомяк въобще не е установяван в района, в т.ч. и доказателства за неговото присъствие. Същевременно рискът от смъртност на индивиди от посочените два вида по време на реализацията на

ИП е нищожен и почти отсъства, тъй като наличието на генерирани в близост до работещата добивна техника дразнители (шум и човешко присъствие) предполага отбягване на съответния работен участък, а съгласно информацията в ДОВОС тежкотоварните автомобили ще транспортират добитата суровина със сравнително ниска скорост от порядъка на 20-30 км/ч, предвид че полския път свързващ находището с републикански път между с. Бутан и с. Софрониево не е подходящ за развитие на по-високи скорости. Следва да се вземе предвид също, че ще се работи при осемчасов режим в денонощието (т.е. само през деня) и петдневна работна седмица.

По отношение на птиците предмет на опазване в СЗЗ ВГ0002009 съществува незначителен риск от смъртност на индивиди (мътила и люпила) при гнездене в определени участъци на добивната площ по време на подготвителните дейности за изземване на запасите в тях, т.е. по време на етапа на строителство, при положение че съвпада с гнездовия им сезон. Това се отнася само за най-северната част на Блок-2 (изцяло извън границите на защитената зона), където наличната дървесно-храстова растителност предоставя условия за гнездене на няколко вида включени в Приложение 2 на ЗБР и отчетени в конкретния район с ИП (квадрат 2x2 км спрямо централната част на находището) съгласно SmartBirds и др. – най-вече червеногърбата сврачка (*Lanius collurio*) и късопръстия ястреб (*Accipiter brevipes*). Първия вид е регистриран в близост до р. Огоста южно от с. Крива бара (08.2023), а втория в участъка между дигите на р. Огоста северно от нах. „Даневата воденица“ (08.2020). Във въздушното пространство над находището е установено и ловуване на обикновен мишелов. При посещението на място гнездене на посочените видове не е установено, но потенциално такова не може да бъде изключено през следващите години. В тази връзка за пълно неутрализиране на риска от засягане на потомство на гнездящи двойки по отношение на посочената площ е необходимо да се приложат някои превантивни и смекчаващи мерки посочени в съответния раздел на настоящата разработка, както и в ДОВОС по отношение на останалите птици в района, които не са целеви.

5.2.1.4 Безпокойство на животински видове - прогонване на индивиди от 33.

Принципно повишаването на фактор безпокойство за някои от целевите видове в СКЗ ВГ ВГ0000614 има риск да възникне най-вече при преминаване на индивиди в участъка на зоната откъм находището при добив в най-близките северни части на Блок-І и Блок-ІІ (при последния в най-североизточния му край). Реките пресичащи Дунавската равнина и вливащи се в р. Дунав за основни биокоридори и местообитания за видрата за тази част от страната, като р. Огоста по цялата дължина е картирана, както като потенциално местообитание на вида, така и като ефективно заето. В случая риска за нарушаване на биокоридорната функция на зоната може да се оцени от нищожен, тъй като:

- на първо място видът е нощно активен, като през лятото, когато нощите са къси, активността започва 1-2 часа преди залез, най-висока е след като се стъмни и продължава до 1 час след изгрев (Wim H.M. van Boekel, 2021). Същевременно добивът ще е при осемчасова работна смяна в светлата част на денонощието, т.е. през деня, когато видът пребивава в убежищата си и е слабо активен, съответно придържа се в близост до местата за покой и не се придвижва по поречията;
- при реализацията на ИП няма да се извършват взривни работи;

- част от пространството между СКЗ и находището по цялата дължина е заето от гъста дървесно-храстова растителност (на места трудно-проходима), която заедно с достатъчно високата речна дига, по която преминава границата на зоната (също с храстово-дървесна растителност от вътрешната страна), ще имат съществен звуково поглъщащ и бариерен ефект по отношение разпространението на шум и други дразнителни при добивните дейности в териториите картирани като местообитание на видрата (*Приложение 3.10*);
- генерирания шум при добива ще е с по-значими стойности спрямо СКЗ за няколко години само при разработването на най-североизточния участък на Блок-2 (на 80 м от речната дига) и най-северния участък на Блок-1 (на 130 м от речната дига), но не и при добива в основните площи с налични запаси (в средните и южните части на двата блока), които са достатъчно отдалечени (тук при най-близките работни участъци не е отчетен споменатия по-горе бариерен ефект на ландшафта);
- и не на последно място, видът проявява известна способност за адаптация към близостта на човешкото присъствие, за което свидетелстват и неуспешните опити да бъде прогонен чрез различни методи от района на много рибарници заради нанасяните щети на рибо-производителите;

По отношение на останалите целеви видове, какъвто и да било риск от безпокойство в СКЗ BG BG0000614, както и извън нея няма да се създаде, поради достатъчната отдалеченост на известните им находища и места с регистрации (шипоопашатата костенурка въобще не е регистрирана в тази част на страната). Отделно безгръбначните и влечугите са по-чувствителни към фактор безпокойство при голяма близост с източниците, т.е. в случая само в контура на находището, а в това отношение ИП въобще не взаимодейства с водни обекти местообитания на ихтиофауна и земноводни.

По отношение на СЗЗ BG0002009 „Златията“ може да се допусне потенциално отбягване непосредствената близост с разработваната баластриера от някои птици по-чувствителни към фактор безпокойство, които ловуват и се хранят в селскостопански площи с посеви. Ефектът ще е съсредоточен на нищожен процент от територията на зоната в нейната източна периферна пригранична част, основно в границите на около 50 дка, които се припокриват с находището - тук е взето и предвид, че добивът ще се осъществява само в половината от посочения обхват като звуковият дискомфорт и човешкото присъствие ще са налични и в пространството между концесионния контур и площта със запасите, в която ще са съсредоточени откривните и добивни мероприятия. При това следва да се отчете, че безпокойство се генерира периодично и към момента в резултат на оран на селскостопанските територии в района с тежка земеделска техника, обработка на посевите с препарати за растителна защита, събиране на реколтата и други съпътстващи земеделски дейности, така че орнитофауната в района вече се е адаптирала в по-малка или по-голяма степен към подобни дразнителни. Същевременно наличието на обширни обработваеми пространства, както в самата зона, така и на много километри отвъд нейните граници (вкл. и в района с ИП) предопределя и предостатъчност от допълнителни подходящи местообитания в тази част на страната за потенциално обезпокоените видове птици на земеделските земи. Участъка от р. Огоста, който северно от находището попада в СЗЗ и е подходящо местообитание за някои водолюбиви птици е извън обхвата на потенциалните значими въздействия от дразнителите, които ще се генерират при добива поради част от доводите представени преди това при видрата.

5.2.1.5 ПРОМЯНА НА ВИДОВИЯ СЪСТАВ.

Преки въздействия свързани с промяна на видовия състав могат да възникнат само по отношение на растителна покривка в обхвата на находище „Данева воденица“ в резултат на биологична рекултивация на пространствата с иззети запаси в баластриерата.

Местообитанията в СКЗ ВГ ВГ0000614 са извън обхвата на задължителните рекултивационни мероприятия.

В СЗЗ ВГ0002009 от планираната баластриера се засягат малко над 20 дка селскостопански площи за едногодишни култури – хабитат от клас N12 “Екстензивни зърнени култури“, чието първоначално земеделско ползване при рекултивацията съгласно Наредба № 26 (Обн. ДВ. бр.89/1996 г.) и ЗОЗЗ е необходимо да се възстанови, т.е. при това ще се възстанови и хабитатния клас, което е свързано и с потенциално възвръщане на видовете птици, които го посещават понастоящем. Освен това член 1, ал. 3 на горната наредба и параграф 1 на посочения закон при непреодолими възпрепятстващи обстоятелства за възстановяване на първоначалното състояние дават възможност и за създаване на друг вид ползване съпътствано с оформяне на подходящ ландшафт. В тази връзка следва да се посочи, че поради наличието на високи подпочвени води в района има също известен риск (особено в резултат на повече дъждове през някои години) част от отработените пространства на баластриерата да не е възможно да се рекултивират трайно отново за земеделски нужди поради завиряване. Това с течение на времето е свързано с развитие на водолюбива и влаголюбива растителност, привличане на земноводни, на водолюбиви птици (в т.ч. целиви), евентуално и на видрата, съответно е свързано с промяна на класа хабитат на N06 – „Водни площи във вътрешността (стоящи води, течащи води)“. Ако това се случи би следвало да се отчете като въздействие с приоритетно положителен ефект, тъй като съгласно стандартния формуляр с данни типа хабитат N06 заема едва 1% от територията на СЗЗ ВГ0002009 „Златията“, докато N12 обхваща 90%, а влажните зони и водни местообитания в района са по-значими в консервационно отношение от обработваемите селскостопански площи, които в тази част на страната заемат обширна територия.

4 дка от площите на СЗЗ ВГ0002009, които се припокриват и с концесионната площ обхващат също горскостопански терен зает с дървесно-храстова растителност отнесена към хабитат от клас N16 “Широколистни листопадни гори” като този терен остава изцяло извън блоковете със запаси от полезно изкопаемо подлежащи на изземване и не граничи непосредствено с тях (попадат в буферната ивица за безопасност). Поради това на този етап няма доказана нужда за отстраняване на растителността тук и съответно не е необходимо и да се извършва биологична рекултивация след края на добива.

В резултат от реализацията на ИП не се очаква изчезване на видове.

5.2.2 НЕПРЕКИ ВЪЗДЕЙСТВИЯ.

5.2.2.1 ВЪЗДЕЙСТВИЕ ВЪРХУ КАЧЕСТВОТО НА МЕСТООБИТАНИЯ В 33 ВСЛЕДСТВИЕ ХИМИЧЕСКИ ПРОМЕНИ.

Не съществува риск от химически промени по отношение на компонентите на околната среда, в района където ще се реализира ИП, тъй като то не е свързано с химически производства, ползване на химически препарати за обработка на добитата суровина (отделно няма да се преработва при мястото на добива) и други подобни. Потенциалните праховите емисии от разкривните, насипищни и разкривни дейности ще имат същият химичен състав, както откривката и геоложката основа в района.

5.2.2.2 ВЪЗДЕЙСТВИЕ ВЪРХУ КАЧЕСТВОТО НА МЕСТООБИТАНИЯ В ЗЗ ВСЛЕДСТВИЕ НА ХИДРОЛОЖКИ И ХИДРОГЕОЛОЖКИ ПРОМЕНИ И НАРУШАВАНЕ НА ВОДНИЯ БАЛАНС В РАЙОНА.

Находище „Даневата воденица“ се разполага извън коритото на р. Огоста и въобще извън пространството между защитните диги покрай речното русло като добивната площ не граничи с тях. Реализацията на ИП не е свързана с водовземане от повърхностни или подземни водни тела, както и заустване на отпадъчни води в такива, поради което и не предполага въздействия върху количествените и качествените характеристики на реката и подземните водоносни хоризонти. Единствено поради наличието на високи подпочвени води в района не следва да се изключва наличието на риск (особено при по-обилни продължителни валежи) част от отработените пространства на баластриерата да не е възможно да се рекултивират в съответствие с първоначалното предназначение поради завиряване, което може да доведе до увеличаване на площта на класа хабитат N06-„Водни площи във вътрешността (стоящи води, течащи води)“ в СЗЗ BG0002009. Това следва да се разглежда в положителен аспект, както по отношение на много водолюбиви птици предмет на опазване в посочената ЗЗ, така и по отношение на някои целеви видове (червенокоремна бумка, обикновена блатна костенурка, добруджански тритон, видра) в СКЗ BG0000614 „Река Огоста“. Известен брой защитени зони в страната са предложени и приети като такива именно поради образували се постоянни водни площи в резултат на добив на инертни материали, които са се превърнали в местообитания на много видове от Прил. № 2 на ЗБР и респ. Прил. II на Дир. 92/43/ЕИО – напр. СЗЗ BG0002004 „Долни Богров – Казичене“, СЗЗ BG0002114 „Рибарници Челопечене“ и други.

5.2.2.3 ВЪЗДЕЙСТВИЕ ВЪРХУ КАЧЕСТВОТО НА МЕСТООБИТАНИЯ В ЗЗ ВСЛЕДСТВИЕ ЗАМЪРСЯВАНЕ НА ВОДИТЕ.

Инвестиционното предложение не е свързано със заустване на отпадъчни води и не представлява източник на замърсители по отношение на повърхностните и подземните води в района, включително в резултат на залпово изпускане на замърсяващи вещества при аварии.

5.2.2.4 ВЪЗДЕЙСТВИЕ ВЪРХУ КАЧЕСТВОТО НА МЕСТООБИТАНИЯ В ЗЗ ВСЛЕДСТВИЕ НА ГЕОЛОЖКИ ПРОМЕНИ.

В резултат на добива няма да настъпят осезаеми промени в геоложката среда извън площите с доказани запаси от полезно изкопаемо в двата блока възлизаци на 455,5 дка,

в които преките въздействия са отчетени вече по-горе в подточка 5.2.1.1. Тъй като добива ще се осъществява на несъществена дълбочина на един хоризонт с височина на стъпалото 3,5 м до нивото на грунтовите води без тяхното засягане (вж. фиг. 1.6, подточка 1.6.5) няма условия за възникване на свлачища, срутища и други негативни геоложки процеси в съседните на баластриерата терени.

5.2.2.5 ВЪЗДЕЙСТВИЕ ВЪРХУ КАЧЕСТВОТО НА МЕСТООБИТАНИЯ В ЗЗ ВСЛЕДСТВИЕ НА ДЕПОНИРАНЕ НА ОТКРИВКА И ГЕНЕРИРАНЕ НА ОТПАДЪЦИ.

Предвижда се акумулираните откривни материали да се събират на две временни депа, които с напредване на добива да бъдат периодично наслагвани и след това усвоявани в хода на поэтапна рекултивацията на отработените участъци. Това позволява депата да се организират изцяло в рамките на площите с доказани запаси от полезно изкопаемо (455,5 дка), като в краен случай може да се наложи временно депониране и извън тях, но изцяло в обхвата на разгледаната проектна концесионна площ на находището от 710 дка – най-подходящи са участъците в най-южната и източната част на находището, които не попадат в съседство със защитени зони. Повече детайли в това отношение са дадени в подточки 1.6.2 и 1.6.5.

Рискът от замърсяване с отпадъци е с локален характер най-вече за територията на находището в резултат на генериране на такива с битов характер от жизнената дейност на работния персонал, който ще се свежда до постоянно присъствие при добива на няколко човека – до 4. При спазване на изискванията на нормативната уредба по отношение на управлението на отпадъците, която е задължителна за всички обекти, както в селищата, така и извън тях, няма да настъпят рискове свързани с влошаване качеството на местообитания в прилежащите територии на ИП.

5.2.2.6 ПОВИШЕНА ОПАСНОСТ ОТ ПОЖАРИ.

При разработването на находището няма да се извършват взривни работи и респ. няма да се ползват взривни вещества, което предполага и нисък риск от възникване на пожари, най-вече през сухите и топли периоди на годината в резултат на искри при работа с неизправни машини и транспортни средства, ремонти на такава извън регламентирани места, невнимание при използване на тютюневи изделия от работния персонал и някои др. Този риск може да се определи като наличен и в момента, инцидентен, временен, краткотраен и мн.слаб по отношение на ЗЗ в района поради бариерната роля за разпространение на пожари на дигата на р. Огоста и самото речно течение откъм северната страна на находището, предвид и че над 97% от територията на СЗЗ ВГ0002009 са разположени от другата страна на реката. В същото време при възникване на пожари рискът е най-вече за селскостопанската продукция от южната страна на реката, като въздействието е изцяло обратимо през следващия земеделски сезон.

5.2.2.7 ВЪЗДЕЙСТВИЕ ВЪРХУ КАЧЕСТВОТО НА СЪСЕДНИ МЕСТООБИТАНИЯ В ЗЗ ВСЛЕДСТВИЕ НАВЛИЗАНИЕ НА ЧУЖДИ И ИНВАЗИВНИ ВИДОВЕ ПРИ РЕКУЛТИВАЦИЯ.

Разпокъсаните тревисти съобщества извън обработваемите селскостопански площи в находището и въобще в района към момента са заети от вторични фитоценози формиращи предимно от устойчиви видове с рудерален и плевелен характер, а горскостопанските площи в най-северната част на находището и между него и р. Огоста са доминирани от салкъм (*R. pseudoacacia*), който по данни на МОСВ е един от десетте чужди инвазивни вида с най-голяма заплаха за страната поради по-конкументните му свойства спрямо местните видове. В тази връзка даже и при неправилно съобразена рекултивация не следва да се очаква значимо влошаване на съществуващия риск за навлизане на инвазивни видове в резултат на разпространение на семена в естествените природни местообитания предмет на опазване в СКЗ BG0000614 „Река Огоста“. Освен това рискът по отношение на най-близките сухоземни пр. местообитания предмет на опазване в зоната може да се оцени като слаб, тъй като такива няма картирани в близост до находището - най-близкия горски полигон е на хабитат 91E0 на 2 км югозападно в най-западния дял на зоната и нагоре по речното течение, а най-близкото тревно местообитание с код 6250*, въпреки че е на 0,33 км от външния контур на находището, спрямо него е от другата страна на реката. Въпреки това при рекултивацията на отработените пространства не трябва да се допуска възобновяване на въздействия свързани с чужди и инвазивни видове, предвид че това може да допринесе и за увеличаване на ефекта (кумулиране) от съществуващите като цяло в района въздействия. За целта е необходимо да се предвидят и приложат някои смекчаващи мерки представени в т. 6.

5.2.2.8 ВЪЗДЕЙСТВИЕ ВЪРХУ КАЧЕСТВОТО НА МЕСТООБИТАНИЯ В ЗЗ ВСЛЕДСТВИЕ НА ИЗВЪНРЕДНИ СИТУАЦИИ И АВАРИИ.

Характерът и мащабът на дейностите свързани с добива в нах. „Даневата воденица“ са такива, че не са свързани с извънредни ситуации, при които в околната среда може да се генерират значителни количества опасни, токсични и друг вид вредни вещества. Единственият риск е свързан с разливи в малки количества на гориво-смазочни материали (ГСМ) при възникване на технически неизправности и аварии по използваната добивна механизация (булдозер, багер, 2 бр. автосамосвали, водоноска). Потенциалните въздействия са с инцидентен, временен и краткотраен характер, локализиращи на малка площ най-вече в непосредствена близост до работния участък, в който се добива, поради което не се очаква да се разпрострат извън баластриерата, още по-малко извън границите на проектния концесионен контур. Поради това не представляват съществен допълнителен източник на заплаха за влошаване на качеството на съседни и близки местообитанията в съответната ЗЗ. Рискът може изцяло да се неутрализира чрез осигуряване на обекта на абсорбенти, които да се използват за незабавно събиране на потенциален аварийен разлив/теч.

5.3 ОБОБЩЕНИЕ НА ОЧАКВАНИТЕ НЕБЛАГОПРИЯТНИ ВЪЗДЕЙСТВИЯ ВЪРХУ ЗЗ „РЕКА ОГОСТА“ И ЗЗ „ЗЛАТИЯТА“ ОТ ЕВРОПЕЙСКАТА ЕКОЛОГИЧНА МРЕЖА НАТУРА 2000, С ОГЛЕД ПРЕДМЕТА И ЦЕЛИТЕ НА ОПАЗВАНЕ ВЪРХУ ТЯХ.

5.3.1 ОБОБЩЕНИЕ НА ВЪЗМОЖНИТЕ НЕБЛАГОПРИЯТНИ ВЪЗДЕЙСТВИЯ ВЪРХУ ЗЗ BG0000614 „РЕКА ОГОСТА“.

На основание на направените в подточки 5.1.1, 5.1.2, 5.2.1 и 5.2.2 констатации може да се обобщи, че реализацията на ИП за добив на пясък и чакъл от нах. „Даневата воденица“, с. Софрониево, област Враца, не е свързана с усвояване и въобще каквито и да било преки въздействия върху природни местообитания и местообитания на видове предмет на опазване в СКЗ BG BG0000614 „Река Огоста“, както и с някакви значими косвени въздействия върху такива. Предвид че находището ще се експлоатира при осемчасов дневен режим и петдневна работна седмица със съпровождаща добива поэтапна рекултивация, не може да се очакват и някакви по-изразени въздействия извън зоната свързани с фрагментация на биокоридори, безпокойство и други подобни по отношение на някои от по-подвижните целеви видове. Някои от предвидените смекчаващи и превантивни мерки (в т.ч. в ДОВОС) допълнително ще снижат възможните непреки негативни ефекти. ИП в неговата цялост не противоречи на определените „Специфични и подробни природозащитни цели на опазване“ за зоната от НСБР на 28.04.2022 г.

5.3.2 ОБОБЩЕНИЕ НА ВЪЗМОЖНИТЕ НЕБЛАГОПРИЯТНИ ВЪЗДЕЙСТВИЯ ВЪРХУ ЗЗ BG0002009 „ЗЛАТИЯТА“.

На база направените в подточки 5.1.2.5, 5.2.1 и 5.2.2 констатации може да се обобщи, че реализацията на ИП не е свързана със значителни въздействия върху птиците предмет на опазване в СЗЗ BG0002009 „Златията“, които по един или друг начин могат да доведат до промяна в определените популационни параметри на целевите видове в зоната, предвид че реализацията на ИП не засяга пряко гнездови местообитания на нито един целеви вид. Значими такива не се очаква да бъдат засегнати и от непреки въздействия. В зоната ще бъде засегнато пряко само местообитание от клас N 12 “Екстензивни зърнени култури” на 18 целеви вида включени в Приложение 2 на ЗБР и Приложение I на Директива 2009/147/ЕО, които ползват обработваемите селскостопански площи при търсене на храна и ловуване. При отчитане и на кумулативния ефект във всички случаи се засяга несъществен процент (под 0,1%) от подходящите за хранене местообитания на малката белочела гъска (*Anser erythropus*), сивия жерав (*Grus grus*), белия щъркел (*Ciconia ciconia*), черния щъркел (*Ciconia nigra*), полския блатар (*Circus cyaneus*), малкия креслив орел (*Aquila pomarina*), дроплата (*Otis tarda*), тръстиковия блатар (*Circus aeruginosus*), степния блатар (*Circus macrourus*), ливадния блатар (*Circus pygargus*), малкия орел (*Hieraaetus pennatus*), сокола скитник (*Falco peregrinus*), малкия сокол (*Falco columbarius*), късопръстия ястреб (*Accipiter brevipes*), вечерната ветрушка (*Falco vespertinus*), осояда (*Pernis apivorus*), синявицата (*Coracias garrulus*) и дебелоклюната чучулига (*Melanocorypha calandra*). При първите 6 вида площта на хранителните

местообитания ще се запази над или в рамките на определените целеви стойности, а при останалите 12 вида се засягат заложените целеви стойности, но в степен, която не може да повлияе хранителната база необходима за изхранването им в зоната, предвид заложените целеви числени популационни параметри. Оставащите хранителни територии са напълно достатъчни за тяхното поддържане. Същевременно наличието на обширни обработваеми пространства на значителни отстояния и отвъд границите на ЗЗ „Златията“ (вкл. и в района с ИП) предопределя предостатъчност от допълнителни подходящи местообитания в тази част на страната за птиците на земеделските земи, което напълно неутрализира потенциалния ефект от временна загуба на процент от такива в самата ЗЗ. Във всички случаи може да се очаква, че:

- i. По отношение на засягания клас местообитание с код N 12 (“Екстензивни зърнени култури”), както в зоната, така и на биогеографско и национално ниво:
 - естественият ареал и районите, които покрива този ареал ще останат стабилни най-малко на сегашното си ниво;
 - специфичната структура и функции, които са необходими за дългосрочното му поддържане няма да бъдат увредени дори осезаемо, ще се запазят и се очаква да съществуват в близко бъдеще най-малкото на сегашното си ниво, предвид и значителната площ, която покрива хабитата;
 - състоянието на запазеност на характерните видове ще остане на сегашното ниво, предвид значителната площ, на която е разположен разглеждания хабитат спрямо подлежащите на усвояване площи (основната заплаха за птиците на земеделските земи е свързана с интензивното ползване на пестициди и хербициди, премахване на полезащитните пояси и др. извън спектъра на разглежданото ИП);
 - местообитанието ще запази настоящото си състояние (т.е. последното няма да се влоши в резултат на реализацията на ИП);
- ii. По отношение на целевите видове птици, предмет на опазване, както в зоната, така и на биогеографско и национално ниво:
 - популациите на съответните целеви видове ще се задържат в дългосрочен план като жизнеспособни елементи в своите природни хабитати на сегашното си ниво;
 - естественият ареал на видовете ще се запази на настоящото ниво и в резултат на реализацията на ИП няма да намалее в степен, която да окаже съществено влияние върху структурата и функциите на техните популации;
 - ще продължи да съществува достатъчно голяма площ на засягания клас местообитание (практически почти без промяна) за поддържането на популациите на целевите видове привързани към него в дългосрочен план;
 - видовете ще запазят настоящото си състояние (т.е. последното няма да се влоши в резултат на реализацията на разглеждания ЦРП);

По отношение на целевите видове птици, които не фигурират в Приложение I на Директива 2009/147/ЕО, някои от които ловни обекти, ИП не се разполага в обхвата на

и в близост до значими местообитания, в които се струпват значителни количества от тези видове по време на размножаване, линееене, зимуване или миграция.

6 ПРЕДЛОЖЕНИЯ ЗА СМЕКЧАВАЩИ МЕРКИ, ПРЕДВИДЕНИ ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ, НАМАЛЯВАНЕ И ВЪЗМОЖНО ОТСТРАНЯВАНЕ НА НЕБЛАГОПРИЯТНИТЕ ВЪЗДЕЙСТВИЯ ОТ ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА ИП ВЪРХУ ЗАЩИТЕНАТА ЗОНА И ОПРЕДЕЛЯНЕ НА СТЕПЕНТА ИМ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕ ВЪРХУ ПРЕДМЕТА НА ОПАЗВАНЕ НА ЗАЩИТЕНИТЕ ЗОНИ В РЕЗУЛТАТ НА ПРИЛАГАНЕТО НА ПРЕДЛОЖЕНИТЕ СМЕКЧАВАЩИ МЕРКИ.

6.1 ОЦЕНКА НА ВЪЗМОЖНИТЕ МЕРКИ И ДЕЙНОСТИ ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ, СМЕКЧАВАНЕ И ВЪЗМОЖНО ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА НЕБЛАГОПРИЯТНИТЕ ВЪЗДЕЙСТВИЯ ОТ ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА ИНВЕСТИЦИОННОТО ПРЕДЛОЖЕНИЕ ВЪРХУ КОНСЕРВАЦИОННО ЗНАЧИМИТЕ ГРУПИ ОРГАНИЗМИ И МЕСТООБИТАНИЯ, ПРЕДМЕТ НА ОПАЗВАНЕ В ЗЗ „РЕКА ОГОСТА“ И ЗЗ „ЗЛАТИЯТА“.

Възможните мерки и дейности за предотвратяване, смекчаване и възможно възстановяване на неблагоприятните въздействия от осъществяване на търсенето и проучването на метални полезни изкопаеми в находище „Даневата воденица“ предложение върху консервационно значимите групи организми и местообитания, предмет на опазване в ЗЗ „Река Огоста“ и ЗЗ „Златията“ са представени в *Таблица № 6.1* на следващата страница.

Таблица № 6.1

№	Мярка за предотвратяване, смекчаване или възможно възстановяване на негативното въздействие	Пр. местообитание/ вид, за който се отнася мярката	За смекчаване на кое негативно въздействие се отнася мярката и/или ефект от прилагането и.	Пространствено местоположение, където мярката да се прилага
1.	В цялостния работен проект (ЦРП) за експлоатация на находището да се заложи пространствата между доказаните запаси и проектния концесионен контур в западната и северната част на находището да останат свободни от обособяване на обслужващи площадки, депа за откривка, масивни конструкции и инфраструктурни съоръжения (с изключение на обслужващ неасфалтов път около борда на баластриерата).	Хабитат от клас N12 “Екстензивни зърнени култури” и клас N16- „Широколистни листопадни гори” в СЗЗ BG0002009.	Максимално ограничаване на преките въздействия върху хабитат от клас N12 и запазване площта на хабитат от клас N16 в СЗЗ BG0002009. Максимално възможно съхраняване на буферната дървесно-храстова растителност между находището и СКЗ BG0000614.	Пространствата между доказаните запаси и проектния концесионен контур в западната и северната част на находището представени в Приложение 3.11 като защриховани .
2.	При дейностите свързани с разработване на обекта да не се позволява навлизане на каквато и да е техника в терена на площ от 4 дка в най-северната част на находището, който се припокрива с територията на 33 BG0002009.	Хабитат от клас N16- „Широколистни листопадни гори” в СЗЗ BG0002009, както и някои целеви видове опазвани в зоната.	Опазване на площта на хабитат от клас N16 в СЗЗ BG0002009 от потенциални преки и косвени въздействия.	4 дка в най-северната част на находището в обхвата на подотдел „13“ от отдел 28 по ГСП от 2016 г. на ДГС-Оряхово и ПИ 68148.201.1 по КККР , област Враца, община Мизия, с. Софрониево, м. „Поязъка“ с НТП като „Друг вид

				дървопроизводителна гора“.
3.	<p>Преди да започне разработването на находището да се осигури съгласуването на проект за неговата поетапна рекултивация, в който да се предвиди периодично рекултивиране на отработените пространства на достатъчно голяма площ.</p>	<p>Хабитат от клас N12 (в т.ч. извън С33 BG0002009) и потенциални биокоридори за придвижване при миграции и разселване на някои видове предмет на опазване в СКЗ BG0000614.</p>	<p>Периодично (поетапно) възстановяване на хранителния потенциал и биокоридроните функции на увредени територии като по този начин значително ще се намали общата засегната площ в сравнение с рекултивация изцяло след края на концесионния период. По този начин ще се създаде възможност за временно пребиваване на някои целеви видове (птици) във вече рекултивираните площи докато обекта се експлоатира.</p>	<p>Площите с доказани запаси на полезно изкопаемо в Блок-1 (159,5 дка) и Блок-2 (296 дка) с координатите на характерните точки представени в <i>Приложение 1.4</i> към ДОСВ.</p>
4.	<p>Разработването на находището да започне от централен южен край на Блок-1 като в проекта за поетапна рекултивация да се планира веднага след изземване на запасите в площта в западната част на блока, която попада в обхвата на 33 BG0002009 (21 дка), да се пристъпи към рекултивация и възстановяване земеделския характер на</p>	<p>Хабитат от клас N12 “Екстензивни зърнени култури”.</p>	<p>Максимално бързо възстановяване на функциите на засегнатите площи в 33 BG0002009 по отношение на орнитофауната.</p>	<p>ПИ 68148.42.9 по КККР, област Враца, община Мизия, с. Софрониево, м. Широка ливада с НТП като „Нива“ от 4-та кат.</p>

	територията (или като нива или поне като пасище, ливада).			
5.	В ЦРП да се разработи план-график на разкривните работи, в който предварителното отстраняване и разчистване на растителната дървесно-хростова растителност представена в най-северната част на Блок-2 в площите с горскостопански статут (27 дка) да се планира така, че дейностите в тях да започнат извън размножителния период на птиците (извън пролетта и първата половина на лятото, т.е. преди края на м. март и след 15 юли).	Червеногърбата сврачка (<i>Lanius collurio</i>), късопръст ястреб (<i>Accipiter brevipes</i>) и някои други целеви видове опазвани в СЗЗ ВГ0002009.	Предотвратяване на риска за смъртност на мътила и люпила на целеви видове по време на гнездовия период.	27 дка в най-северната част на добивен Блок-2 в обхвата на подотдел „а1“ от отдел 28 по ГСП от 2016 г. на ДГС-Оряхово - ПИ 68148.201.287 , с. Софрониево, м. „Поязъка“ и ПИ 68148.44.289 , с. Софрониево, м. „Джурково бранище“ по КККР , с НТП като „Друг вид дървопроизводителна гора“.
6.	Преди започване на подготовката за разкриване и експлоатация на находището (след предоставяне на концесията и съгласуване на проектната документация), територията му превантивно да се обходи (приоритетно извън селскостопанските площи) от специалист зоолог и при установяване на наличие на гнезда, яйца, малки и бавно подвижни целеви видове да се предприемат мерки за опазването им, в т.ч. ако е възможно безопасно преместване в други подходящи хабитати в района на	Някои целеви видове предмет на опазване в СЗЗ ВГ0002009 и СКЗ ВГ0000614	Предотвратяване на риска за смъртност на индивиди от целеви видове в СЗЗ ВГ0002009 и СКЗ ВГ0000614.	Находище „Даневата воденица“ с координатен регистър на точките от контура представени в <i>Таблица № 1.1</i> в т.1 на ДОСВ.

	разстояние възпрепятстващо повторното им връщане в площта с ИП.			
7.	Работата на обекта (в т.ч. строителство, добив, рекултивация) да се извършва само при осемчасова работна смяна в светлата част на денонощието.	На първо място видра (<i>Lutra lutra</i>) и някои целеви видове в СКЗ BG0002009.	Предотвратяване и смекчаване на риска от безпокойство за някои целеви видове.	За цялата територия на находището.
8.	Обектът да не се ограда с плътни оградни съоръжения (бетоненни, ламаринена и т.н.), а за ограждане да бъде използвана телена мрежа с „широко око“. Алтернативен вариант е за възпрепятстване на достъпа на хора, добитък и едър дивеч да се използват предупредителни знаци, информационни табели и електрически пастир.	Някои целеви видове в СКЗ BG0000614.	Предотвратяване на фрагментацията на потенциални биокоридори за придвижване на някои наземни видове използващи и прилежащите на зоната територии.	За цялата територия на находището/ баластриерата.
9.	При рекултивацията на площите в баластриерата от състава на горския фонд на ДГС-Оряхово да се изключи акацията и въобще видовете, които фигурират в справочника „Инвазивни чужди видове растения в България“, София, 2012. В проекта за рекултивация да се заложи използването на местни дървесни видове, които са характерни за флористичния район и заливните тераси на реките в тази част на страната (напр. полски бряст, бял бряст, черна тополя и други).	Горските типове местообитания в СКЗ BG0000614.	Намаляване на риска за разпространение на чужди инвазивни растителни видове в района, които могат да навлязат в СКЗ BG0000614 и да влошат качеството на някои от естествените сухоземни местообитания представени в зоната.	27 дка в най-северната част на добивен Блок-2 в обхвата на подотдел „а1“ към отдел 28 по ГСП от 2016 г. на ДГС-Оряхово - ПИ 68148.201.287 , с. Софрониево, м. „Поязъка“ и ПИ 68148.44.289 , с. Софрониево, м. „Джурково бранище“ по КККР с НТП като „Друг

				вид дървопроизводителна гора“.
10	При биологичната рекултивация на освободените обслужващи площадки, места за временни депа и друга инфраструктура, в терените подлежащи на затревяване да се използват тревни смеси от характерни видове за типичната за района мезоксеротермна растителност – такива в случая могат да бъдат луковична ливадина, пасищен райграс, трескот, белизма, садина и други.	Тревни типове местообитания в СКЗ BG0000614.	Намаляване на риска за разпространение на нетипични растителни видове в района, които могат да навлязат в СКЗ BG0000614 и да влошат качеството на някои от естествените сухоземни местообитания представени в зоната.	ПИ 68148.44.709 по КККР, с. Софрониево, м. Джурково бранище с НТП „Пасище“ на площ от 36 дка.
11	При разработването на баластриерата да не се навлиза с добивна и транспортна техника в териториите разположени северно и западно от находището (проектния концесионен контур).	Местообитания в съседство със СКЗ BG0000614 и такива в СЗЗ BG0002009.	Предотвратяване на допълнителни преки и косвени въздействия извън очакваните върху териториите на защитените зони от Натура 2000 в района.	Горския фонд между северната граница на находището и р. Огоста и поземлените имоти на запад в обхвата на СЗЗ BG0002009.
12	Ежегодна техническа профилактика на ползваната добивна и транспортна техника с цел намаляване риска от възникване на аварии и инциденти, които биха могли да доведат до разливи на ГСМ, опасност от пожари и др.	Хабитат от клас N12 “Екстензивни зърнени култури” и клас N16- „Широколистни	Предотвратяване на допълнителни въздействия свързани с влошаване качеството на местообитания в СЗЗ BG0002009 и в съседство със	Съответния добивен участък, обслужващите площадки в находището (площадка за машинния парк) и вътрешно-транспортните пътища.

13	<p>Да не се допускат разливи на ГСМ при зареждането и ползването на добивната техника. При аварийни и инцидентни течове да се извършва незабавна дезактивация на замърсените участъци. За целта на обекта да се съхраняват аварийни комплекти с абсорбенти.</p>	<p>листопадни гори” в СЗЗ ВГ0002009.</p>	<p>СКЗ ВГ0000614 в резултат на аварии и инциденти при неправилно обслужване на механизацията.</p>	
14	<p>В сухите периоди на годината редовно и достатъчно често оросяване на съответния добивен участък и вътрешно-транспортните пътища, също при насипване на откривка на временните депа.</p>	<p>Хабитат от клас N12 “Екстензивни зърнени култури” и клас N16- „Широколистни листопадни гори” в СЗЗ ВГ0002009, естествени местообитания на някои животински видове в близката част на СКЗ ВГ0000614.</p>	<p>Предотвратяване и намаляване на риска от непреки въздействия свързани с влошаване качеството на местообитания в резултат на прахоотделяне и пренасяне на прахови замърсители от въздушните течения.</p>	<p>Съответния добивен участък, вътрешно-транспортните пътища, местата с временни депа за насипване на откривка.</p>
15	<p>Стриктно спазване на правилата за противопожарна безопасност от страна на работния персонал. На обекта на пожароопасните места да бъдат осигурени необходимия брой пожарогасители, кофпомпи и друго оборудване необходимо за гасене на пожари. Автоцистерната за оросяване да се оборудва с противопожарни водоразпръсквачи и маркучи. Към ЦРП да</p>	<p>Хабитат от клас N16- „Широколистни листопадни гори” в СЗЗ ВГ0002009, дървесно-храстовите естествени местообитания в близката част на СКЗ ВГ0000614 и</p>	<p>Предотвратяване инцидентното възникване на пожари в резултат на реализацията на ИП, както и ограничаване в максимална степен на ефекта от възникнали такива.</p>	<p>За цялата територия на находището с приоритет горския фонд в северната му част (в т.ч. подотдели „а1“, „б1“, 13, 14, „щ“, „ю“, „я“ и 10 от отдел 28 по ГСП от 2016 г. на ДГС-Оряхово).</p>

	бъде разработена част за противопожарна безопасност с план включващ конкретни мерки за недопускане на пожари в горски фонд в северната част на находището.	видовете привързани към тях.		
16	Да не се позволява разхвърлянето на битови и други видове отпадъци в района на обекта. За целта на някоя от обслужващите площадки да се осигурят преносими съдове за разделно събиране на отпадъци (битови и с небитов характер), които да бъдат периодично изпразвани съгласно утвърдена схема за управление на отпадъците на територията на находището.	Хабитати от клас N12 и N16 в прилежащите територии на СЗЗ BG0002009, естествените местообитания на някои целеви видове в близката част на СКЗ BG0000614.	Предотвратяване на влошаване качеството на местообитания в прилежащите терени на находището от ненужно замърсяване с различни видове отпадъци.	За цялата територия на находището и прилежащите му терени.
17	Провеждане на разяснителна кампания (инструктаж) сред заетия на обекта персонал за целите и предмета на СЗЗ BG0002009 и СКЗ BG0000614, както и за предписаните в ДОСВ превантивни и смекчаваци мерки за опазването им.	Хабитати от клас N12 и N16 в СЗЗ BG0002009, както и част от видовете предмет на опазване в 33 от Натура 2000 в района.	Запознаване на работния персонал с мерките в ДОСВ и тяхното предназначение с оглед на съблюдаването и ефективното им прилагане на място.	За цялата територия на находището и прилежащите му терени.

6.2 ПРЕДЛОЖЕНИ КОМПЕНСИРАЩИ МЕРКИ ПО ЧЛ. 34 НА ЗБР.

По отношение на местообитанията и видовете предмет на опазване в 33 ВГ 0000614 „Река Огоста“ и 33 ВГ 0002009 „Златията“, при изпълнение на заложените в предната точка смекчаващи мерки, компенсирани такива не се налагат.

7 **РАЗГЛЕЖДАНЕ НА АЛТЕРНАТИВНИ РЕШЕНИЯ И ОЦЕНКА НА ТЯХНОТО ВЪЗДЕЙСТВИЕ ВЪРХУ ЗАЩИТЕНАТА ЗОНА, ВКЛЮЧИТЕЛНО НУЛЕВА АЛТЕРНАТИВА.**

7.1 АЛТЕРНАТИВИ ПО МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ НА НАХОДИЩЕТО.

За реализацията на инвестиционното предложение през 2019 г. са извършени геоложки проучвания с изчисления на запаси в находище „Данева воденица“ по количество и състояние към юни 2019 г., резултатите от които са представени в два тома – Том I – Текстова част и Том II – Приложения.

Проучванията са изпълнени на основание на Разрешение № 479 от 27 април 2018 г. на Министъра на енергетиката за проучване на строителни материали - подземни богатства по чл. 2, ал.1, т.5 от ЗПБ, обнародвано в ДВ, брой 41/2018 и „Договор с министъра на енергетиката от 28.06.2018 г. за проучване строителни материали - подземни богатства, в площ „Данева воденица“, разположена в землището на с. Софрониево, община Мизия, област Враца (Приложение 1.2), в които са определени координатите на граничните точки на проучвателната площ без да са разгледани други алтернативи по местоположение.

В резултат на проучванията в находище „Данева воденица“ са отделени в категория Доказани (111) запаси в два блока (Блок-1 и Блок-2), за които са изчислени площ, обем на откривката и обем на полезното изкопаемо, посредством метода на ограничителните повърхнини. За оконтуряването им и пресмятането на обемите на полезното изкопаемо и откривката са използвани 1200 геодезически точки, 32 броя шурфи, 5 сондажа и 12 ВЕС точки. Общата площ на блоковете е 455455.3 m², а обемът полезно изкопаемо (пясък и чакъл) - 2004085.8 m³.

Според резултатите от направените в лабораториите на „Технотест“ ООД, гр. Враца (Геоложки доклад, Том-II приложение 8), „Евротест-контрол“ ЕАД, гр. София (Геоложки доклад, Том-II приложение 9) и извършения минералого-петрографски анализ (Геоложки доклад, Том-II приложение 11), суровината покрива всички изисквания на стандарти БДС EN - 12620 и БДС EN - 13139. Нещо повече, в показателите по повечето определени параметри полезното изкопаемо попада в първа, в много редки случаи втора категория и единствено по съпротивлението на дробимост на материала (Los Angelis) попада в трета категория от общо осем дефинирани параметри.

Геоложкия доклад е приет с Протокол № НБ- 7/15.08.2019 г. на Специализирана експертна комисия (СЕК) към МЕ, в който окончателно са утвърдени границите на блоковете със запаси подлежащи на изземване и границите на нах. „Даневата воденица“ съвпадащи с проектния концесионен контур, всички по-подробно представени в

подточка 1.4. Във връзка с това, след приключване на процедурата по ОВОС с положително решение от КО, Възложителя възнамерява да предприеме действия по реда на ЗПБ за получаване на концесия за добив на полезното изкопаемо. Проектния концесионен контур на находището предмет на ИП обхваща обща площ от 710 дка. По-голямата концесионна площ, в сравнение с тази на запасите се налага във връзка с осигуряване възможността за пълно изземване на полезното изкопаемо в неговите граници (допълнителни площи за откоси, обслужващи площадки, вътрешни технологични пътища и други представени в подточка 1.6.2). Освен това допълнителната територия извън доказаните запаси по периферията играе и ролята на буферна зона за безопасност срещу навлизане на хора, добитък и едър дивеч в близост до изкопите и пространствата предназначени за опериране на тежка механизация. Тази зона в практиката се огражда или най-малкото обозначава с информационни табели и предупредителни знаци.

Извършените геологопроучвателни работи, доказаните и утвърдени от специализираната експертна комисия (СЕК) за приемане на запасите и за оценка на ресурсите на находищата на подземни богатства към МЕ и необходимите допълнителни пространства за обслужване на добива не налагат разглеждане на алтернативи при първоначалното определяне на местоположение на ИП.

7.2 АЛТЕРНАТИВИ ПО МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ НА ПРЕДВИЖДАНИТЕ ПЛОЩАДКИ/РАБОТНИ ПЛОЩИ В ОБХВАТА НА НАХОДИЩЕТО/ПРОЕКТНАТА КОНЦЕСИОННА ПЛОЩ.

7.2.1 ПРЕДЛАГАНО МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ ОТ ВЪЗЛОЖИТЕЛЯ.

Както беше споменато в предходната точка към момента е изяснено конкретното местоположение на двата блока със запаси подлежащи на изземване, в обхвата на които ще се развият кариерните изработки (*Приложение 2.1* и *Приложение 2.2*). Схема с точната ситуация на необходимите площадки и вътрешна инфраструктура за обслужване на добива на полезното изкопаемо в двата блока със запаси все още не е изготвена, тъй като ИП към момента е на идеен етап - цялостен работен проект за добив с точни параметри на всички площадки ще бъде изготвен при подготовката на необходимата документация за предоставяне на концесия, като за целта преди това е необходимо да приключи процедурата по ОВОС с положително решение от КО.

Практиката за подобен тип ИП показва, че е необходимо да бъдат обособени и площадки с обслужващо предназначение включващи насипищно стопанство-депа за откривка, административно-битова площадка, площадка за машинния парк (в т.ч. за дребни ремонтни и обслужващи дейности) и вътрешно-транспортни пътища, за които повече информация включително по отношение най-удачното им местоположение е представена в *подточка 1.6.2*. В случая обслужващите площадки (без насипищата) е най-подходящо да бъдат разположени в пространството между Блок-2 и източната граница на находището, откъм която се разполага и маршрута за транспорт на добитата суровина (*Фиг. 1.5*). Подходящо е също свободното пространство откъм югоизточната граница на находището, както и това между двата блока със запаси, докато пространствата между Блок-1, северозападната и югозападната граница са най-неподходящи, тъй като от една страна са най-отдалечени от подхода за транспорт, а от друга частично попадат в ЗЗ

BG0002009 „Златията“. Насипищното стопанство се планира да бъде организирано по такъв начин, че да не се засягат допълнителни площи извън блоковете със запаси, за което повече информация е представена по-долу в *подточка 6.3.1.*

7.2.2 ПРЕДЛАГАНА КОНФИГУРАЦИЯ ОТ КОЛЕКТИВА ОТ ЕКСПЕРТИ ИЗГОТВИЛ ОС.

Предвид че реализацията на ИП ще засегне пряко нищожен процент (0,005%) от клас на земно покритие N12-„Екстензивни зърнени култури“ (39148,9 ха) в ЗЗ BG0002009 „Златията“, който представлява предимно хранително местообитание на много птици предмет на опазване в зоната, то при оценката на степента на въздействие по отношение на тези видове е разгледана и алтернатива насочена към изключване на добива от площта със запасите в „Блок-1“ на находище „Даневата воденица“, която попада в обхвата на защитената зона. При това е установено, че към момента няма достатъчно основания за прилагане на тази алтернатива по отношение на нито един от видовете. При поетапната рекултивация на отработените от добива пространства нарушените в ЗЗ площи ще бъдат възстановени преди изтичане на концесионния срок, т.е. въздействието ще е с временен и обратим характер. Освен това е заложена мярка в площите на находището попадащи в защитената зона извън обхвата на „Блок-1“ да не се проектират обслужващи площадки и съоръжения. Същевременно наличието на обширни селскостопански площи предназначени за зърнени култури и отвъд самата защитена зона, простиращи се на километри спрямо западната, източната и южната ѝ граница, предопределя и предостатъчна наличност в района на допълнителни хранителни местообитанията за потенциално засегнатите видове птици на земеделските земи, което напълно неутрализира потенциалния ефект от временна загуба на процент от такива в самата ЗЗ.

7.3 ТЕХНОЛОГИЧНИ АЛТЕРНАТИВИ.

7.3.1 АЛТЕРНАТИВИ ПО ОТНОШЕНИЕ НА СЪБИРАНЕТО И ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕТО НА ХУМУСНИЯ СЛОЙ И ИЗКОПАНИТЕ ЗЕМНИ МАСИ.

Хумусният слой от повърхността на терена ще се изнемва селективно и ще се съхранява на определено за целта временно динамично депо. Същият ще се оползотворява при рекултивацията на нарушените терени.

Първоначално **изкопаните земни маси** (лъсовидни глини до лъос) ще се изнемват селективно от хумуса и ще се депонират на друго отделно депо, а по-късно при наличие на отработено пространство ще се насипват директно с цел обратното им запълване като част от поетапна техническа рекултивация.

Точното местоположение на временните депа ще се уточнява при разработването на годишните работни проекти за експлоатация на находището, както и в плана за управление на минните отпадъци. Възложителя планира насипищата да бъдат ситуирани по такъв начин, че да бъде избегнато нарушаване на допълнителни площи извън двата блока със запаси подлежащи на изнемване. Предвижданата поетапна рекултивация прави това възможно, тъй като до края на концесионния срок с напредване на добива иззетата

откривка ще бъде периодично връщана в отработените и иззети вече пространства, при което временните депа ще бъдат многократно наслагвани и впоследствие усвоявани до тяхното премахване при окончателната рекултивация.

Посочената технология за подготовка, експлоатация и рекултивация на нарушените терени на находище „Данева воденица“ е най-екологосъобразна от гледна точка възстановяване на нарушените земи и ландшафт.

7.3.2 АЛТЕРНАТИВИ ПО ОТНОШЕНИЕ ТЕХНОЛОГИЯТА НА ДОБИВ.

По отношение на разгледаните от Възложителя алтернативи за технология на добив на пясъци и чакъл, е извършено сравнително проучване, като е избрана най-подходящата и удачна технология спрямо ефективно изпълнение на дейностите, характерни за типа добив и ниско въздействие върху околната среда. Равнинният релеф, отдалечеността от руслото на реката, плиткото разполагане на подземните изкопаеми предопределят открит добив на пясък и чакъл чрез изкопни работи, без взривяване.

Избраната класическа технология за открит добив отговаря на минно-техническите условия на обекта, дълбочината на залягане на полезното изкопаемо и нивото на подземните води.

7.4 НУЛЕВА АЛТЕРНАТИВА.

Съгласно т.8, параграф 3 на допълнителните разпоредби на Наредбата за ОС, „нулева алтернатива“ е описание на настоящото състояние и последиците от него, в случай че планове, програмите, проектите или инвестиционните предложения, които се предлагат, не бъдат осъществени.

Описание на настоящото състояние по отношение предмета и целите на двете защитени зони е представено в т.4, както и в т.5 при характеристиката на очакваните въздействия върху съответните природни местообитания и видове. Прилагането на „нулевата алтернатива, т.е. неосъществяването на намерението за добив на строителни материали в находище „Даневата воденица“ не е в състояние да предизвика каквото и да било неблагоприятно въздействие върху компонентите на околната среда в защитени зони ЗЗ BG 0000614 „Река Огоста“ и ЗЗ BG 0002009 „Златията“, извън съществуващите от други фактори към момента. Тя е изцяло съвместима с целите и предмета на опазване на двете защитени зони. В случай че се налага, може да бъде изпълнена от гледна точка на целите на опазване на защитените зони и прилагане на действащите Закон за биологичното разнообразие, Директива 92/43/ЕИО и Директива 2009/147/ЕО.

Към момента може да се направи заключението, че предвид очакваните несъществени въздействия върху някои от целите и предмета на опазване на ЗЗ BG 0002009 „Златията“ за опазване на дивите птици, които не могат да доведат до съществена промяна в параметрите вписани в СФД и утвърдения документ със специфични и подробни природозащитни цели на зоната, отсъстват основания за даване на предложение за прилагане на нулевата алтернатива. Заложените смекчаващи мерки допълнително изключват необходимостта от прилагането на тази алтернатива.

8 КАРТЕН МАТЕРИАЛ С МЕСТОПОЛОЖЕНИЕТО НА ВСИЧКИ ЕЛЕМЕНТИ НА ИП СПРЯМО ЗАЩИТЕНИТЕ ЗОНИ И ТЕХНИТЕ ЕЛЕМЕНТИ.

Картен материал с местоположението на ИП спрямо защитените зони и техните елементи, където е необходимо, са представени в приложенията към ДОСВ съгласно представения в т. 13 „Опис на приложенията“.

9 ЗАКЛЮЧЕНИЕ ЗА ВИДА И СТЕПЕНТА НА ОТРИЦАТЕЛНО ВЪЗДЕЙСТВИЕ СЪОБРАЗНО КРИТЕРИИТЕ ПО ЧЛ. 22.

Предвид констатациите в настоящата разработка и обобщенията направени в подточка 5.3.1 и 5.3.2, може да се направи заключението, че дейностите предвидени в ИП за „Добив на строителни материали – пясък и чакъл, подземни богатства по чл.2, ал.1, т.5 от ЗПБ, от находище „Даневата воденица“, в землището на с. Софрониево, общ. Мизия, обл. Враца не противоречат на постановките залегнали в членове 2 и 3 на Директива 92/43/ЕИО и членове 2 и 3 на Директива 2009/147/ЕО и при прилагане на предложените смекчавачи мерки намерението е изцяло съвместимо с предмета и целите на опазване в СКЗ BG0000614 „Река Огоста“ и СЗЗ BG0002009 „Златията“.

10 НАЛИЧИЕ НА ОБСТОЯТЕЛСТВА ПО ЧЛ. 33 ЗБР, ВКЛЮЧИТЕЛНО ДОКАЗАТЕЛСТВА ЗА ТОВА И ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА КОНКРЕТНИ КОМПЕНСИРАЩИ МЕРКИ ПО ЧЛ. 34 ЗБР - КОГАТО ЗАКЛЮЧЕНИЕТО ПО Т. 9 Е, ЧЕ ПРЕДМЕТЪТ НА ОПАЗВАНЕ НА СЪОТВЕТНАТА ЗАЩИТЕНА ЗОНА ЩЕ БЪДЕ ЗНАЧИТЕЛНО УВРЕДЕН ОТ РЕАЛИЗИРАНЕТО НА ПЛАНА, ПРОГРАМАТА И ПРОЕКТА ИЛИ ОТ РЕАЛИЗИРАНЕТО И ЕКСПЛОАТАЦИЯТА НА ИНВЕСТИЦИОННОТО ПРЕДЛОЖЕНИЕ, И ЧЕ НЕ Е НАЛИЦЕ ДРУГО АЛТЕРНАТИВНО РЕШЕНИЕ.

Предвид направеното по-горе заключение в т.9, не е необходимо да се разглеждат изключения по чл. 33 (1) от Закона за биологичното разнообразие и да се предприемат компенсирани мерки по чл. 34 от същия закон.

11 ИНФОРМАЦИЯ ЗА ИЗПОЛЗВАНИТЕ МЕТОДИ НА ИЗСЛЕДВАНЕ, ВКЛЮЧИТЕЛНО ВРЕМЕТРАЕНЕ И ПЕРИОД НА ПОЛЕВИ ПРОУЧВАНИЯ, МЕТОДИ ЗА ПРОГНОЗА И ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО, ИЗТОЧНИЦИ НА ИНФОРМАЦИЯ, ТРУДНОСТИ ПРИ СЪБИРАНЕ НА НЕОБХОДИМАТА ИНФОРМАЦИЯ.

При изработване на оценката са използвани стандартни методи на полеви изследвания, прилагани за определяне на видовия състав при висшите растения и гръбначните животни. Извършено е обходно теренно проучване в района на находището за установяване на разпространените фито- и зооценози на 24.04.2024 г.

Направените анализи и изводи са в съответствие с изискванията на директивите на Европейския съюз, хармонизираното българско природозащитно законодателство и на

относимите международни конвенции, по които Р. България е страна. Използвана е богата литература, Уеб страници, публикации и други източници на информация за региона и защитените зони, списък на които прилагаме към разработката. Не са срещани трудности при набиране на необходимата информация.

11.1 ИЗПОЛЗВАНИ НОРМАТИВНИ АКТОВЕ, ЛИТЕРАТУРА И ИЗТОЧНИЦИ НА ИНФОРМАЦИЯ.

- i. Закон за биологичното разнообразие (Обн. ДВ. бр.77 от 9 Август 2002г., посл. изм. изм. и доп. ДВ. бр.102 от 8 Декември, 2023 г.);
- ii. Наредба за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони (Обн. ДВ. бр.73 от 11 Септември 2007 г., посл. изм. ДВ. бр.106 от 15 Декември 2021 г.);
- iii. Директива на Съвета 92/43/ЕИО от 21.05.1992 за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна.
- iv. Директива на Съвета 79/409/ЕИО от 02.04.1979 за опазване на дивите птици;
- v. Директива 2009/147/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 30.11.2009 относно опазването на дивите птици;
- vi. Закон за горите (Обн. ДВ. бр.19 от 8 Март 2011 г., посл. и доп. ДВ. бр.11 от 2 Февруари 2023г., изм. и доп. ДВ. бр.106 от 22 Декември 2023 г.);
- vii. Наредба № 8 за сечите в горите (Обн. ДВ. бр.64 от 19 Август 2011 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.91 от 31 Октомври 2023 г.);
- viii. Наредба № 6/2006 за показателите на шум в околната среда (Обн. ДВ. бр.58/2006 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.24 от 25 Март 2022 г.).
- ix. ПУРБ и ПУРН на БД “Източнобеломорски район” (2016-2021 г.);
- x. Заповед № РД-322/02.05.2023 г. за обявяване на 33 BG0000614 „Река Огоста“;
- xi. Заповед № РД-548/5.09.2008 г. за обявяване на 33 BG0002009 „Златията“;
- xii. Заповед № РД-69/28.01.2013 г. за допълнение на заповедта за обявяване на 33 BG0002009 „Златията“;
- xiii. Заповед № РД-1039/3.11.2022 г. за изменение и допълнение на заповедта за обявяване на 33 BG0002009 „Златията“;
- xiv. Natura 2000 стандартен формуляр на 33 BG0000614 „Река Огоста“, 11/2022;
- xv. Natura 2000 стандартен формуляр на 33 BG0002009 „Златията“, 11/2022;
- xvi. „Досие“ на 33 BG0000614 “Река Огоста” (в т.ч. доклади за местообитания, видове, ГИС слоеве, геореферирани pdf файлове) достъпно в уебсайта на Информационната система за защитени зони от екологичната мрежа Natura 2000;
- xvii. „Досие“ на 33 BG0002009 „Златията” (в т.ч. доклади за местообитания, видове, ГИС слоеве) достъпно в уебсайта на Информационната система за защитени зони от екологичната мрежа Natura 2000;
- xviii. Пространствени данни за разпространените природни местообитания и видове в района на 33 BG0000614 „Река Огоста” и 33 BG0002009 „Златията”, в т.ч. от картиране през 2013 г. и други литературни източници, от докладването по чл.17 по Дир.92/43/ЕИО през 2019 г., от проекти;
- xix. География на България, 2002, Географски институт при БАН;

- xx. Слой „Постоянно затревени площи“ на МЗХГ (одобрен със Заповед № 09-200/01.03.2024) достъпен на интернет адрес: <https://www.mzh.government.bg/bg/politiki-i-programi/programi-za-finansirane/direktni-plashaniya/identifikaciya-na-zemedelski-parceli/>;
- xxi. Лесоустройствени проекти на ДГС-Оряхово (.ZEM формат) за периода 2006-2016 г. и 2016-2026 г. достъпни на интернет адрес: <http://procurement.iag.bg/cgi-bin/lup.cgi>;
- xxii. Регистър на разрешенията за търсене и проучване на подземните богатства достъпен на интернет адрес: <https://me.government.bg/themes/registar-na-razresheniyata-za-tarsene-i-prouchvane-613-1612.html>.
- xxiii. Обща биогеография. Университетско издателство „Св. Климент Охридски“ 1994 г.;
- xxiv. Бондев, И., 1991. Растителността на България. Карта в М 1:600000 с обяснителен текст. Университетско издателство “Климент Охридски”. София, 183 с.;
- xxv. Апостолова, И., Славова, Л., 1997. Конспект на растителните съобщества в България. София, БАН. 340 с.;
- xxvi. Асьов, Б., А. Петрова, Д. Димитров, Р. Василев, 2006. Конспект на висшата флора на България. Българска фондация Биоразнообразие, София;
- xxvii. Любенова М., 2004. Фитоекология. Академично издателство “Марин Дринов”, София, 574 с.;
- xxviii. Пешев, Ц., Д. Нанкинов, Д. Пешев, 2003. Гръбначните животни в България. „Булвест“, София.
- xxix. Пешев и др., 1964. „Учебна практика по зоология на гръбначните животни“, ДИ „Наука и изкуство“, София.
- xxx. Бешков, В., К. Нанев, 2002. Земноводни и влечуги в България. „Пенсофт“. София, 120 с.
- xxxi. Бисерков, В. (Ред.). 2007. Определител на земноводните и влечугите в България. София, Зелени Балкани: 196 с.
- xxxii. План за действие за опазване на европейския лалугер (*Spermophilus citellus*) в България за периода 2018-2027 г., София, 2018 г.;
- xxxiii. План за действие за опазване на видовете сухоземни костенурки – шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni* Gmelin, 1789) и шипобедрена костенурка (*Testudo graeca* Linnaeus, 1758) в България за периода 2022-2031 г., София, 2022 г.
- xxxiv. Концепция за опазването на местообитанията на лалугера (*Spermophilus citellus*) в рамките на Натура 2000, февруари 2006 г., София;
- xxxv. Zoogdierverseniging, 2021. Activity patterns of otters (*Lutra lutra*) in De Onlanden Nature Reserve, the Netherlands, *Van Boekel/Lutra* 64 (1): 57-67;
- xxxvi. Червена книга на Република България. Електронно издание. Том 1 - Растения и гъби. Том 2 - Животни. Том 3 - Природни местообитания. Съвместно издание на БАН и МОСВ.
- xxxvii. Национален доклад за състоянието и опазването на околната среда в Република България от 2023 г., раздел Биологично разнообразие и Национална екологична мрежа;
- xxxviii. Костадинова, И., М. Граматиков (отг. ред.). Орнитологично важни места в България и Натура 2000. БДЗП, 11, София, 639 с. (на бълг. и англ. език);
- xxxix. Атлас на гнездящите птици в България. БДЗП, 2007.

- xl. Атлас на птиците в България. Уеб базирана версия с данните от атласа на гнездящите птици (Янков, 2007) и по-нови данни, събрани в SmartBirds от 2016 г. насам достъпна на адрес: <https://atlas.bspb.org/>;
- xli. Кючуков Д. Сирийският пъстър кълвач (*Dendrocopos syriacus* (Ehrenberg)) в големите градски паркове на София. Юбилеен сборник 75 г. лесотехн. образование в България, ЛТУ, София, 2000 в, 139 – 148;
- xlii. Кючуков Д. Сивият кълвач (*Picus canus* Gmelin) в големите градски паркове на София. “Сборник Трета Балканска научна конференция”, София, 2-6 октомври 2001, 486 – 492;
- xliii. Янков П. Видов състав на кълвачите в населените места на България. “Природа”, (НРБ), 1986, 35, № 5, 65 – 67;
- xliv. ОУП на община Мизия от 2018 г. за периода 2015-2035 г.;
- xlv. ОНР на община Козлодуй за периода 2014-2020 г., септември 2013 г.;
- xlvi. ОНР 2014-2020 г. на общ. Мизия;
- xlvii. Доклад за последваща оценка на въздействието на ОНР на община Хайредин за периода 2014-2020 г., август 2022 г.
- xlviii. План за интегрирано развитие на община Вълчедръм 2021-2027 г.
- xlix. ДОСВ на ИП за „Добив на подземни богатства – строителни материали (пясъци и чакъли) от находище „Вела“, разположено в землището на гр. Вълчедръм, общ. Вълчедръм, обл. Монтана“ върху 33 BG 0000336 “Златия“ по Директива за местообитанията и 33 BG 0002009 “Златия“ по Директива за птиците, м. август 2018 г.;
- l. ДОСВ на ОУП на община Козлодуй върху 33 BG BG0000527 „Козлодуй“, 33 BG0000533 „Острови Козлодуй“, 33 BG 0000614 „Река Огоста“ и 33 BG0002009 „Златията“, август 2022 г.

11.2 ИЗПОЛЗВАНИ МЕТОДИКИ, РЪКОВОДСТВА И МЕТОДИ НА ИЗСЛЕДВАНЕ.

- i Интерпретационен наръчник за хабитатите в Европейския съюз, 1999. Издание на Сдружение „Зелени Балкани“;
- ii Кавръкова, В., Димова, Д., Димитров, М., Цонев, Р., Белев, Т., Раковска, К., /ред./ 2005. Ръководство за определяне на местообитания от европейска значимост в България. Първо издание, 129 с. София, Световен фонд за дивата природа, Дунавско – Карпатска програма и федерация „Зелени Балкани“;
- iii Кавръкова, В., Димова, Д., Димитров, М., Цонев, Р., Белев, Т., Раковска, К. /ред./ 2009. Ръководство за определяне на местообитания от европейска значимост в България. Второ, преработено и допълнено издание, 131 с. София, Световен фонд за дивата природа, Дунавско – Карпатска програма и федерация „Зелени Балкани“;
- iv NOTICES FROM EUROPEAN UNION INSTITUTIONS, BODIES, OFFICES AND AGENCIES. Managing Natura 2000 Sites. The provisions of Article 6 of the “Habitats” Directive 92/43/EEC. EUROPEAN COMMISSION (2019/C 33/01).
- v Известие на Комисията. Оценка на планове и проекти във връзка със защитени зони по „Натура 2000“ – методическо ръководство на ЕК за прилагане на член 6, параграфи 3 и 4 от Директива 92/43/ЕИО за местообитанията, Брюксел, 2021/С

437/01.

(<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/HTML/?uri=OJ%3AC%3A2021%3A437%3AFULL>);

- vi Оценка на планове и проекти значително засягащи Натура 2000 места. Методическо ръководство по разпоредбите на чл.6 (3) и (4) на Директивата за местообитанията 92/43/ЕИО, Ноември 2001.
- vii Guidance document on Article 6(4) of the “Habitats” Directive 92/43/EEC. Clarification of the concepts of: alternative solutions, imperative reasons of overriding public interest, compensatory measures, overall coherence, opinion of the commission, January, 2007.
- viii Guidance on the maintenance of landscape connectivity features of major importance for wild flora and fauna. Guidance on the implementation of Article 3 of the Birds Directive (79/409/EEC) and Article 10 of the Habitats Directive (92/43/EEC), August, 2007;
- ix Зингстра, Х., Ковачев, А., Китнаес, К., Цонев, Р., Димова, Д., Цветков, П. (ред.) 2009. Ръководство за оценка на благоприятно природозащитно състояние за типове природни местообитания и видове по НАТУРА 2000 в България. Изд. Българска фондация Биоразнообразие. София;
- x Концепция за разработване на специфични и подробни природозащитни цели на ниво защитена зона за зони от екологичната мрежа „Натура 2000“, МОСВ, 2021 г.;
- xi Други достъпни на страницата на МОСВ, Раздел Природа, Законодателство, Ръководства и препоръки: <https://www.moew.government.bg/bg/priroda/zakonodatelstvo/rukovodstva-i-preporuki/>;
- xii Собствени теренни наблюдения и проучвания в обхвата на находище „Даневата воденица“ и прилежащите територии (м. април 2024 г.):
- xiii Набирането на данни по отношение на тревните съобщества и местообитания в района на находище „Даневата воденица“ е извършено първо чрез предварителни проучвания по литературни данни съгласно предходната подточка (в т.ч. картирането на Натура 2000 от 2013) и впоследствие чрез преки наблюдения на място и окомерна оценка;
- xiv Набирането на данни по отношение на дървесните съобщества и местообитания в района на потенциално засегнатите места в находище „Даневата воденица“ е извършено чрез преки наблюдения на място, окомерна оценка и сравнение с данните в таксационните характеристики на подотделите от двата лесоустройствени проекта на ДГС-Оряхово за 2006-2016 г. и 2016-2026 г. (.ZEM формат);

12 ДОКУМЕНТИ ПО ЧЛ. 9, АЛ. 2 И 3.

Документи по чл.9, ал.2 и ал.3 от Наредбата за ОС са приложени накрая съгласно дадения опис на приложенията в следващата точка.

13 ПРИЛОЖЕНИЯ.

В следващата таблица е представен опис на приложенията по реда, в който са дадени след това.

Таблица № 13.1

Опис на приложенията		
№	Наименование	Бр. стр.
1.1	Писмо с Изх. № ОВОС-ЕО-410-7 от 30.11.2023 г. на РИОСВ - Враца	6
1.2.1	Разрешение № 479 от 27 април 2018 г. на МЕ за проучване на строителни материали	2
1.2.2	Договор с МЕ от 28.06.2018 г. за проучване на строителни материали - подземни богатства по чл. 2, ал.1, т.5 от ЗПБ в площ „Даневата воденица“	3
1.4	Координатен регистър на точките от контура на двата блока със запаси в нах. „Даневата воденица“ (КС 1970, зона К-3 и КС БГС2005 кадастрални) и схема на техния външен контур	2
1.5	Схема на точките от контура на предлаганата концесионна площ	1
1.6	Писмо ЗДОИ-3-1/25.03.2024 г. от РИОСВ-Враца и Решение към него за предоставяне на достъп до обществена информация	7
1.7	Писмо ЗДОИО-16-4/03.04.2024 г. на МОСВ, Решение към него за предоставяне на достъп до обществена информация и Справка по заявлението	7
1.8	Писмо ЗДОИ-1-(1)/25.03.2024 г. на РИОСВ-Монтана, Решение към него за предоставяне на достъп до обществена информация и Справка по заявлението	9
2.1	Топографска карта на района с находище „Данева воденица“	1
2.2	Геоложка карта на района с находище „Данева воденица“	1
2.3	Сателитно изображение с нанесено местоположението на находището и блоковете със запаси в него спрямо СКЗ „Река Огоста“ и СЗЗ „Златията“	1
3.1	Схема с местоположението на най-близките картирани целеви местообитания в СКЗ BG0000614 „Река Огоста“ спрямо находището и блоковете със запаси в него	1
3.2.1	Карта с разпределението на ПИ в района на проектния концесионен контур съгласно КККР одобрени със Заповед № РД-18-93/12.02.2019 г. на изпълнителния директор на АГКК	1
3.2.2	Сателитно изображение с отразено местоположение на слой „Постоянно затревени площи“ на МЗХГ спрямо находището (одобрен със Заповед № РД 09-200 от 01.03.2024 на)	1
3.3	Схема с местоположението на картираните най-близки потенциални местообитания на <i>L.cervus</i> в СКЗ BG0000614 „Река Огоста“ спрямо нах. „Даневата воденица“	1
3.4	Схема с местоположението на картираните най-близки местообитания на <i>T. dobrogicus</i> в СКЗ BG0000614 „Река Огоста“ спрямо нах. „Даневата воденица“	1

3.5	Схема с местоположението на картираните най-близки местообитания и находища на <i>B.bombina</i> в СКЗ BG0000614 „Река Огоста“ спрямо нах. „Данвата воденица“	1
3.6	Схема с местоположението на картираните най-близки местообитания и регистрации на <i>E.orbicularis</i> в СКЗ BG0000614 „Река Огоста“ спрямо нах. „Данвата воденица“	1
3.7	Схема с местоположението на картираните най-близки местообитания на <i>Elaphe sauromates</i> в СКЗ BG0000614 „Река Огоста“ спрямо нах. „Данвата воденица“	1
3.8.1	Схема с местоположението на картираните най-близки пригодни местообитания на <i>Testudo hermanni</i> в СКЗ BG0000614 „Река Огоста“ спрямо нах. „Данвата воденица“	1
3.8.2	Карта с регистрации на <i>Testudo hermanni</i> в България	1
3.9.1	Сателитно изображение с отразено местоположение на известните регистрации на <i>Spermophilus citellus</i> спрямо СКЗ BG0000614 „Река Огоста“ и нах. „Данвата воденица“	1
3.9.2	Схема с местоположението на картираните най-близки потенциални оптимални местообитания на <i>S. citellus</i> в СКЗ BG0000614 „Река Огоста“ спрямо нах. „Данвата воденица“	1
3.10	Схема с местоположението на картираните най-близки пригодни (потенциални и ефективни) местообитания на <i>Lutra</i> в СКЗ BG0000614 „Река Огоста“ спрямо нах. „Данвата воденица“	1
3.11	Схема с отразено местоположение на площите в нах. „Даневата воденица“ подлежащи на запазване от обособяване на обслужващи площадки, масивни конструкции и инфраструктурни съоръжения	1
4.1	Документи по чл. 9, ал. 2 и 3 от Наредбата за ОС за експерта по опазване на природните местообитания от Приложение № 1 и на животинските видове от Приложение № 2 на ЗБР – Михаил Антонов Михайлов	40
4.2	Документите по чл. 9, ал. 2 и 3 от Наредбата за ОС за експерта по опазване на природните местообитания от Приложение № 1 и опазване на животински видове от Приложение №2 на ЗБР и техните местообитания – Веселин Митрев Вълчанов	14